Dzisiaj 20 stron

Wydanie wieczorne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

Wychodzi dwa razy dziennie w wydaniu porannem i wieczornem — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Telefony: 4461, 4072, 3525, 3524, 3307 i 1476 P. K. O. Poznań nr. 200149 Tel. w niedziele, święta i późn wiecz tylko 1476 i 3524

Przedpł. za oba wydania razem na sierpień 1926 r. w Poznaniu w eksp. zł 3,50 w agencjach w mieście zł 4,00 z odnosz. do domu w Poznaniu zł 4,20 z odnosz. przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,36 kwartalnie zł 13,07 pod opaską w Polsce zł 7,50 pod opaską w innych krajach zł 9,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Odpowiedzialni kierownicy działów: dział kultury i sztuki Zygmunt Latoszewski w z. wiadomości polsc. mych Kazimierz Ziółkowski w z. gospodarczego giełdowego dr. Marjan Chełmikowski za inne działy odpowiada Kazimierz Ziółkowski w z wszyscy w Poznaniu. Nakładem i czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu, św. Marcin 70.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 20 gr, na stronie 3-łam. 60 gr, na stronie trzeciej 80 gr przed wiadomościami: potoczne 1.20 gr od miejsca milimetr. Ogłoszenia skomplik. oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 7 wieczór w nagłych wypadkach do godz. 10 w stróża, do wydania wieczornego do godz. 10 przed południem. Drobne ogłosz. wiersz napisowy 30 gr, każde słowo 15 gr. Za ogłoszenia i reklamy odpowiada Antoni Leśniewicz w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgebel. Redaktor naczelny: Bolesław Szczepkowski.

Nr. 348. Poznań, sobota dnia 31 lipca 1926. Rok XXI

Organy rządowe przeciw Kościołowi Katolickiemu.

Zdaje się, że miał rację „Głos Prawdy", organ „czystych Piłsudczyków", jak sam się często określa, zapowiadając, że nie zamierza się poprzestać na tem, co dotychczas zrobiono. Niebawem zajmiemy się szczegółowiej temi zapowiedziami. Dzisiaj pragniemy zwrócić uwagę na fakt pojawiania się pewnych oznak, wskazujących na wrogie zamiary i stanowisko kół rządowych i zamachowych wobec kościoła katolickiego. Stanowisko to idzie w parze z wylewami czułości — wobec tak zwanego kościoła narodowego w Polsce. Nie ulega wątpliwości, że objawy te pozostają w łączności z silnemi wpływami żydowskiemi wśród zamachowców, tembardziej jednak zasługują na uwagę. Wczorajszy rządowy „Nowy Kurjer Polski" wystąpił z gwałtownym artykułem wstępnym zatytułowanym „Z czyjej winy i z czyją szkodą" w obronie kościoła narodowego, a z zarzutami przeciwko kościołowi katolickiemu.

„Od paru lat — czytamy — na terenie Rzplitej Polskiej zachodzą w dziedzinie kościelno-religijnej zjawiska, których zrozumienie nastręcza dla nowoczesnego umysłu nieprzezwyciężone trudności. Odbywa się ni mniej ni więcej tylko systematyczne szykanowanie i prześladowanie wyznawców t. zw. kościoła narodowego, który zyskał pewne wpływy, zwłaszcza w Małopolsce Zachodniej, ale ukazuje się sporadycznie i w innych dzielnicach: to w Lubelszczyźnie, to na Pomorzu, to w samej Warszawie. Powstanie nowego wyznania, czy sekty nie wzbudzałoby szerszego zainteresowania, gdyby nie namiętna walka, wypowiedziana kościołowi narodowemu ze strony władz państwowych".

W tem miejscu następuje przytoczenie paragrafów konstytucji, dotyczących religji, poczem dalszy ciąg brzmi:

„Zdawałoby się, że tyle przepisów, różnostronnie dotykających tej samej sprawy, dostatecznie gwarantuje wolność wyznaniową w Polsce. Od czegóż jest jednak kazuistyka prawnicza? — **Nie bez nacisku episkopatu rzymsko-katolickiego** (podkreślenie nasze — przyp. red. „Kur. Pozn."), władze państwowe w ciągu kilku lat odmawiały uznania polsko-katolickiego kościoła narodowego, nie odpowiadając na jego prośby, lub też wynajdując coraz inne preteksty do odraczania sprawy. Nieuznane zaś wyznanie pozbawione jest wszelkich praw, zagwarantowanych konstytucją i nietylko wyjęte z pod opieki Państwa, ale skazane na prześladowanie z jego strony".

Wreszcie autor artykułu rozwodzi się:

„Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, **posłuszne rozporządzeniom episkopatu katolickiego** (podkreślenie nasze, przyp. red. „Kur Pozn."), wszelkiemi środkami uniemożliwiało wyznawcom kościoła narodowego odbywanie praktyk religijnych i przestrzeganie nakazów ich wiary. Nie pozwolono tworzyć parafji, otwierać świątyń, odprawiać nabożeństw. Nieraz dochodziło do gwałcenia kościołów i katowania wiernych".

Czytając to, możnaby prawie myśleć, że to pisze jakiś oficjalny organ sekciarstwa. W dalszym ciągu swego artykułu autor dowodzi, że dzięki temu „prześladowaniu" narodowy kościół połączył się z prawosławiem, wzmacniając to ostatnie, a wreszcie napada ostro na kodeks małżeński.

Uważamy, że te sprawy należało mocno podkreślić i dlatego, ażeby uniknąć posądzeń o jakiekolwiek nieścisłe oświetlenie, podajemy tak obszerne wyjątki. Nota bene autor, twierdząc, że kościół narodowy przeszedł na prawosławie z powodu prześladowań, mija się z prawdą także co do samego faktu. Albowiem jednocześnie organ Piłsudczyków „Głos Prawdy" zamieszcza list „biskupa" Kościoła Narodowego Fr. Bończaka, który stwierdza, że przejście jakiegoś ks. Huszny na prawosławie — wymienionego w „Nowym Kurjerze Polskim" — nie należy policzyć na karb Kościoła Narodowego, albowiem ks. Huszna od dwóch lat do tegoż kościoła nie należy.

„Do prawosławia — brzmi dosłownie ustęp listu — przystępuje więc jako jednostka z jedną tylko parafją w Dąbrowie Górniczej. Kościół Narodowy pozostaje przez to nieuszczuplony i nie zrzeka się swych praw do samodzielnej egzystencji".

Cóż więc opowiada urzędowy organ za historje?

Należy jednak podkreślić: Powoli występować zaczną coraz wyraźniej dyskretne dotychczas dążenia obozu majowego. Namiętna obrona w artykule wstępnym sekty „Kościoła Narodowego", nie wahająca się nawet przed nieprawdziwą argumentacją i przytaczaniem nieistniejących skutków, oraz atakami wyraźnemi na kościół katolicki mówi bardzo wiele. Jednocześnie zaczyna się i innego rodzaju propaganda. Wymieniony „Głos Prawdy" aż z Włoch czerpie tematy do artykulików z sensacyjnym tytułem „Proboszcz mordercą swego ojca". Mamy wrażenie, że tak Kościół Katolicki jak i ci wszyscy, którzy Jego ideały wyznają, na te sprawy zwrócić będą musieli baczną uwagę. (d.).

Powrót ks. Prymasa.

Ks. Arcybiskup dr. August Hlond powrócił z Rzymu do Katowic.

KATOWICE, 31. 7. (Tel. wł.) W ubiegły czwartek powrócił do Katowic J. E. Ks. Arcybiskup i Prymas Polski dr. August Hlond — serdecznie witany na stacji przez ludność tutejszą. Jak już uprzednio donosiłem, Ks. Prymas bawił przez czas dłuższy w towarzystwie ks. kanonika Rutkowskiego w Rzymie. W dniu wczorajszym Ks. Prymas wyjechał do Lublina, gdzie odbędzie się w tych dniach zjazd biskupów polskich. (st.)

Dzisiejsze obrady Senatu.

Dyskusja nad deklaracją rządu. — Niezwykły wypadek. — Obłąkany na trybunie.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.). Na dzisiejszem przedpołudniowem posiedzeniu Senatu najpierw sen. Posner (P. P. S.) referował ustawę o ratyfikacji konwencji międzynarodowej o zwalczaniu handlu drukami pornograficznemi. Ustawę przyjęto, poczem toczyła się dyskusja na wczorajszem exposé premjera Bartla.

Pierwszy przemawiał sen. Posner z ramienia P. P. S., a następnie prezes klubu Zw. Lud.-Narodowego sen. Zdanowski. W czasie jego przemówienia zaszedł niebywały w Senacie wypadek. Oto w pewnej chwili z gabinetu Rady Ministrów przez drzwi za ławami rządu wyszedł jakiś człowiek w palcie, wszedł na trybunę, odepchnął sen. Zdanowskiego i podniesionym głosem zaczął skarżyć się wobec marszałka Trąmpczyńskiego, iż nie otrzymał audjencji u Prezydenta Rzplitej w doniosłej sprawie.

Woźni sejmowi wyprowadzili po pewnej chwili osobnika. Doraźne śledztwo ustaliło, iż jest to Witold Gorczyński, organizator Legjonu Pułaskiego w 1914 r. po stronie Rosji. Na zapytania Gorczyński odpowiadał niejasno, robiąc wrażenie człowieka ogromnie podnieconego. Nie umiał wskazać swego adresu, ani miasta stałego zamieszkania. W końcu dało się stwierdzić, iż Gorczyński chciał przedstawić p. Prezydentowi swój wynalazek, dotyczący specjalnych bomb i granatów ręcznych. Istotnie miał przy sobie rysunki tych bomb. Podanie do Prezydenta napisał ołówkiem na świstku papieru.

Po wyjaśnieniu tego wypadku sen. Zdanowski dokończył swe przemówienie. Obrady dalsze trwają, gdy telefonuję (godz. 13). (w.).

Gmach Z. S. S. R. chwieje się.

Opozycja zagraża jawnym buntem. — Próby kompromisu.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Wiadomości nadchodzące z Moskwy świadczą, iż zatarg partyjny w Rosji przybiera coraz większe rozmiary i grozi dalekoidącemi następstwami.

„Poslednija Izwiestja" donosi, że na terenie Moskwy działa sprężyście organizacja terorystyczna, która w listach podpisanych przez „Stowarzyszenie Czarnej Gwiazdy" domaga się od dygnitarzy sowieckich rozmaitych usług na rzecz terorystów. Ci urzędnicy sowieccy, którzy nie wykonali rozkazu „Czarnej Gwiazdy" zostali zamordowani. Lista ofiar tego stowarzyszenia jest liczna. Władze sowieckie żyją w ciągłej obawie przed terorystami. M. in. zostało zamordowanych kilku urzędników G. P. U. (czerezwyczajki). Sądzę i „Czarna Gwiazda" jest organem wykonawczym opozycji leningradzkiej.

Obecnym czynnikom rządzącym brak jest Dzierżyńskiego, jako tego, który umiał użyć żelaznych, krwawych środków do stłumienia opozycji względnie kontrrewolucji. G. P. U. niema obecnie kierownika na miejsce Dzierżyńskiego, co tembardziej ośmiela opozycję.

Czynniki rządzące są tembardziej bezsilne, iż opozycjoniści są wszędzie, nawet w komitecie wykonawczym międzynarodówki, czego dowodzi aresztowanie przedstawiciela komunistów polskich Góralskiego i jugosłowiańskiego — Wojowicza.

Najtrudniejszą jest kwestja pozyskania Trockiego, który skłania się ku zinowiewowcom. Jako komisarz dla wojska może zdecydować on o losach dzisiejszych dygnitarzy. Starania w kierunku pozyskania Trockiego czyni Stalin. Wie o tem, iż w Leningradzie panuje wielkie poruszenie z powodu aresztowania Zinowiewa i opozycji, oraz że wojsko i marynarze tamtejsi gotowi są na każde zawołanie uderzyć przeciw Moskwie. Zresztą translokacja wojsk już jest dokonywana z obu stron. Sytuację sfer rządzących uratowałaby „czerezwyczajka", lecz okazuje się, iż i ona posiada zwolenników opozycji.

Miarą nastrojów może być artykuł Radka w „Prawdzie", który nawołuje członków partji do ratowania władzy komunistycznej przed upadkiem. Radek wnosi apel do skupienia się przy haśle rzuconem przez Dzierżyńskiego, którego nagła śmierć pozbawiła partję jednolitości i karności.

Wypadki w Rosji zasługują na pilną uwagę.

Złośliwość Min. Spraw Wojskowych.

Rugi w 30 pp. — Niska mściwość wobec Podchorążówki.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) 30 pułk piechoty, kwaterujący w warszawskiej Cytadeli, po wypadkach majowych, w czasie których pod dowództwem pułk. Modelskiego stał wiernie przy legalnym rządzie, powrócił obecnie do Warszawy z ćwiczeń na wolnym terenie. Pułkownik Modelski usunięty został dowództwa zaraz po zamachu, a obecnie M. S. Wojsk. wyrugowało wszystkich dowódców bataljonów tego pułku. Wśród żołnierzy panuje duże rozgoryczenie. Należy zaznaczyć, że pułk ten rekrutuje się z mieszkańców Warszawy.

A oto drugi fakt „sanacyjnych" metod M. S. Wojsk. Wczoraj po południu miała powrócić z Rembertowa szkoła oficerska do koszar Podchorążówki. Sentyment publiczności dla przyszłej kadry oficerskiej objawił się w tem, iż oczekiwano Podchorążówkę z kwiatami na moście Poniatowskiego. Liczne tłumy spotkał jednak srogi zawód. Rozkazy zmieniono, zakazując Szkole Oficerskiej wmarszu do Warszawy. Termin powrotu tych oddziałów utrzymywany jest w tajemnicy, w celu niedopuszczenia do manifestacji. (w.)

1946 D 328

Memorjał p. Askenazego (?)

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

I.

Warszawa, 30 lipca.

Stosunek gen. Sikorskiego do marsz. Piłsudskiego posiada całą historję dotąd jeszcze nienapisaną, a której tylko fragmenty są znane kołom politycznym i wojskowym w Polsce. Wiele na tem tle krąży legend i plotek, których źródłem jest otoczenie obydwu generałów, a prawdopodobnie i oni sami. Nawet okres ostatni, a mianowicie stanowisko gen. Sikorskiego w stosunku do zamachu majowego, nie jest dotąd wyjaśnione całkowicie. Różne na ten temat istnieją opinje, rzadko publicznie wypowiadane. Krytycznie między innemi ocenił je w artykułach „Głosu Narodu" gen. Stanisław Haller, ale i on nie postawił kropki nad „i", nie posiadał bowiem w tej materji danych dokumentarnych. Generał Sikorski, rozumiejąc sam wyjaśnienia swego zachowania się podczas walk na ulicach Warszawy, wielokrotnie już w końcu maja i na początku czerwca, tłumaczył to, co wzbudzało w nich wątpliwości. Czynił to za pośrednictwem swych najbliższych przyjaciół, którzy rozpowszechniali w ograniczonej liczbie odbitek maszynowych te telegramy, listy i pisma jego osobiste, które gen. Sikorski uważał za stosowne podać do wiadomości swoich zwolenników politycznych i osobistych, a które miały na celu usprawiedliwić autora z bezczynności podczas zamachu majowego.

Jestem w posiadaniu takiego zbioru dokumentów, wręczanych mi kolejno przez jednego z przyjaciół gen. Sikorskiego w drugiej połowie maja i początku czerwca. Obecnie jednak doszedł mych rąk memorjał, który ma wiele cech, wskazujących, że pochodzi z tego samego źródła, to znaczy otoczenia gen. Sikorskiego, ale również wiele cech, że napisał go prof. Askenazy w obronie gen. Sikorskiego, zużytkowując informacje gen. Sikorskiego, dając im jednak oświetlenie własne.

Trzeba bowiem wiedzieć, że profesor Askenazy należy do przyjaciół generała Sikorskiego, że broni go już oddawna przed nienawiścią p. Piłsudskiego, że dzięki niemu gen. Sikorski nie został po wypadkach majowych przeniesiony w stan spoczynku, że widząc, iż nie da się go utrzymać na dotychczasowym stanowisku dowódcy O. K. Lwów, starał się go przenieść do Warszawy na szefa sztabu generalnego, ewentualnie uzyskać dlań nominację na ambasadora polskiego w Paryżu z równoczesnem opuszczeniem wojska, a według ostatnich wiadomości uzyskał dlań wysokie (może tymczasowe?) stanowisko wojskowe w Warszawie, bliżej jeszcze nieznane.

Memorjał ów, objętości 15 stronic maszynowego pisma, nosi tytuł: „Jak doszło do wojny domowej". Ze względu, że jest bardzo ciekawym dokumentem politycznym, bardzo ważnym środkiem do orjentowania się w kombinacjach snutych obecnie za kulisami obecnego rządu, że zawiera sporo nieznanych szerszemu ogółowi faktów z niedawnej przeszłości, uważam za odpowiednie podać go w streszczeniu, po uważam za odpowiednie podać go w streszczeniu, powstrzymując się od uwag narazie.

Memorjał rozpoczyna się od przedstawienia stosunków wzajemnych między gen. Sikorskim a marszałkiem Piłsudskim w okresie lat 1922 — 1925. Memorjał twierdzi, że społeczeństwo powitało „naogół sympatycznie" zrzeczenie się przez p. Piłsudskiego kandydatury na stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej przed pierwszem Zgromadzeniem Narodowem. W jego mowie pożegnalnej, wygłoszonej przy tej okazji do posłów, autor memorjału widzi chęć „nieutrudniania społeczeństwu dojścia do zgody wewnętrznej" oraz „płomienny protest przeciwko obdarzeniu państwa konstytucją, urągającą najelementarniejszym wymaganiom". Autor posuwa się tak daleko, że twierdzi, jakoby ten protest p. Piłsudskiego przeciwko konstytucji „odczuto szczególnie sympatycznie **w sferach umiarkowanych i zachowawczych**, mających pełną świadomość winy nie do darowania, popełnionej przez prawicę przy uchwalaniu konstytucji, wskutek dostosowania jej nie do potrzeb państwa, lecz do własnej niechęci względem marsz. Piłsudskiego".

Z chwilą tragicznej śmierci Prezydenta Narutowicza, marsz. Piłsudski „wysunął się niezwłocznie na plan pierwszy", „w charakterze **najwyższego w państwie autorytetu moralnego...**" „Wystąpieniu jego ówczesnemu nie można było nie przyklasnąć". — „Tą **inspiracją** się kierując (czyją? własną, czy gen. Sikorskiego? — uwaga koresp. „Kur. Pozn.") p. Rataj powołał wówczas do życia **najlepszą koncepcję rządu, jaką dotychczas mieliśmy, rząd Sikorski, Wł. Grabski, Skrzyński...**"

„Marsz. Piłsudski w rządzie Wł. Sikorskiego piastował z własnej inicjatywy stanowisko szefa sztabu generalnego, wycofał się jednak stamtąd z chwilą dojścia do władzy rządu Witosa, opuszczając zupełnie czynną służbę w wojsku". Autor memorjału jest pełen wyrozumiałości dla tego kroku p. Piłsudskiego, dla słynnej jego mowy w „sali malinowej", wyraża nawet „podziw dla cierpliwości i pobłażliwości, z jaką znosił nieprzebierającą w środkach kampanję publicystyczną i wiecową prawicy". Ale jednocześnie stwierdza, że mowa ta „obniżyła ogromnie dotychczasowy prestige moralny marszałka".

O rządzie Witosa, który zastąpił gen. Sikorskiego, autor memorjału pisze, że „czynił wszystko i to jak się zdaje z całą świadomością, by wszelkimi dostępnymi mu środkami zdyskredytować w najszerszej opinji dotychczasowy autorytet marszałka".

Przyszedł **rząd Wł. Grabskiego**, jak twierdzi memorjał — **„z wyraźnym programem pozyskania marszałka Piłsudskiego do objęcia z powrotem czynnej służby w wojsku"** (!) Po gen. Sosnkowskim ministrem spraw wojskowych został gen. Sikorski. Memorjał tak o nim pisze: „Gen. Sikorski rozpoczął swoje urzędowanie od wycofania z Sejmu projektu organizacji naczelnych władz wojskowych, opracowanego przez gen. Szeptyckiego za rządu Witosa i sprzecznego z poglądami marsz. Piłsudskiego.... — **Gen. Sikorski, chcąc przyspieszyć powołanie na to stanowisko** (naczelnego wodza i gen. inspektora armji) **marsz. Piłsudskiego**, wystąpił nawet **z propozycją uczynienia tego w formie dekretu Prezydenta**, takie jednak załatwienie sprawy zostało z miejsca kategorycznie odrzucone przez większość stronnictw sejmowych, w pierwszym rzędzie przez socjalistów. **Referentem ustawy został na nieszczęście dla niej, dla wojska, i jak obecnie się okazuje, dla państwa poseł Stefan Dąbrowski** (z klubu Chrz.-Nar. — przypisek koresp. „Kur. Pozn."), który z miejsca zastosował taktykę przewlekania i targowania się z ministrem i komisją o każdy paragraf, ba o każdy ustęp, **w wyraźnym celu przeszkadzania (!) gen. Sikorskiemu, nominacja którego spotkała się ze sprzeciwem całej prawicy, w pomyślnem załatwieniu sprawy marszałka".**

Taki obrót sprawy, mówi memorjał, był i musiał być „fatalnym", a oprócz tego **„niezmiernie utrudnił sytuację autora projektu gen. Sikorskiego, jako ministra spraw wojskowych". „Najniesłuszniej bowiem marsz. Piłsudski i oddana jemu ślepo część lewicy zaczęły jego czynić odpowiedzialnym za niepomyślny obrót sprawy** reaktywowania marszałka, **zapominając zupełnie o jego energji w bronieniu słusznej sprawy od samego początku jego urzędowania i nie chcąc widzieć jego bezbronność w walce z opieszałością Sejmu (!)** Z niezrozumiałą pasją **uczyniono z ministra kozła ofiarnego (!)**, przyjmując triumf prawicy z powodu takiego powaśnienia się **zgodnej dotychczas (!) rodziny wojskowej, bezpodstawnie zupełnie za kompletny nawrót gen. Sikorskiego do prawicy, do wrogów zaciętych marsz. Piłsudskiego".**

„W tym sensie zaczęła lewica chłopska urabiać swoich analfabetów wyborców, w tymże sensie cała falanga peowiaków z pułk. Sławkiem na czele zaczęła urabiać na licznych objazdach korpusy oficerskie. Do legendy Piłsudskiego dodano ważny i brzemienny w następstwie rozdział o tem, jak to rzekomy wyłączny „twórca armji polskiej" i główny budowniczy państwa polskiego przez wyrodnych synów Ojczyzny został pozbawiony możności powrotu do czynnej służby i jak to wyhodowany na jego piersi i karmiony jego krwią serdeczną gen. Sikorski, zaślepiony żądzą karjery, poszedł na konszachty z prawicą przeciwko komendantowi. Agitacja ta szła wyłącznie w kierunku utworzenia marszałkowi drogi do objęcia naczelnego dowództwa nad wojskiem, chociażby nawet wbrew konstytucji, wbrew Sejmowi i wbrew rządowi".

„Rezultat tej agitacji nie dał długo na siebie czekać. Nazajutrz po dymisji p. Wł. Grabskiego marszałek Piłsudski na żądanie swoich przyjaciół udał się w charakterze najwyższego rangą oficera do Belwederu i złożył tam przerażonemu Prezydentowi deklarację groźną, mającą rzekomo na celu uchronienie armji od wciągnięcia jej w wir przesilenia politycznego, a w rzeczywistości zwrócenia przeciwko ministrowi Sikorskiemu oraz przeciwko innym generałom, pomawianym o „trzymanie z prawicą". Nazajutrz zorganizowana została wyśmienicie wyreżyserowana wycieczka oficerów oddanych marszałkowi do Sulejówka pod przewodnictwem gen. Dreszera, która zapewniła marszałka o tem, że „zwycięskie szable" wiernych jego towarzyszów broni zawsze są do jego wyłącznego rozporządzenia. **Gen. Sikorski, uprzedzony o tem, że wyraźnie polityczna ta manifestacja ma na celu przygotowanie ewent. zamachu stanu, nietylko ukarał dyscyplinarnie winnych generałów, lecz i poczynił daleko idące środki ostrożności".**

„Dzisiaj **można już z całą stanowczością stwierdzić, że zarządzenia ówczesne gen. Sikorskiego udaremniły zamach stanu, na powodzenie którego inicjatorowie liczyli wobec zniecierpliwienia całego społeczeństwa,** wskutek przedłużającego się fatalnie przesilenia. Istnieją na to dowody w postaci zeznań namawianych do złamania przysięgi oficerów i oddania pod sąd winnych podżegania. Ma się jednakże wrażenie, **że inicjatorowie zamachu chcieli wówczas raczej postawić marszałka wobec faktu dokonanego „objawienia z woli całego narodu", aniżeli działali w porozumieniu z nim".** So.

Krótkie telegramy.

Narady w Belwederze.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Minister spraw wojskowych przyjął wczoraj generałów Skierskiego, Romera i Neugebauera, poczem odbył dłuższą naradę z premjerem Bartlem. (w.)

Projekty nowych ustaw.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Ministerstwa Spr. Wewnętrznych przygotowuje szereg ustaw związanych z reorganizacją ministerstwa, a przenoszących pewne uprawnienia centrali na wojewodów oraz ustaw meldunkowych i o stowarzyszeniach. Ustawy zadeklarowane będą na zasadzie pełnomocnictw.

Pw 1370-29,117

Listy ze wsi.

Nie mam tu na myśli teatru popularnego, niby ku oświacie sfer przedmiejskich przeznaczonego, a najczęściej poniżej ich smaku prowadzonego, przez nieporozumienie zwykle zwanego także „ludowym", lecz teatr ściśle ludowy, t. zn. przez chłopów lub dla chłopów grany. Teatr ten w czasach ostatnich wiele umysłów ruchliwych, zwłaszcza wśród oświatowców zajmuje, i ludzie wcale rozumni widzą w jego poczynaniach wagę dla wsi dużą, nieomal odrodzeńczą. Dlatego też, choć dotąd nie gra w kłopotach wsi naszej jako czynnik poważniejszy żadnej prawie roli, warto mu nieco bliższej uwagi poświęcić.

Jak traktowano na wsi i dotąd jeszcze gdzieniegdzie traktują teatr wogóle? Oto jako nieszkodliwe, podobne jarmarcznym ciekawościom (morskim świnkom, kuglarskim sztukom) „kumedye". Taki bo też „teatr", komedjancko płytki, bezsensowy, gdy się przypadkiem zdarzyło, w przedstawieniach przejezdnych „szmir" po miasteczkach we święta lub po jarmarkach dawniej widywano. O tem zaś, by teatrem miały być jasełka, szopka, kolędnicy z gwiazdą i turoniem, jako i inne, dotyczące ważniejszych momentów życia wsi zwyczaje, nikomu do głowy nie przychodziło. Dopiero tu i ówdzie „uzdajane" z onych zwyczajów niektórych (jak posiady, prządki i t. d.) na pokaz gościom „wieczornice", dały oklaskiwanym zmiarkować, że to coś jakoby teatr; że się to słuchającym i patrzącym widzi; i to ich do powtarzania owych „wieczornic" (Zakopane) z dodatkami różnymi skłaniało.

O zdolnościach aktorskich wśród warstwy chłopskiej jak i innej ogółem trudno mówić, choć naturalnie w okolicach, gdzie inteligencja rasy jest lotniejsza, trafią się z pośród młodzieży mieszanej tak aktorki jak aktorzy zdolni. Miałem możność przyjrzeć się, jako aktorom, góralom, próbując z nimi przez zimę jedną w „związku" ich w Zakopanem „Bunt Napierskiego" Kasprowicza. Materjał wyśmienity. Mogą dojść do miary gry w danej sztuce zupełnie dobrych aktorów, lecz po kilkomiesięcznem przygotowaniu. Także winni odtwarzać tylko role chłopskie. Gdy w sztuce (jak tu) mieszanej przychodzą i postaci inteligenckie, to winny być obsadzone przez fachowe siły aktorskie. Taki zespół może coś pokazać — inaczej będzie (gdy forma sztuki nie nowa) widowisko zwykłe, amatorskie. A na to szkoda trudu.

Na kilka lat przed wojną powstał we Lwowie „Związek teatrów i chórów włościańskich", chcąc próbom scenicznym wiejskim na terenie Małopolski, inicjowanym przez ruchliwsze nauczycielstwo dopomóc, nadać im kierunek pewien i wytworzyć za czasem ważący oświatowo „teatr włościański". Zamiary te poza techniczną pomocą nic naiwnym, amatorskim próbom nie przydały. Dopiero w latach ostatnich, gdy powstały w Warszawie „Związek teatrów ludowych" począł wraz ze związkiem lwowskim wydawać wspólny miesięcznik p. t. „Teatr ludowy", widzi się, jakby się coś nowego w tej dziedzinie nowotnej wykluwało. Zarząd Związku zdaje się rozumieć, że opieranie, jak dotąd, powstających teatrzyków wiejskich na dostarczanym im repertuarze, to poprostu rozwiewanie plew po wsiach, nic więcej. — W katalogu, mieszczącym przeszło dwieście sztuk i sztuczek, wydanych i zaleconych przez Związek dla użytku teatrów włościańskich, kilka jeno jest zaledwie służących celowi; reszta patrjotyczne (Boże się pożal) lichoty albo przedmiejskie owe „kumedye". — W miesięczniku więc rzeczonym poczynają się ukazywać artykuły, w których kładzie się nacisk na podania, klechdy, zwyczaje i uroczystości wiejskie staroświeckie, jako na materjał widowisk ludowych. Nawet z tej owej okolicy podane obrzędy (wesela, dożynki, chrzciny itd.), powierzchu inscenizowane, miesięcznik w ramach swych zamieszcza. Zwraca przytem rozumnie uwagę na regjonalne onych odrębności.

Kierownictwo „Związku teatrów ludowych" pragnie tu iść za myślą i wyraźnym wskazem — Żeromskiego, który w rozważaniach swych (snobizm i postęp) tym właśnie zapomnianym a niezgasłym źródłom czar i władzę odrodzenia teatru, nietylko ludowego, przypisuje. „Niezmierna dziedzina twórczości — powiada, widząc brak repertuaru odnośnego — leży właśnie wśród ludu. Może tam również leży sposób nieznany nam jeszcze na teatr narodowy, nasz własny. Inteligencja tylko schylić się ma, żeby ów sposób zobaczyć, podnieść, wyświetlić i podać ludowi, jako świetny i najzupełniej odpowiadający celowi teatr, przedewszystkiem ludowy. Mowa tu o ogromie legend, podań, klechd, historji, bajek, gadek, opowieści, przywiązanych do ruin, wzgórz, uroczysk, miejsc szczególnych, mających w każdej okolicy swe dzieje własne, żyjące w ustach ludu. Każda w Polsce ruina ma swą baśń, zniekształconą w sennem przepomnieniu. — Ale poza sferą legend zamkowych istnieje cały świat podań z czasów nowszych, wreszcie ogromna ilość bajek i klechd, opływających całą ziemię i żyjących w naszem przeistoczeniu wioskowem, jak n. p. bajki z tysiąca i jednej nocy. Każda prawie bajka kaszubska jest dramatem, który można grać na scenie. Oprócz legend ogólnoludzkich istnieją jeszcze baśnie czysto polskie na tle religijnem, rolniczem i pasterskiem, baśnie leśne o zbójcach, a w ziemi krakowskiej, śląskiej i kieleckiej dawne ze średniowiecza, górnicze. — Oczywiście, iż z tego mnóstwa legend i podań te tylko mogą być wybrane, które posiadają warunki po temu — jedność miejsca i czasu, piękno wewnętrzne i moralne, poezję akcji, no i łatwe są do zrealizowania."

Po linji też wskazań Żeromskiego poprowadził M. Limanowski w Wilnie widowisko, na podstawie miejscowej legendy o bazyliszku, p. t. „Walka ze smokiem", przez Akadem. Koło odtworzone, w którem wzięło całe miasto udział.

Dalej już w eksperymencie poszła młodzież uniwersytetu włościańskiego w Szycach, grając na imieniny dyrektora komedję „z głowy". Żadnego tekstu „artyści' nie mieli. Umówili się „z grubsza" i, po chaotycznych próbach, stworzyli na scenie dopiero rzecz nową (del'arte), w ogólnie zakreślonych ramach. To już jest coś.

Rosja w przededniu doniosłych wydarzeń.

W związku z rozłamem w partji komunistycznej i usunięciem Zinowiewa, Łaszewicza i innych ze wszystkich stanowisk, w Moskwie i na prowincji rozpowszechniony został w setkach tysięcy egzemplarzy „nielegalny" list otwarty Grzegorza Zinowiewa-Apfelbauma do „W. C. Z. K." partji komunistycznej, który wywołał olbrzymie poruszenie nie tylko w sferach partji rządzącej, lecz w całem społeczeństwie rosyjskiem, w szczególności zaś — w czerwonej armji.

List ten, wydany w formie broszurki, zawiera 48 stron tekstu i stanowi niejako akt oskarżenia, sporządzony przez opozycję przeciwko „rządzącej większości".

Po zreferowaniu „historji opozycji" oraz nastrojów, jakie panowały na 14 zjeździe Sowietów, Zinowiew-Apfelbaum między innemi pisze:

„To, czego tak się obawiał Lenin, obecnie ma już miejsce. **Jesteśmy świadkami zwyrodnienia partji** (podkreślenia nasze — Red.). Ideały komunizmu przestały przyświecać prowodyrom partyjnym. Zamiast komunistów czystej wody, mamy wysokich biurokratów, nawpół burżuazyjnych dyplomatów, kupców, przystrojonych gwoli sowieckiej przyzwoitości, w czerwone kokardki i oportunistów najgorszego gatunku.

Krew przelana przez proletarjat rosyjski w 1917 do 1920 latach idzie na marne. Komunizm istnieje tylko dla zewnętrznego użytku, wewnątrz zaś partji oraz śród biurokracji rządowej wywołuje on już raczej pobłażliwo-satyryczne uśmiechy.

Robotnicy, chłopi oraz czerwona armja z przerażeniem konstatują obłudną grę, jaką prowadzi większość partji komunistycznej, która całkowicie zerwała już z tradycjami naszej byłej walki oraz, co jeszcze gorzej, z zasadami komunizmu.

Masy ludu pracującego i czerwoni żołnierze poczynają szemrać, oskarżając nas wszystkich o wiarołomstwo i — nawet — o zaprzedanie się burżuazji i kapitalizmowi.

Masy te stawiają zupełnie słuszne — wobec istniejących faktów — pytanie:

— Po cóż było stare burzyć, jeśli teraz na nowo do tego starego się powraca, przywracając jego najgorsze formy?!

Zwyrodnienie partyjne — pisze nieco dalej Zinowiew — i zgnilizna moralna sięgnęła już tak dalece w całym naszym budynku partyjno-rządowym, że tylko nadzwyczajne środki potrafią uratować sytuację. Zgroza położenia odczuwa się nie tylko w Rosji śród mniejszości, wiernej zasadom zagranicznych komunistów, którzy przestają wierzyć w żywotność naszego ustroju i w czystość zamiarów większości naszej partji.

Kończy Zinowiew w ten sposób:

— Nie wiem, co zechcecie zrobić ze mną i z moimi towarzyszami, którzy śmiało wytykają wam grzechy wasze przed proletarjatem całego świata. Wiem jednak, że jeśli będziecie usiłowali przeciągnąć strunę, cały nasz budynek sowiecki runie i pogrzebią naszą partję na bardzo długie lata.

W Moskwie twierdzą, że Dzierżyński, który zapoznał się z tym historycznym dokumentem na dwa dni przed śmiercią, postawił wniosek o natychmiastowe aresztowanie i rozstrzelanie Zinowiewa i jego towarzyszy i że podczas debatów nad tym wnioskiem prezes „Cze-ka" życie zakończył.

Jednocześnie uporczywie kursują pogłoski, że śmierć Dzierżyńskiego, pomimo oficjalnych zaprzeczeń, nie była naturalna.

Do Moskwy wezwane są oddziały wojsk komunistycznych z Saratowa i Charkowa. Z tego wszystkiego wnioskować można, że Państwo Sowietów przeżywa krytyczne bardzo chwile.

Agencja Wschodnia podaje z Moskwy:

W Petersburgu oczekują zasadniczej wagi wydarzeń w związku z zatargiem wewnątrz Partji Komunistycznej. Zinowjew, który posiada poparcie części załogi leningradzkiej i tamtejszych robotników, porozumiewa się z Trockim w celu podjęcia zdecydowanej akcji, skierowanej przeciwko obecnie rządzącemu w C. I. K. kierunkowi, zwłaszcza właściwemu inspiratorowi obecnej polityki sowieckiej, Stalinowi. Zinowjew i leningradzka opozycja uważa, że postępowanie C. I. K. rozwiązuje ręce czynnikom, przeciwstawiającym się jego polityce. Największe zaniepokojenie wywołują pogłoski, iż wpływy opozycji przedostały się nawet do G. P. U. I, że w poszczególnych okolicach Rosji grozi obrócenie się teroru przeciwko zwolennikom rządzącego kierunku Stalina. Stalin wobec wpływów Trockiego w armji sowieckiej, usiłuje także nawiązać z nim porozumienie, w kołach jednak C. I. K. co do owyników tych rokowań panuje głęboki sceptycyzm.

Rząd sześciu premjerów we Francji.

Rząd Poincarégo. — Osobistości gabinetu „jedności narodowej". — Uspokojenie umysłów.

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego".)

Paryż, w lipcu.

Najwybitniejszy mąż stanu Francji współczesnej, czterokrotny premjer, b. prezydent Republiki p. Raymond Poincaré w ciągu kilkunastu godzin powołał do życia nowy rząd, ku któremu zwracają się oczy całej Francji i zagranicy. Odpowiedzialność ciąży na nim ogromna. Poincaré zabrał się do roboty z szaloną energją, której mógłby mu pozazdrościć, sam „père la Victoire" — stary tygrys Georges Clemenceau.

Nowy gabinet robi na pierwszy rzut oka wrażenie pewnej mozaiki. Dopiero po zastanowieniu widzi się w jego układzie twardą logikę i doskonałą znajomość warunków politycznych. Rząd dzisiejszy liczy aż sześciu byłych premjerów i cały szereg osobistości wybitnych. Opiera się on na „grupie międzypartyjnej" liczącej 252 członków, złożonej z lewicy republikańskiej, lewicy demokratycznej, niezależnej lewicy demokratycznej i z unji demokratyczno republikańskiej. Oprócz tych jednostek zbiorowych, grupa liczy wielu poszczególnych członków, należących do innych stronnictw a zwłaszcza do frakcji republikańsko-socjalistycznej. Sądząc z dzisiejszych nastrojów, spodziewać się można, że cały szereg innych ugrupowań i jednostek łącznie z kołem międzypartyjnem stworzy Poincaré'mu większość bardzo znaczną, około 350 głosów, tj. 130 powyżej minimum. Wszystkie elementy zrównoważone, nie wyłączając skrajnej prawicy, poprą niewątpliwie zacnego lotaryńczyka. Wogóle słowa „lewica" nie należy w Paryżu traktować zbyt dosłownie. Istotną lewicą są tylko grupy socjalistyczne i komuniści.

Na pierwszy rzut oka nowy gabinet wydaje się zagadką? Skąd aż trzech przedstawicieli krwi niezupełnie francuskiej, a między nimi i zgrany do nitki wczorajszy premjer p. Edouard Herriot? Rozejrzawszy się w sytuacji, dojść trzeba do przeświadczenia, że p. Poincaré rządził się ścisłą logiką. Przedewszystkiem zapewnił sobie w Radzie ministrów spokój zewnętrzny. Wolał dopuścić do koła zaufanych pewne jednostki, które poza rządem niewątpliwie rząd ten zwalczałyby wszelkiemi siłami. Następnie zapewnił sobie należyty wpływ na wszystkie stronnictwa, za wyłączeniem komunistów, rzecz prosta, których wogóle nie bierze się w rachubę. Wreszcie sięgnął po najwybitniejsze indywidualności, zdolne do wytężonej pracy.

Czytelnika polskiego może to cokolwiek razić, że p. Poincaré poczyna sobie jak szlachcic polski starej daty, wierzący w zdolności handlowo-spekulacyjne rasy żydowskiej. Oto ministrem handlu został p. Moryc Bokanowski homo novus jako minister, ale polityk dobry, rozważny i poważny, znany zresztą bardziej jako wytrawny kupiec à la Kałamajski plus konfekcja męska. Długie jego nazwisko popularne zwłaszcza jest w skrócie, jako „Boka", na Riwierze, w Tulonie, w Marsylji, pięknie malowane na płotach w towarzystwie różnobarwnych części garderoby. P. Bokanowski przypomina z wyraźnych rysów twarzy prof. Szymona Askenazego — a że się wywodzi z ziem polskich, więc i bliższe pokrewieństwo nie jest wykluczone. Tego samego, choć bardziej stranciałego pochodzenia są dwaj inni ministrowie dzisiejsi — André Tardieu, i osławiony komendant kartelu, b. prezydent Izby, p. Edouard Herriot.

P. Tardieu, b. wysoki komisarz Francji w Stanach Zjednoczonych podczas wielkiej wojny, autor kilku świetnych książek z historji dyplomacji, jest jedną z najtęższych głów Francji współczesnej i stanowi zdobycz ogromnie cenną — raczej na posiedzeniach gabinetu, aniżeli jako minister robót publicznych. On właściwie powalił Brianda — a teraz ma z nim razem zasiadać w nowej konstelacji rządowej.

Wogóle lista czwartego rządu Poincaré'go przedstawia się poważnie. Z dawnych, znanych osobistości nie brak ani Brianda, ani Barthou, ani Alberta Sarraut, mimo ciężkiej choroby sercowej, ani Georges Leygues'a, ani Painlevé'go. Wszedł również do gabinetu p. Louis Marin, prezes grupy umiarkowanych republikanów, która ostatnimi czasy była jęczyczkiem u wagi. Najmniej znany ze wszystkich jest młody Fallières, Andrzej, podobno znacznie energiczniejszy od starego Armanda, b. prezydenta Republiki.

Ciekawą nowością jest zupełne zniesienie t. zw. „tek ceratowych", czyli podsekretarjatów stanu. Gabinet Herriota liczył 13 ministerstw i 8 podsekretarjatów, Poincaré obsadził tylko ministerstwa, przez co już już wprowadził dużą oszczędność w budżecie państwa.

Wytrawny mąż stanu, premjer Poincaré nie obawia się wytężonej pracy, dowodem czego jest fakt, że oprócz prezesury, gabinetu i najodpowiedzialniejszego dzisiaj ministerstwa finansów obarczył się jeszcze działem „ziem odzyskanych" — za wyjątkiem Alzacji i Lotaryngji, które wziął „Minister wielkiej Pieczęci" — garde des Sceaux (sprawiedliwości) p. Louis Barthou.

Zgóry można przewidzieć, że 4-ty rząd Poincaré'go zwalczany będzie li tylko przez komunstów i przez skrajną lewicę socjalistyczną — ale i to niebardzo, gdyż każdy Francuz jest przedewszystkiem człowiekiem oszczędnym i lubi zapłacić choćby już tylko 99 fr. 95 c. zamiast setki — a rząd jedności narodowej możnaby nazwać również komisją uzdrowienia franka. Nawet wywrotowcy powinni dziś przycichnąć i czekać w skupieniu co powie giełda. Gdy frank się wzmocni, niepoprawni, zaczną bruździć na nowo, bo przecież Poincaré i jego gabinet, to kombinacja „centroprawu", mówiąc żargonem z ul. Wiejskiej.

Z punktu widzenia polskiego — nowy rząd francuski powiatć należy słowami największego uznania. Oznacza on skonsolidowanie tych wszystkich elementów, na których się opiera przymierze francusko-polskie i wspólny front antyniemiecki i antybolszewicki.

Inną jest rzeczą, że dzisiejszym okupantom warszawskim bardziej by się podobało zwycięstwo kartelu i powolne rozpadanie się Francji. Śmiało wobec tego można powiedzieć, że ostatnie wydarzenia paryskie są zwłaszcza pomyślne dla Ziem Zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej. **Edw. L.**

Urodzony dramaturg Żeromski intuicją szczęśliwą wskazał na niewyczerpaną rodzimą skarbnicę, jako na wyjście dla dramatu i dla teatru ludowego. Ciekawem było stanowisko drugiego wielkiego dramaturga, Wyspiańskiego, odnośnie do poczynań teatru wiejskiego. Jego matematyczny umysł zwrócił uwagę przedewszystkiem na praktyczną, oświatową stronę zadań teatru na wsi, dla ludu. Przypominam sobie, jak pewnego razu w kawiarni Schmidta w Krakowie tłumaczył mi szeroko, jakie sztuki dla ludu powinno się pisać, z którychby korzyść doraźną wieś miała; a więc sztuki na temat wychodźtwa, robót rolnych w Prusach, ochrony ziemi i pracy, i innych spraw aktualnych.

Z powyższych przytoczeń widać, iż Wyspiański miał na myśli t e a t r d l a l u d u, gdy Żeromski propagował t e a t r l u d o w y. — Ośmielę się opinję tych dwóch wielkich twórców odnośnie od omawianej sprawy uzupełnić.

Jeśli o oświatę, wpływ doraźny chodzi: to winny być w miastach powiatowych jako i w większych skupiskach wsi utworzone budy ze scenami, na których subwencjonowany wędrowny teatr, z świetnych aktorów złożony, przedstawiałby dla tłumów dramaty realistyczne, w łeb uderzające prawdą, wstrząsające (jak „Potęga ciemnoty" Tołstoja, „Wróg ludu" Ibsena, „Furman Henschel" Hauptmana i t. p.) jakoteż jasne treścią i zrozumiałe formą arcydzieła. — Natomiast teatr przez chłopów grany, rozumiałbym: jako eksperymentalny — również i co do formy. Więc począwszy od prymitywów dramatu (n. p. od takiego „Kupca" Mikołaja Reja) koleją za jego rozwojem do rzeczy nowo — w tym sensie — tworzonych: przy regjonalnem rzeczy traktowaniu (gdzie sztuka jest próbowana), przy świetnej reżyserji i współpracy twórczego dekoratora, który to teatr, po wyszkoleniu, możnaby z sukcesem w miastach, na stołecznych scenach pokazać.

Zatem: Teatr, przez najlepszych aktorów, dla ludu — i teatr chłopski odrodzeńczy, dla prawdziwej inteligencji.

Poręba Wielka. **Władysław Orkan.**

Aresztowanie szpiegów litewskich.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Władze bezpieczeństwa w Wilnie wykryły szajkę szpiegowską, która działała na rzecz Kowna. Z czternastu szpiegów 4 aresztowano, reszta zbiegła. Wśród aresztowanych znajduje się główny organizator i instruktor niejaki Bolesław Czarnecki z Nowych Trok. Szpiegował on już od 21 r. pod kierunkiem jednego oficera litewskiego. Szajka czerpała fundusze częściowo z Berlina, a częściowo z Kowna. (w.)

Nowości jesienne! dw 567
Kapelusze damskie filcowe
od zł 9,50 w firmie Tomasek i S-ka, Pocztowa 9 obok Kasy Chorych.
Przyjmuje się również do przefasonowania i odnowienia.

DOKTORA LUSTRA
preparaty kosmetyczno-lekarskie
„MIRACULUM"
stale na składzie.
Perf. J. Domicz, plac Wolności 7.
Mw 450

Kilkaset nagród
pieniężnych i cennych upominków przyznała Spółka Akc. „Altesse-Wisła" stałym konsumentom światowej sławy gilz i bibułek do papierosów dw 623
„ALTESSE" i „MOKKA"

Dr. med. Marceli Dobrzyński
Warszawa, Królewska 6, tel. 90-93. Mp 500
Choroby weneryczne, płciowe (siemoc) i skórne. Przyjmuje od 9-1 i 5-8 wieczorem.

TARGI w REICHENBERGU
14-go do 20-go sierpnia 1926 r.
Wizowanie paszportów zbędne. Ulgi kolejowe w Polsce i Czechosłowacji.
Messeamt in Reichenberg, Czechosłowacja. Mw 40

Mw 13
Zarząd w Warszawie, Wierzbowa 11, tel. 12-62. Tow. Wystawy Polskiej.

Prześladowanie Kościoła Katolickiego w Meksyku.

Nadchodzące z Meksyku wiadomości o prześladowaniu tam Kościoła Katolickiego i przeprowadzaniu w brutalny sposób Jego rozdziału od państwa, sprawiają wprost bolesne wrażenie. Wojska skonsygnowane bronią dostępu do świątyń i rozpraszać mają tłumy, których całą zbrodnią i winą jest, że kochają swą religję, swe kościoły i duchownych, którzy tak długo krzepili je na duchu, pouczali i udzielali im pociechy religijnej. Bezwzględne ustawy, oparte na grubej, materjalnej sile, dążą do wygnania z państwa ducha religijnego. Jakże to państwo, ten naród młody jeszcze, który przez czas swego nie liczącego stu lat istnienia, miał (i przeważnie wymordował) około stu prezydentów i dwóch cesarzy, jakże ten naród półdziki będzie mógł żyć bez religji! Czy nie powróci do swej pierwotnej dzikości? Czy nie zdradzi świętej sprawy kultury chrześcijańskiej? Zdradzi ją z pewnością.

Bo co to jest Meksyk?

Kraj wielki i bardzo bogaty, państwo liczące dziś 16 miljonów ludności, mnożącej się szybko, zdolnej i inteligentnej, ale rasy czerwonej, ze wszystkiemi jej wadami i złemi skłonnościami, z wrodzonem okrucieństwem, mściwością i skłonnością do zaciętego zwalczania się o lada co. Białych czystej krwi jest w Meksyku bardzo niewielu, po miastach przeważają kreole i metysi, mieszańcy, wsie zaludnione są głównie Indjanami czystej krwi i mulatami. Wszystko to razem składa się na wyrabiający się powoli naród meksykański, opierający się na dwóch wielkich kulturach, chrześcijańskiej i na tradycjach, może już czasem tylko podświadomych kultury indyjskiej, ale naród ten, choć dobrej rasy, bo mieszanej indyjsko-hiszpańskiej krwi, nie jest jeszcze ani należycie wychowany, ani cywilizowany i bynajmniej nie pozbył się swych dzikich instynktów, skłonności i zabobonów.

Świadczą o tem rewolucje nie tylko częste, ale — wbrew temu, co się opowiada w Europie — nadzwyczaj krwawe. Ci wszyscy prezydenci i generałowie politykujący, nie wyjmując nawet genjalnego Porfiria Diaza, który przez 17 lat zdołał się utrzymać przy władzy, nie wyjmując ani Carranzy, ani dzisiejszego prezydenta Callesa, mają w swych żyłach mniejszą lub większą domieszkę krwi indyjskiej a niektórzy z nich jak np. gen. Villa, byli Indjanami czystej krwi. Nic tedy dziwnego, że rządy swe rozpoczynają zawsze od okrutnego, mściwego prześladowania swych przeciwników i ich przyjaciół. W armji meksykańskiej służą głównie czerwonoskórzy i metysi, żołnierze nie tyle dobrzy (w regularnym nowoczesnym boju są nawet słabi), ile bezlitośni dla zwyciężonych i okrutni dla bezbronnych. To, że walcząc po obu stronach, wymordowują się wzajemnie, bezlitośnie przelewając krew indyjską, nic im nie szkodzi. Indjanie w swych bratobójczych walkach nigdy się nad tem nie zastanawiali, przeciwnie, wycinali się wzajemnie i tępili z niesłychaną zaciętością. Tak samo bezlitośnie i okrutnie obchodzą się wojska meksykańskie podczas rewolucji z ludnością cywilną, a mordy, rabunki i pogromy są wówczas na porządku dziennym. Opisał to doskonale w swem wielkiem dziele o Meksyku Sztolcman, podróżnik polski, niestety, mało u nas znany.

„Conquistadorzy" hiszpańscy w małym tylko stopniu przyczynili się do budowy nowoczesnej kultury meksykańskiej. Eksploatując — z początku metodami bardzo krwawemi — kraj i jego bogactwa, budowali głównie to, co było w bezpośrednim związku z eksploatacją i ułatwiało ją. Względy ideowe mało ich obchodziły. Na Indjan patrzyli naprzód jak na niewolników, potem jak na robotników.

Zupełnie inaczej postępował w Meksyku kościół rzymsko-katolicki i jego duchowieństwo. Księża nawracali czerwonoskórych na wiarę chrześcijańską, uczyli ich czytać i pisać, kształcili ich w rzemiosłach, wychowywali w zakonach, pracując tak usilnie, że wreszcie potrafili tę ponurą i skrytą rasę utrwalić w wierze prawdziwej i usposobić mniej wrogo dla nowej cywilizacji. W historji Meksyku mają nie jedną piękną kartę. Oni badali wnętrze kraju, dawali jego opisy, oni wreszcie twardo stanęli przy narodzie meksykańskim w jego walce o niepodległość. Wogóle mało wie się o tem, że cywilizacja i kultura całej Ameryki Połudn. jest dziełem kościoła rzymsko-kat. i jego duchowieństwa. Przyznają to nawet masoni, najzawziętsi jego przeciwnicy. Bez duchowieństwa rzymsko-kat. Indjanin połudn.-amer. byłby dzikusem lub wyzyskiwanym parjasem, pół-niewolnikiem, rozmyślnie tępionym i wymierającym, dzięki temu duchowieństwu Indjanie tych krajów nie tylko nie wyginęli, jak w Stanach Zjedn. ale stale się narodem, który ma możność rozwoju. Kościół rzymsko-kat. uratował w Amer. Połudn. rasę, podobnie jak zrobił to w Irlandji.

Ten potężny wpływ kościoła był solą w oku masonerji, która dzięki swej konspiracyjnej organizacji, dziwacznym obrzędom i materjalistycznym dążeniom, coraz łatwiej zyskiwała zwolenników wśród inteligencji napół indyjskiej krwi. Wreszcie doszło do otwartego konfliktu i w roku 1859 uchwalono ustawę o rozdziale kościoła i państwa. Mimo, że narazie nie wprowadzono jej w życie, relegowano zakony Jezuitów i Franciszkanów, co ustało dopiero za rządów prezydenta Porfiria Diaza.

Ale wrogowie kościoła nie zakładali rąk, i oto podczas rewolucji 1917 r. znowu zaczęto się domagać rozdziału kościoła i państwa, wydalenia zakonników i księży oraz zakazu nauczania religji katolickiej w szkołach. Wybuchła walka, w której w końcu masonerja, silnie reprezentowana w rządzie, zwyciężyła. Rząd postanowił przeprowadzić rozdział kościoła od państwa z dniem 1 sierpnia 1926 r.

Z licznych depesz czytelnik wie już, że fatalne wrażenie ten krok rządu wywołał na ludności Meksyku. Kościół broni się, osobom, kierującym ruchem przeciwkościelnym, zagroził ekskomuniką, żąda od rodziców, aby odebrali dzieci z masońskich szkół wolnomyślicielskich, w liście pasterskim protestując równocześnie przeciw nowym ustawom antykościelnym i piętnując niekulturalne postępowanie rządu, przeciw któremu bardzo stanowcze wystąpienie zapowiada Watykan. Duchowieństwo i bracia zakonni w ubraniach cywilnych masowo opuszczają Meksyk.

Rząd ze swej strony wzmacnia prześladowanie, aresztując opornych i wytaczając im procesy. Wzburzenie umysłów jest wielkie.

W każdym razie Meksyk a raczej masoni meksykańscy postąpili nie tylko niekulturalnie i dziko, ale bardzo nieostrożnie. Nikt się nie zdziwi, jeśli po tej umysłowej rewolucji i prześladowaniu wszystkiego, co święte, nastąpi przewrót bolszewicki, podczas którego Indjanie zaczną masonów skalpować i piec żywcem przy palu męczeństwa.

Fernandez.

Jeszcze zawsze

przyjmują wszystkie urzędy pocztowe w Polsce

przedpłatę na sierpień

na „Kurjer Poznański"

Za minimalną opłatą manipulacyjną dostarcza poczta dodatkowo zaległych egzemplarzy.

Myśli wybitnych Wielkopolan.

Wybrał Andrzej Wojtkowski.

Ks. Jan Chryzostom Janiszewski: „Mowa podczas nabożeństwa żałobnego za duszę śp. doktora Karola Marcinkowskiego", 1846 r.

Myśli wzniosłe, uczucia szlachetne, zamiary dobre przyjmują się w nas szybko, dodają nam skrzydeł, wzbijamy się w górę, ale się wzbijamy na Ikara skrzydłach, bo gdy skwar i upał dnia przyjdzie, roztopi siłę i spadamy szybciej, niżeśmy się wznieśli. — Wytrwać tedy, bracia, a wytrwać aż do tchu ostatka w miłości ojczyzny i bliźnich, to jest cnota; okuć sobie w tę cnotę pierś i serce, jak gdyby w pancerz ze stali i rznąć się w imieniu Boga przez wszystkie szeregi samolubstwa i nikczemności, a jednak przynieść w końcu aż na próg wieczności czyste serce i nieskalane brudem pospolitego życia: to, to jest, czego Bóg po nas wymaga, kiedy mówi: kto wytrwa aż do końca, zbawion będzie; to jest, co nam się tak w życiu śp. Karola Marcinkowskiego podoba, co jest dla nas wzorem, a wzorem najpotrzebniejszym.

* * *

Karol Libelt: „Koalicja kapitału i pracy", r. 1868.

W gospodarstwie pracy nigdy nie może być zadość, bo byle stosownie użyta, ulepsza kulturę, podnosi urodzaje, inwentarze i całe dochody. Znakomity nasz agronom, generał Chłapowski, gdy jeszcze sam administrował swoje majątki, jak mi powiadano, nigdy nie oddalał zgłaszających się po robotę ludzi; jeżeli innej roboty nie było, kazał im skopywać i regulować całe obszary pola, a warzywa na nich zasiane obficie mu wracały nakład, którym przychodził w pomoc pracy, szukającej zarobku.

* * *

Jan Rymarkiewicz: „Nauka o narodowości", r. 1849.

Trzeba, żebyśmy kwestję narodowości jaknajczęściej i najwszechstronniej między sobą poruszali. Trzeba, żeby z wiedzy o narodowości, choćby na świecie jeszcze nie była, udzielna zrobiła się u nas nauka; trzeba, iżby ta nauka nietylko w ogólności upowszechniła się w narodzie, ale trzeba dążyć do tego, iżby stała się niezbędną, integralną częścią wykształcenia młodzieży po wszystkich uczelniach, szkołach i szkółkach naszych. — Wszakże dziś umiejętność rzeczy narodowych między nami jest tak fragmentarną i dorywczą tylko, iż niegodna jest imienia umiejętności; jednostronne zaś kierunki i dążności w zabiegach narodowych nie w czem innem, jak właśnie w tej niedokładnej i dorywczej tylko wiadomości rzeczy narodowych główny swój mają początek.

* * *

Ks. Jan Bocheński: „Mowa przy wprowadzeniu szkół głównych w mieście departamentowem Bydgoszczy", r. 1808.

I zręczność pięknego pisania i rysunku jest wielkim talentem, którego dziś bardziej niż kiedy potrzebujemy. Czemu ludzie domy niekształtne, ulice ciasne, drogi ladajakie, a nawet płoty krzywe stawiają? Bo jeszcze nie umieją prostej linji na papierze pociągnąć. Choć każdy człowiek ma zmysł i zalogę jak do rozumu i cnoty, tak też i do uczucia piękności w każdej widzialnej rzeczy, jeżeli się jednak nie będzie ćwiczył w pięknem pisaniu i różnych figur i kształtów rysowaniu, tey we wszystkich działach, budowlach i przedsięwzięciach swoich, choćby był bogatym, zostanie niezgrabnym — Bóg wszystko stworzył z najdziwniejszą pięknością, miarą i symetrją. I kiedy nam to dziwnie piękne dzieło świata w ręce nasze do zażycia i ukontentowania oddał, będziemyż wszędzie tak krzywo, niezręcznie i bez gustu działali? Właśnie, jak gdyby nie było grzechem przeciw prawidłom piękności wykroczyć?

Nad Bałtykiem.

(Korespondencja własna „Kurjera Poznańskiego").

Ostrowo, w lipcu.

Cały szereg przyczyn złożył się na to, że znajomość wybrzeża polskiego u większości Polaków zaczyna się na Gdyni a kończy na Helu. Miejscowości nad zatoką gdańską i na półwyspie najszybciej rozwinęły się w letniska i tam kieruje się w miesiącach wakacyjnych główna fala letników i turystów. Gdynia i wsie na półwyspie przekształcają się coraz bardziej w modne kąpieliska o charakterze rozrywkowym z dancingami i jazzbandami. Są to miejscowości pełne ruchu i życia, coraz trudniej w nich (zwłaszcza w Gdyni i w miasteczku Helu) o główne warunki odpoczynku t. zn. o spokój i ciszę.

I dlatego, kto pragnie niczem niezakłóconego odpoczynku, powinien raczej wybrać którąś z miejscowości nad Wielkiem Morzem t. zn. na nizinie północnej, lub kępie swarzewskiej. Jak dotychczas, ta część wybrzeża polskiego nie cieszy się zbyt wielką popularnością. Przed wyjazdem na plażę karwińsko-ostrowską przestrzegało wiele osób piszącego te słowa, strasząc brakiem wszelkich wygód, trudną komunikacją kolejową, a przedewszystkiem wilgocią i błotami.

Jak się później przekonałem, winę w rozszerzaniu tych nieuzasadnionych i w znacznej części fałszywych poglądów przypisać należy autorowi jednego z „Przewodników" po polskiem wybrzeżu, p. J. Staśce, który w swej cennej pozatem książeczce w czarnych barwach rysuje warunki pobytu na mierze północnej.

W rzeczywistości miejscowości na wybrzeżu polskiem od granicy niemieckiej aż po Wielką Wieś posiadają wszelkie warunki na letniska nadmorskie wypoczynkowe w odróżnieniu od letnisk o charakterze bardziej rozrywkowym na Helu i w zatoce gdańskiej. Idąc od granicy niemieckiej do miejscowości tych zaliczyć należy Karwińskie Błota („Błoto" należą już do zamierzchłej przeszłości), Karwię, Ostrowo, Jastrzębią Górę, Tupadło, Rozewie i Chłapowo.

Wszystkie te wymienione miejscowości leżą nad Wielkiem Morzem, posiadają prześliczną, od granicy niemieckiej ciągnącą się plażę o kilkudziesięcio metrowej szerokości. Warunki kąpieli nawet dla małych dzieci doskonałe, zawartość soli w wodzie morskiej znacznie większa aniżeli w zatoce, fale silniejsze i większe. Plaża nad Wielkiem Morzem ma jeszcze tę wyższość nad plażami na Helu i w zatoce, że składa się z czystego i drobnego piasku, pozbawionego zupełnie kamyków. Grzbietem wydm nadbrzeżnych biegną wdłuż całej plaży pięknie utrzymane laski.

Słabą stroną pobytu nad Wielkiem Morzem jest niewątpliwy brak komfortu. Wyjątek stanowi tutaj tylko Jastrzębia Góra, gdzie w przeciągu kilku lat wyrosło kilkadziesiąt stylowych will prywatnych i parę dobrze urządzonych, lecz niestety drogich pensjonatów.

Pozatem mieszka się u Kaszubów, co jednak nie powinno odstraszać, ponieważ Kaszubi mają domy czyste, składające się częstokroć z 5 do 7 widnych i porządnych izb. Pościel, oczywiście, trzeba mieć własną. Pokój na 2 osoby kosztuje miesięcznie 60 do 90 złotych.

Tę ujemną stronę wynagradza zato wiele dodatnich. Wikt pełny można dostać w pensjonatach, które znajdują się we wszystkich wymienionych miejscowościach. Pozatem można prowadzić własne gospodarstwo. Mleka, masła, jaj jest w bród, gdyż wsie te w przeciwieństwie do Helu są rolnicze z zamożną, niejednokrotnie, ludnością gburską.

A wreszcie sprawa dużej wagi: taniość. Koszty utrzymania z mieszkaniem w Gdyni albo w miasteczku Helu wahają się między 12 zł a 25 zł od osoby. Taki sam poziom życia, coprawda bez koncertów i jazzbandów (bo „dancingi" zaimprowizowano w tym roku nawet w najmniejszych przysiółkach nadmorskich), można mieć w Karwi, Ostrowie, lub Tupadłach za 7 do 9 zł. Różnica, jak widzimy, znaczna i wskazująca również na dokonywujący się podział naszych letnisk nadmorskich na 2 kategorje: jedną tańszą i wypoczynkową nad Wielkiem Morzem i drugą droższą i bardziej rozrywkową na Helu i w zatoce gdańskiej.

Ludność kaszubska we wsiach nadmorskich jest uczciwa i zadowala się godziwemi zyskami. Kilkumiesięczny pobyt letników jest najlepszą propagandą polskości wśród letników. Doniosłą misję mają tutaj do spełnienia zwłaszcza obozy letnie harcerskie. Kaszubi obserwując życie harcerzy i harcerek poznają polskość od jej najlepszej i najpiękniejszej strony. Jestem dziennym świadkiem pełnego sentymentu stosunku ludności kaszubskiej do bawiących w Ostrowie w obozie letnim harcerek z Rzeszowa. Codziennie wieczorem przy ognisku harcerskiem zbiera się spora część wioski, by posłuchać pieśni i wziąć udział w modlitwie wieczornej.

Ludność kaszubska chętnie przyłącza się do inicjatywy letników, dążącej do ulepszenia kąpielisk. W Karwi od kilku lat już działa owocnie „T-wo przyjaciół Karwi" i zamierza w tym roku przystąpić do budowy własnego domu. W Ostrowie pełną skutecznej inicjatywy działalność w tym kierunku rozwija księgarz poznański p. Smyczyński, który wespół z miejscowym nauczycielem p. Szelbracikowskim założył dla Kaszubów czytelnię, fundując ją własnym darem w postaci większej ilości książek.

Życzyć sobie należy, aby również władze otoczyły większą aniżeli dotychczas opieką kąpieliska nad Wielkiem Morzem. Dotyczy to przedewszystkiem władz kolejowych. Dotychczas bezpośrednie pociągi na wybrzeże kursują tylko przez Gdańsk. Następstwem tego jest, że policja zatrzymuje dziesiątki osób, nie posiadających nowych paszportów w Tczewie i obrzydza im dalszą podróż na wybrzeże. A tymczasem cóż łatwiejszego jak wprowadzić w miesiącach letnich jeden pociąg bezpośredniej komunikacji z Warszawy do Gdyni?

° Przy artretyźmie, otyłości i cukrowej chorobie, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa" wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie. Badania naukowe w dziedzinie przemiany materji wykazały, że woda Franciszka-Józefa dała im świetne wyniki. nw 783.

Na Wystawie Spożywczej w Warszawie
tylko „GLEBA" otrzymała po raz drugi **WIELKI MEDAL ZŁOTY** za domieszkę i Kawol. nw 781

Kalendarzyk.

Sobota, 31 lipca 1926.

Słońce: wschód 4,10, zachód 19,46; długość dnia 15,36 godz.
Księżyc: wschód 22,59, zachód 12,08; ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej U. P. — Sobota, godz. 7 rano: Temperatura pow. umiarkowana + 15 st. C. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 20 st. C., najniższa + 13 st. C. Ilość opadu 9 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych dziś + 0,84 m.

Kal. rz.-kat.: Ignacy W.; jutro Piotr w Okowach; pojutrze NMP. Anielskiej.
Kal. słow.: Zdobysław; jutro Rolisław; pojutrze Świątosław.

Zebrania:

Jutro o 15 Tow. Ogrodnicze Poznańskie u p. Jarockiego, ulica Masztalarska 8.
o 15 Tow. „Pielgrzym" w sali Ogrodu Zoologicznego.
o 17 Tow. Kat. Abstynentów pod wezw. św. Kazimierza w dawn. hotelu Rzymskim.
o 17 Stow. Służby Żeńskiej w Domu Król. Jadwigi.
o 20 Tow. b. Wrocławiaków u p. Jarockiego.

Wycieczki:

Jutro — Pogotowie Narodowe do ogrodu „Dębina".
— Koło śpiew. „Arion" parostatkiem do Biedruska.
— Koło śpiew. „Moniuszko" do Ludwikowa.
— Koło śpiew. „Gędźba" w Winiarach do Rogalina.
— Koło Senjorów Stow Młodzieży Obyw. parafji archikatedralnej do ogrodu p. Wojciechowskiego na Zawadach.
— Kat. Tow. Robotników Polskich przy Tumie parowcem do Radojewa.
— Związek Marynarzy do Dębiny.

Różne.

Jutro — „Sokół" w Głównej — Uroczystość 20-lecia.
— Tow. śpiew. „Halka" w Jeżycach. Wieniec staropolski w Urbanowie.
— Koło Przyj. Harcerzy przy XII. i XXVI. drużynie. — Wieniec staropolski w Schronisku w Górczynie, ulica Bosa 16.
— Poznański Klub Szachistów. Turniej szachowy w restauracji „Apollo".
— Stow. Młodzieży Polskiej okręg poznański. Wielka zabawa latowa w ogrodzie strzeleckim w Szelągu.
— Polsko-Kat. Tow. „Oświata" przy św. Marcinie. Zabawa latowa w ogrodzie „Sa. Domingo".
— Tow. ogródków działkowych im. Patrona Jackowskiego. Zabawa latowa na boisku „Polonji" w Dębcu
— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich. Zabawa w ogrodzie p. Bohna na Miasteczku.

Nocna służba aptek.

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.
Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.
Łazarz: Apteka przy Botaniku, ul Małeckiego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

Komunikaty

— ° **W kościele OO. Franciszkanów** przypada w poniedziałek, 2 sierpnia, wielki odpust Porcjunkuli. Odpust ten polega na tem, że każdy wierny zyskać może odpust zupełny tyle razy, ile razy odwiedzi kościół OO. Franciszkanów i pomodli się w intencji Ojca św. i Chrześcijaństwa. Odpust ofiarować można raz tylko za siebie, resztę za duszę w czyściu. Warunkiem zyskania odpustu jest spowiedź i komunja św., przyjęta w dzień uroczystości lub w jej wigilję. Odpust zyskiwać można od południa 1 sierpnia do północy 2 sierpnia. — Uroczystość rozpocznie się w niedzielę, 1 sierpnia, nieszporami z kazaniem o godz 5. Noc z 1 na 2 sierpnia poświęcona będzie cała adoracji Najśw. Sakramentu. Wystawienie trwać będzie również przez cały następny dzień. Uroczysta wotywa odprawi się o godz. 9, a nieszpory z kazaniem i procesją o godz. 6 i pół.

— ° **Zarząd Grodzki Stow. Porządku Publicznego** (Pogotowie Narodowe) przypomina członkom miesięczną mszę św., która się odbędzie w przyszłą niedzielę o godz. 9 i pół w kościele OO. Jezuitów przy ulicy Dominikańskiej. Obecność wszystkich członków konieczna.

— ° **Poświęcenie sztandaru.** Stow. Młodych Polek pod wezw. bł. Bronisławy przy par. Bożego Ciała obchodzi w niedzielę 1 sierpnia uroczystość poświęcenia sztandaru. Uroczystość rozpocznie się mszą św. w kościele parafjalnym o godz. 9 z współudziałem delegatów różnych stowarzyszeń miejscowych ze sztandarami. Po południu zabawa w parku „Wiktorji" przy drodze Dębińskiej. W razie niepogody odbędzie się zabawa na sali. O liczne przybycie rodziców i przyjaciół uprasza Zarząd.

— ° **Pielgrzymka do Częstochowy i Krakowa** ze Stowarzyszenia Dzieci Marji wyjeżdża we wtorek, dnia 3-go sierpnia nie o godz. 8,45, lecz o godz. 11 min. 20 przed południem. Osoby, biorące udział w pielgrzymce, uprasza się o zgłoszenie do furty Zakładu św. Józefa w niedzielę po południu od godz. 6—8. Zamiejscowi w poniedziałek każdego czasu. Msza św. na intencję pielgrzymki odprawi się w dzień wyjazdu w kaplicy św. Józefa o godzinie 6 rano. Zarząd Stowarzyszenia Dzieci Marji.

— ° **Koncert na Sołaczu.** Co niedziele i święta urządza orkiestra 7 dywizjonu artylerji konnej pod batutą kapelmistrza K. Zornewskiego. Doborowy program każdorazowo wykonany, zapewne zachęci wielu miłośników dobrej muzyki. Początek koncertu o godz. 16. — Wstęp 25 groszy.

— ° **Jutro wszystko do Urbanowa na** „Wieniec staropolski", który urządza Tow. śpiewu „Halka". Od godz. 4 popołudniu koncert instrumentalny, wykonany przez orkiestrę p. Guzińskiego. O godz. 5 dożynki. Wykonane będą różne tańce, jak mazur żniwiarski, „Czardasz" i taniec cygański, oprócz tego Żyd z rodziną zatańczy polkę żydowską prawdziwie po żydowsku. Urozmaicą cały „Wieniec" Walek Sroka i Wojtek Smolarek z Podolanowa. — Wyjazd żniwiarzy i taboru cygańskiego z orkiestrą o godzinie 2 popołudniu z lokalu p. Kasperka przy ulicy Kraszewskiego.

— ° **Wieniec staropolski.** Koło Przyjaciół Harcerzy przy XII. i XXVI. drużynie harcerskiej Poznań-Górczyn urządza w niedzielę, 1 sierpnia staropolski wieniec w Górczynie w schronisku przy ul. Bosej 16. Wymarsz o godz. 14 z schroniska przez Górczyn i Łazarz z powrotem do schroniska, o godz. 15 zabawa w ogrodzie z różnemi niespodziankami dla dorosłych i młodzieży. Dzieci w towarzystwie rodziców do lat 14 mają wstęp wolny. Wieczorem zabawa taneczna na sali schroniska. W razie niepogody odbędzie się wyżej wymieniony wieniec w niedzielę następną. Czysty dochód przeznacza się na rozwój wyżej wymienionych drużyn harcerskich.

— ° **Zabawa latowa.** Związek Kupców Podróżujących i Agentów Handlowych na Rzeczpospolitą Polską w Poznaniu urządza w niedzielę, dnia 1 sierpnia r. b. o godzinie 3 po południu, w ogrodzie restauracji Boulevard, przy Placu Nowomiejskim 5, swoją roczną zabawę latową, na zasilenie funduszu dla wdów i sierót po zmarłych członkach, połączoną z rozmaitemi atrakcjami i wieczorową zabawą taneczną, na którą niniejszem wszystkich sympatyków najuprzejmiej zaprasza. Wstęp na zabawę 1 zł, uprawniający do otrzymania 1 losu do loterji fantowej gratis. Ze względu na powyższy szlachetny cel prosi Zarząd o jak najliczniejsze przybycie.

— ° **Wenta na „Dom Boży" w Puszczykowie.** Dnia 8 sierpnia b. r. odbędzie się w Puszczykowie w ogrodzie p. Mandlowej doroczna wenta na rzecz dokończenia budowy kościoła w Puszczykowie. Dzięki dotychczasowej ofiarności społeczeństwa stanął Dom Boży w uroczej miejscowości wycieczkowej i nabożeństwa odprawiają się nietylko w niedzielę, lecz i w dni powszednie. Jednakże jeszcze wielkie ciążą zobowiązania, którym trzeba zadość uczynić i do czego ma się przyczynić dochód z tegorocznej wenty. Zabawy te w Puszczykowie obfitowały zawsze w dużo urozmaiceń i tego roku Komitet dokłada wszelkich starań, aby w dniu 8 sierpnia zgotować wycieczkowiczom kilka godzin miłego pobytu w restauracji leśnej pani Mandlowej wśród dźwięków muzyki i wśród rozmaitych niespodzianek. Zatem komu zależy na poparciu tego szlachetnego celu, niechaj nie pominie sposobności i pospieszy w dniu 8 sierpnia do Puszczykowa. **Komitet budowy kościoła katolickiego w Puszczykowie.**

— ° **Ochotnicza Straż pożarna w Gostyniu** urządza w niedzielę, dnia 1 sierpnia b. r. zabawę latową z koncertem w lesie porzegowskim. Wieczorem tańce na sali p. Marczyńskiego.

— ° **Charlie Chaplin w Poznaniu!** Jak się dowiadujemy na zabawę latową, zorganizowaną przez Poznański Okręg Stow. Młodzieży Polskiej, która odbędzie się w niedzielę dnia 1 sierpnia br. zapowiedział swe przybycie słynny komik francuski Charle Chaplin, ażeby swojemi kawałami przyczynić się również do urozmaicenia bogatego i wesołego programu. Dla wszystkich przygotowano liczne niespodzianki i każdy kto przybędzie, będzie mógł się wesoło zabawić. Niewątpliwie zatem wszyscy pospieszą w niedzielę do ogrodu Bractwa Strzeleckiego na Szeląg, gdzie zabawa się odbędzie.

— ° **Potrzeba śpiewaczek.** Do chóru kościelnego przy kościele OO. Jezuitów (podominikańskim) zgłaszać się mogą panie inteligentne. Warunek: zamiłowanie do śpiewu, znajomość nut i odpowiedni głos. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od 8 do 9 na chórze, również pisemnie w biurze O. O. Jezuitów każdego czasu.

— ° **Koło śpiew. „Arion"** urządza w niedzielę dnia 1-go sierpnia wycieczkę parostatkiem do Biedruska. Odjazd z Czartorji o godz. 1 w południe, powrót około godz. 10 wiecz. Na miejscu orkiestra wojskowa, strzelanie o nagrody, gra w kręgle itd. Bilety wcześniej do nabycia w lokalach pp. Jarockiego, ul. Masztalarska, Czekały, ulica Podgórna, Duchowskiego, ul. św. Marcina, Baranieckiego, ulica Wrocławska.

— ° **Komunikat Zjazdu Katolickiego w Warszawie.** Legitymacje na Zjazd Katolicki w Warszawie można otrzymać w sekretarjacie generalnym Ligi Katolickiej — Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22, II ptr. pokój 42 w cenie 3 zł. — Na życzenie wysyła się pocztą, doliczając koszt przesyłki. — Uczestnicy Zjazdu opłacają pełny bilet przejazdowy w jedną stronę. Natomiast po otrzymaniu zaświadczenia w komitecie głównym w Warszawie na mocy karty uczestnictwa, za powrotem mogą korzystać z 66 proc. ulgi kolejowej. — Kwatery są bezpłatne w ogólnych salach, oraz zaofiarowane są noclegi prywatne, także bezpłatne. Wszyscy uczestnicy Zjazdu, pragnący korzystać z powyższych noclegów, płacą po 2 zł na dobę komisji mieszkaniowej na pokrycie kosztów urządzenia bezpłatnych lokali. Zapotrzebowanie imienne należy przysłać do komitetu głównego — Warszawa, Miodowa 17, m. 21 — z ewentl. wpłaceniem należytości do 17 sierpnia. — Niezgłoszone zapotrzebowania lub nieopłacone w terminie nie będą uwzględniane. Dla tych uczestników, którzy będą żądali specjalnych wygód, komisja mieszkaniowa zapewnia pewną ilość pokoi w hotelach po cenach zniżonych. Adresy hoteli będą umieszczone w informacjach w komitecie i na dworcach. — Konto Zjazdu Katolickiego w Warszawie jest: P. K. O. nr. 8501, konto p. prezesa Glinki Władysława.

— ° **„Stella"** donosi rodzicom, których dzieci przebywają na kolonji we Wrześni, że wracają w sobotę, 31 bm. o godz. 17,45 do Poznania na główny dworzec.

Kronika miejscowa

— ° **Samochód bez szofera.** Świadkami niezwykłego zajścia, które się było mogło skończyć nawet tragicznie, byli wczoraj między godz. 6—7 wieczorem przechodnie ul. Dąbrowskiego w pobliżu nr. 90. Jeden z szoferów, zapędzając samochód korbą, nie dosyć ostrożnie najprawdopodobniej przeprowadził swoją czynność, gdyż samochód ruszył bez szofera, powalając zakręcającego korbę na ziemię. Trudno wprost przewidzieć, dokąd poszybowałoby auto bez szofera, zapędzone siłą około 30 klm, gdyby nie fakt, iż wpadło ono już za kilka kroków na kupę kamieni, która stała się naturalnym hamulcem dla pędzącej maszyny. W samym momencie najazdu na kamienie, oprócz wystraszonego szofera przybiegła publiczność, odstawiając hamulec i likwidując temsamem już dalsze niebezpieczeństwo. Jak widzimy zatem, było trochę szczęścia w nieszczęściu, a przytem i mała sensacja, gdyż auto bez szofera stało się zjawiskiem, notowanem nietylko w kronikach paryskich dzienników, ale również znalazło potwierdzenie na ulicach Poznania. Szofer wyszedł na szczęście bez szwanku. (k)

— ° **Ujęcie Szatana.** Przy ulicy Dębiec 11 ujęty został na gorącym uczynku robotnik Franciszek Szatan w chwili, kiedy usiłował skraść zwój skóry. Szatana oddano w ręce policji. (z.)

— ° **Pod kołami samochodu.** Przy ulicy Kantaka i rogu św. Marcina najechał samochód na rowerzystę Leona Ignasiaka, zamieszkałego przy ulicy Spokojnej, raniąc go dotkliwie. Ignasiaka, który odniósł ciężkie obrażenia cielesne, odstawiono tym samym samochodem do szpitala miejskiego. (z.)

— ° **Kradzieże.** W ogródkach przy Dolnej Wildzie, oraz w Dębcu grasowała od dłuższego czasu szajka złodziejska, która, upatrzywszy sobie zabudowania dla królików i drobiu, systematycznie wykradała króliki, kury itp. W ostateczności, po pilnem strzeżeniu klatek, zauważono trzech drabów, zakradających się po łup. Cichaczem przywołana policja ujęła wszystkich trzech i osadziła w areszcie. Są nimi: Karasiński, Piasecki i Chudziak. — Ze składu przy ulicy Jezuickiej 1 skradziono jeden większy wazon kryształowy, wartości 500 zł. — Mistrzowi rzeźnickiemu Jurkiewiczowi skradziono na podwórzu rzeźni miejskiej świnię, wartości 280 zł — Do pewnego składu obuwia przy ulicy Podgórnej 6 przyszedł pewien handlarz owocu w zamiarze rzekomo sprzedania zachwalanego towaru. W czasie jednak, kiedy właścicielka składu zajęta była pakowaniem kartonu, jegomość, korzystając z jej nieuwagi, skradł karton, zawierający 2 pary trzewików i zbiegł w niewiadomym kierunku. (z.)

Kronika sądowa

— ° **Za krzywoprzysięstwo 2 lata więzienia.** V. Izba Karna pod przewodnictwem dyr. Wespera skazała kupca Antoniego Stelmachowskiego z Buku za krzywoprzysięstwo z par. 154 u. k. na 2 lata ciężkiego więzienia i utratę praw obywatelskich przez 5 lat. St. zeznał w toku procesu świadomie pod przysięgą, że używał cieleśnie najmniej 4 razy swoją bratową. Zeznanie to nie odpowiadało prawdzie. Trybunał postanowił oskarżonego zatrzymać zaraz w areszcie w myśl par. 112 u. k.

Z Wielkopolski

Agencję **„Kurjera Poznańskiego" w Pobiedziskach** przejął

p. J. Hołdowski
Pobiedziska, Rynek 23,
skład.

Nowa nasza agencja ekspedjuje „Kurjer Poznański" od 29 b m., również zaległe egzemplarze **Z zamówieniami na sierpień prosimy zwrócić się tylko do p. Hołdowskiego i tylko u niego przedpłatę wpłacać.**

Powyższa agencja przyjmuje przedpłatę i ogłoszenia po cenach oryginalnych poznańskich. Dostawa „Kurjera Poznańskiego" — również przez roznosicielkę do domu — odbywa się dwa razy dziennie **jeszcze tego samego dnia** a także w niedzielę i święta.

— ° **Gniezno.** (Król kurkowy.) W niedzielę odbyło się zakończenie strzelania o godność króla kurkowego. — Najcelniejszy strzał oddał p. Nowak, dyrektor Banku Kredytowego w Gnieźnie. Pierwszym rycerzem został p. Józef Różycki, właściciel winiarni, drugim rycerzem p. Nowak, kupiec. Przy strzelaniu o nagrody uzyskali: I nagrodę p. Bilski, II. p. Just, III. p. Prusiewicz, IV. p. Nowak, V. p. Pawlak, VI p. Nowak, VII. p. Granecki, VIII. p. Degler, IX. p. Czech, X. p. Kaszyński, XI. p. Zakrzewski, XII. p. Celler, XIII. p. Sytek, XIV. p. Sowiński, XV. p. Perlikiewicz, XVI. p. Wojciechowski, XVII. p. Benenowski. — Po zakończeniu strzelania odbyła się uroczysta proklamacja nowego króla kurkowego, którego przy dźwiękach orkiestry odprowadzono do mieszkania. Następnie bawiła się brać strzelecka wesoło do rana.

— (Pożar.) W ubiegłym tygodniu wybuchł pożar u Ignaca Mankiewicza w Gołąbkach pow. Mogilno. Pastwą ognia padła część zabudowania.

— (Włamanie.) Do mieszkania Ignaca Nowaka w Dziekanowicach włamali się niewyśledzeni dotychczas

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dziecko o dwóch ojcach".
Colosseum: Pogoń szalona via Paryż — Londyn — Barcelona.
Edison: „Pod biciem despoty".
Odeon: „Indyjski grobowiec".
Pałacowy: „Tragedja Generała Ignatjewa".
Renaissance: „Za zniewagę kobiety".

sprawcy przez wyduszenie szyby w oknie i skradli garderobę itd., wartości 400 złotych.

— (Kradzież.) Niejaki Franciszek Koronka, zamieszkały przy ulicy Tumskiej 5 zameldował kradzież z mieszkania 2 800 zł gotówki. W związku z podaną kradzieżą u Wojciecha Gruchociaka, zam. przy ulicy Dąbrówki, wykryto sprawczynię kradzieży w osobie niejakiej T. Przeprowadzona ścisła osobista rewizja dała wynik pomyślny.

— * **Szamotuły.** (Poświęcenie figury.) Pięknej uroczystości świadkami była ludność Łucjanowa, Kłodziska, Wróblewa oraz dalszych wiosek. Ks. proboszcz Nowak z Biezdrowa w asyście księży prob. Dolatowskiego z Psarskiego i Kopcia z Chojna poświęcił figurę, która z inicjatywy p. Wilhelmi'ego, dzierżawcy Łucjanowa i Kłodziska stanęła naprzeciwko dworku w Łucjanowie. W podniosłych słowach przemówił ks. prob. Nowak do licznie zebranych wiernych o znaczeniu oraz o uszanowaniu tego widomego znaku naszej wiary na drogach rozstajnych Polski. Dziękując Ordynacji Wróblewa za zaofiarowanie na ten cel ziemi oraz dębu na Krzyż Pański, odśpiewaniem pieśni nabożnych zakończyła się podniosła uroczystość.

— * **Mogilno.** (Zmiana granic komisarjatów.) Rozporządzeniem p. Wojewody poznańskiego wyłączone zostaną z dniem 1 sierpnia br. z komisarjatu obwodowego w Mogilnie gminy: Dębowa, Parliniec, Parlin, Parlinek, Dwietonie, Sucharzewo-Chałupka, Sędowo, Paluczyna, Kołodziejewo, Dębowo, Głogowiec, obszary dworskie Dąbrowa. Gminy te przechodzą do okręgu komisarjatu w Pakości. — Gminy zaś Góra, Czerniak, Kunowo, Skrzeszowo, Goryszewo-Kawki, Wylatowo i Krzyżownica włączone zostają do obwodu komisarjatu w Gębicach. — Z komisarjatu w Trzemesznie, który ulega likwidacji, przechodzą do obwodu komisarjatu w Mogilnie gminy: Ławki, Powiadacze, Grabowo-Wykno, Ochodza, Gołąbki, Dębowiec, Ganina, Strzyżewo Kościelne, Strzyżewo Paczkowe, Jastrzębowo, Kruchowo, Duszno, Wydartowo, Huta Trzemeszeńska, Kozłowo, Pasieka, Niewolno, Lubin, Rudki, Lulkowo, Wymysłowo Górne, obszar dworski Kruchowo i Święte. — Gminy natomiast Mijanowo, Popielowo, Zieleń, Ostrowite Trzemeszeńskie, Trzemżal, Miława, Jerzykowo, Ostrowite, Bieśliń wchodzą do obwodu komisarjatu w Gębicach. (er.)

— (Żydzi mają więcej szczęścia.) Ustawa o ochronie lokatorów, która w wysokim stopniu tamuje ruch budowlany a za którą kruszyli i kruszą kopje przedewszystkiem nasi domorośli, na krótką metę myślący „obrońcy i apostołowie" ludu roboczego, daje się właśnie temu ludowi najbardziej we znaki. Dobrodziejstwa tej ustawy doznał na własnej skórze robotnik tutejszy Omiński, którego przez eksmisję wysadzono poprostu na ulicę. W następstwie tego eksmitowany koczuje z rodziną pod gołem niebem na rynku, gdzie skromnego dobytku domowego pilnuje żona z dziećmi i gdzie wszyscy śpią, gotują i jedzą. Policja łamie sobie głowę nad zagadnieniem, gdzieby ich pomieścić, lecz wobec zupełnego braku mieszkań daremnie. — Natomiast żydzi mają pod tym względem więcej szczęścia, bo aż 8 nowo przybyłych żydków znalazło pomieszczenie, połowa u wdowy po piekarzu Radomskiej, druga połowa u p. Cerkaskiej, zam przy ulicy Jagiełły. O mieszkania te ubiegali się Polacy, ale obie „obywatelki" wolały przygarnąć do swego łona żydków z Kongresówki. Tak więc Mogilno, które było prawie zupełnie już odżydzone, nabiera znowu fizjonomji coraz więcej żydowskiej. (d.)

— * **Rogoźno.** (Z życia harcerzy.) Wszystkie drużyny hufca rogozińskiego zorganizowały swoje kolonje, a początek dała I. drużyna harcerska im. T. Kościuszki, która wyruszyła do swego szczerego przyjaciela p. rotmistrza Szymańskiego w Dąbrówce Ludomskiej i korzystając z jego życzliwości druhowie „ćwiczyli ciało i ducha". Utrzymanie całkowite dostarczył p. rotmistrz, objąwszy zarazem nadzór nad wykonaniem planu ćwiczeń. Do Trzech-Gór podążyła III. i IV. drużyna seminaryjna, by tam po żmudnej rocznej pracy i przebywaniu w murach szkolnych wypocząć. II. drużyna gimnazjalna im. Przemysława podążyła do Dąbrówki Ludomskiej do p. rotmistrza Szymańskiego, by stąd wyruszyć do Młynkowa do p. dr. Gładysza i do Obrzycka. Całą tę drogę odbyto pieszo. Drużyna żeńska im. Platerówny zawitała do Słomowa do p. Turnego, by tu pod sprężystem kierownictwem nauczycielki, drh. Bielczykównej przyzwyczaić się do życia obozowego. I. i II. drużynę harcerską z Obornik ugościła p. Biegańska z Potulic. X. drużyna poznańska spędza miłe chwile pod namiotem w Wełnie u państwa Szlagowskich. Miło jest przypatrzeć się z bliska takiemu życiu. Jaki gwar, jaka wesołość panuje w takim obozie. Życie wre jak w ulu, bo harcerze to „piastowe pszczoły". Szczere podziękowanie za gościnę i zajęcie się harcerzami należy się pp. Szymańskiemu, Gałdyńskiemu z Trzech-Gór, Turno w Słomowie, Szlagowskim z Wełna, Biegańskiej z Potulic i Kołu Przyjaciół Harcerzy w Rogoźnie.

— (Wygaśnięcie pryszczycy.) Z powodu zniesienia obwodu obserwacyjnego la zarazy racicowej u bydła rogatego dozwolony jest teraz spęd bydła na targi i jarmarki.

— (Chwalebne zarządzenie.) Wielką przeszkodę dla przechodniów stanowiły schody przed niektóremi domami, zbyt daleko wysunięte na chodniki. Zarządzeniem miejscowej władzy policyjnej zostali właściciele odnośnych realności zawezwani do usunięcia takich schodów, czemu nikt się nie oparł, a ulice przez to, w szczególności chodniki, zostały rozszerzone. (et.)

— * **Rogoźno.** (Wygaśnięcie pryszczycy.) Z powodu wygaśnięcie pryszczycy u bydła rogatego został obwód obserwacyjny zniesiony. Odtąd zatem odbywać się znów będą w Rogoźnie targi i jarmarki na zwierzęta racicowe.

— * **Krotoszyn.** (Wielka manifestacja młodzieży.) W niedzielę, 25 bm. odbył się tutaj zlot Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej okręgu krotoszyńskiego, połączony z zawodami lekko-atletycznemi o mistrzostwo okręgu. W zlocie wzięło udział około 350 członków okolicznych Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej wraz ze sztandarami. Zlot rozpoczął się uroczystą mszą św., odprawioną przez ks. prob. Stankowskiego. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Michałowicz. Po nabożeństwie odbyło się zebranie w Bazarze. Przemawiali kolejno: patron okręgu krotoszyńskiego S. M. P. ks. Jaśkowski, proboszcz ze Zdun, imieniem miasta p. burmistrz Klemczak, imieniem Związku Młodzieży Polskiej instruktor związkowy p. Bujakiewicz, oraz imieniem Sodalicji Marjańskiej ks. Ciszak. — Wspólne odśpiewanie Roty zakończyło zebranie. Popołudniu na stadjonie wojskowym odbyły się pod kierownictwem oficera instrukcyjnego p. kpt. Szymańskiego zawody lekko-atletyczne oraz gry w palanta i piłkę siatkową. Wypadły one doskonale. Licznie zgromadzona publiczność darzyła zwycięzców rzęsistemi oklaskami. (m.)

— * **Koźmin.** (Epidemja szkarlatyny.) W Mokronosie, tut. powiatu, wybuchła szkarlatyna u kilku osób i tak się wkrótce rozszerzyła, że niema prawie domu, w którym nie byłoby chorego. Kilka osób nawet zmarło.

— (Stacje radjo-odbiorcze.) Stacyj radjo-odbiorczych mamy w Koźminie aż trzy i to: p. dr. Stęszewski, p. Podlewski, p. Adamski. Mamy nadzieję, że z czasem radjo więcej się rozpowszechni.

— (Amatorzy cudzej własności.) Dnia 28-go lipca br. w nocy skradziono rolnikowi Janowi Paradyszowi, zamieszkałemu przy ulicy Glinki, dwa centnary cebuli. Sprawę oddano w ręce policji, która wyśledziła sprawców w osobach L. i S. z Koźmina.

— (Trafił na swego.) W tych dniach przyszedł do hotelu „pod Lipą" p. Mroczka pewien cudzoziemiec i urządził się tam z całodziennem utrzymaniem. Gdy przyszło potem do zapłaty, chciał zapłacić hoteliście niemieckiemi pieniędzmi przedawnionemi, lecz ten nie odebrał ich tylko oddał nieznanego w ręce policji. Śledztwo wyjaśni sprawę. (as.)

— * **Jarocin.** (Echa strzelania kongresowego.) Podczas tegorocznego strzelania kongresowego okręgu poznańskiego w Jarocinie otrzymał II nagrodę z tarczy premjowej nie p. Gemza z Kępna, jak pierwotnie mylnie podano, lecz p. Jan Hasiński z Leszna, zaś z tarczy orderowej uzyskał nagrodę nie p. Haziński, lecz Hasiński.

Ważne dla Jarocina!

Agencję „Kurjera Poznańskiego" w Jarocinie, objął

p. Antoni Nowak

Jarocin, Moniuszki 5, parter

Pan Fręsko ekspedjuje „Kurjer Poznański" z naszego polecenia tylko do końca lipca. **Z zamówieniami na sierpień prosimy zwrócić się tylko do p. Nowaka i tylko u niego przedpłatę wpłacać.**

Powyższa agencja nasza przyjmuje przedpłatę i ogłoszenia po cenach oryginalnych, poznańskich. Dostawa „Kurjera Poznańskiego" — również przez roznosicielkę do domu — odbywa się dwa razy dziennie **jeszcze tego samego dnia** — także w niedzielę i święta.

— * **Zbąszyń.** (Gorący apel.) Tutejsze Towarzystwo Pań św. Wincentego a Paulo urządza w niedzielę 1 sierpnia b. r. w strzelnicy wielką zabawę. Czysty zysk przeznaczony jest na cele dobroczynne. Program bardzo bogaty. Niewątpliwie nie zabraknie tam nikogo, kto współczuje z cierpiącemi głód i nędzę.

— * **Bydgoszcz.** (Śmierć na polowaniu.) W lasku pod Jachcicami znaleziono w stanie bezprzytomnym 17-letniego gimnazjasię Stanisława Hoffmanna z Bydgoszczy z postrzałem w szyi. H. wybrał się na polowanie królików do lasu. Prawdopodobnie zachodzi nieszczęśliwy wypadek. Denata umieszczono w lecznicy miejskiej, gdzie wyzionął ducha.

— (Samobójstwo) popełniła niejaka Helena Dudek; zwłoki jej znaleziono w lesie w Różannie; Dudkówna zażyła trucizny.

— (Na swoje życie targnął się) dwukrotnie rzeźnik Józef Gros, rzuciwszy się w nurty Brdy, skąd go za każdym razem na czas jeszcze wyłowiono. Grosa, który jest umysłowo chory, odstawiono do Nakła, gdzie stale zamieszkuje.

— (Utonął w Brdzie) podczas kąpieli sekretarz pocztowy Bernard Wargin, lat 27. Wargin, spocony po przechadzce w upalnym dniu, skoczył do wody, aby się ochłodzić; niezwłocznie nastąpił udar serca, pozbawiający młodzieńca życia; zwłoki nieszczęśliwego wydobyto i oddano rodzinie.

— (Wybuch pocisku.) W przetworni materjałów wybuchowych spowodował wybuch pocisku śmierć robotnika Adama Herczyńskiego, który przy pracy nie przestrzegał zwykłej ostrożności.

— (Straszny skutek drobnej przyczyny.) W Samosiecznie p. Nakłem postrzelił urzędnik gospodarczy Czesław N. 14-letniego chłopca Bolesława Sadkowskiego z Gliszcza, który z kilku rówieśnikami w jeziorze dominjalnem na wędkę ryby łowił; nieszczęśliwy chłopiec, którego umieszczono w tutejszej lecznicy św. Florjana, zmarł nazajutrz po dokonanej operacji. (ski.)

— * **Wieleń.** (Sprawa portu.) Po dłuższych zabiegach ze strony zarządu miasta tutejsza stacja kolejowa, Wieleń nad Notecią, rozporządzeniem Ministra Kolei z dnia 12 czerwca 1926 r. wydanem w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o zmianach i uzupełnieniach taryfy polskich kolei normalnotorowych, włączoną została do obszaru ważności taryfy wyjątkowej XIII na wywóz materjałów drzewnych przez port w Wieleniu. Ponieważ miasto dla handlu jest nader korzystnie położone, gdyż od stacji kolejowej do portu, przy spławnej i uregulowanej Noteci, która łączy cały kraj i zagranicę i posiada na miejscu urząd celny graniczny z kompetencjami I. klasy, przez zaprowadzenie taryf wyjątkowych dla tutejszej stacji kolejowej ruszy się niebawem handel drzewem i zbożem. — Zarząd portu jest w rękach Magistratu.

— * **Ostrów.** (Z parafji.) Z okazji nominacji na Biskupa wysłał miejscowy proboszcz do Najp. Ks. Biskupa Lisieckiego od parafji życzenia, zaznaczając, że nominacja Jego Biskupiej Mości odbiła się radosnem echem u parafjan ostrowskich, dla których Ks. Biskup przez szereg lat pracował z takiem poświęceniem, a którzy Mu za to dotąd zachowują wdzięczność niezgasłą. Na ręce ks. dziekana Rolewskiego odpisał ks. biskup Lisiecki bardzo serdecznie. Przytaczamy odpowiedź in extenso: „Ze wszystkich życzeń, które otrzymałem, bodaj najmilsze są dla mnie życzenia parafji ostrowskiej. Z głębokiem rozrzewnieniem wspominam i zawsze wspominać będę te najmilsze lata minionej niestety młodości mojej. Toć to pierwociny mej pracy kapłańskiej, a do jakiego stopnia praca młodzieńcza właśnie w parafji ostrowskiej przylgnąć może do serca, o tem Przewielebny i Kochany Ksiądz Dziekan dziś chyba najlepiej sądzić może. Serdeczne „Bóg zapłać" tedy za pamięć, a jeśli w życiu swojem istotnie parafji ostrowskiej choć odrobinę dobrego zrobiłem, niech mnie się Ostrowiacy razem ze swym Przeznacznym Duszpasterzem odwdzięczą modlitwami swemi i niech mnie nie zapomną, tak jak ja o nich zawsze pamiętać będę. Przewielebny Ksiądz Dziekan raczy przyjąć zapewnienie mego głębokiego szacunku, w jakim pozostaję całem sercem Mu oddany Ks. Arkadjusz Lisiecki, Biskup-Nominat Śląski".

— (Prymicje.) W niedzielę oprawił w tutejszym kościele parafjalnym pierwszą ofiarę mszy św. nowo wyświęcony w Turynie kapłan salezjanin ks. Roman Niewiadecki w licznej asyście. Piękne kazanie, zastosowane do uroczystości wygłosił ks. salezjanin Niemir. Śpiewy wykonało udatnie Tow. muzyczne „Moniuszko". (n.)

Teatr Reduta w Poznańskiem.

Zgodnie z dotychczasowemi zapowiedziami, Reduta, kontynuując rozpoczęty w czerwcu objazd Polski rozpocznie swe występy w Poznańskiem od Ostrowa i Leszna, gdzie w dniu 3 i 4 sierpnia b. r. da po jednem przedstawieniu dramatu Tadeusza Rittnera „W małym domku" i komedji Szaniawskiego p. t. „Lekkoduch". W Poznaniu rozpocznie Reduta swe występy w dniu 5 sierpnia b. r. przedstawieniem „Księcia Niezłomnego", danem na wolnem powietrzu. Prócz tego da Reduta kilka przedstawień w Teatrze Nowym.

Teatr i Sztuka.

(Komunikaty)

— * **Teatr Polski.** Dziś po raz drugi pełna niewymownego humoru farsa Ucala i Fernera „Zmęczony Teodor", na której publiczność śmieje się do łez, oklaskując wykonawców przy otwartej kurtynie. Rej w tym ucieszym korowodzie śmiechu wiodą Ludwiżanka, Sachnowska, Bratkiewicz (Zmęczony Teodor). Dzielnie im sekundują Królikowska, Biesiadecki, Dobrowolski, Nowacki, Orzechowski i inni.

— * **Występy Antoniego Fertnera.** Jedyny w swoim rodzaju znakomity komik scen warszawskich, Antoni Fertner, rozpoczyna próby z artystami Teatru Polskiego w poniedziałek z doskonałej farsy Engla „Siostra Helena". Pierwszy występ odbędzie się w nadchodzący piątek, na który kasa od poniedziałku rozpoczyna sprzedaż biletów.

— * **Premjera z Malicką i Węgierko.** Dziś ukaże się po raz pierwszy w Teatrze Nowym komedja „Miłość czuwa" de Flersa i Caillaveta z Marją Malicką i Aleksandrem Węgierko, świetnymi artystami teatrów stołecznych. Żaklina — Malickiej i Walenty — Węgierko budziły długo zachwyt Warszawy. Role te należą do najświetniejszych w bogatym repertuarze znakomitych gości. Dalszą obsadę stanowią pp. Czarnecka, Broniszowa, Kowalik, Makarczyk, Nyczówna, Popielewska, Wrońska, Brodniewicz, Orłowski, Melina, Łuszczewski i Rolicz.

— * **„Świt, dzień i noc".** W odpowiedzi na liczne zapytania Dyrekcja Teatru Nowego donosi, że komedja „Świt, dzień i noc" Niccodemi'ego w wirtuozowskiem wykonaniu Malickiej i Węgierko, ukaże się jeszcze dwa razy w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

— * **„Reduta" w Poznaniu.** Głośny zespół teatru „Reduta", pozostający pod kierownictwem Juljusza Osterwy, zjeżdża do Poznania. „Reduta" urządzi przedstawienia pod gołem niebem, wystawiając „Księcia niezłomnego" Calderona w polskiem opracowaniu scenicznem Słowackiego z Juljuszem Osterwą w roli tytułowej.

Kalendarzyk teatralny.

Teatr Wielki

DZIŚ — „HALKA". (Zamknięcie sezonu.)

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27-go Grudnia) od godziny 10—17.

Teatr Polski

DZIŚ — „ZMĘCZONY TEODOR".

Niedziela, 1. 8. „Zmęczony Teodor".
Poniedziałek, 2. 8. „Zmęczony Teodor".
Wtorek, 3. 8. „Zmęczony Teodor".
Środa, 4. 8. „Zmęczony Teodor".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27-go Grudnia) od godziny 10—17.

Teatr Nowy

DZIŚ — „MIŁOŚĆ CZUWA". Premjera. Występ gościnny Malickiej i Węgierki.

Niedziela, 1. 8. „Miłość czuwa". Występ gościnny Malickiej i Węgierko.
Poniedziałek, 2. 8. „Miłość czuwa". Występ gościnny Malickiej i Węgierko.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar pana F. Zygarłowskiego, ul. 27-go Grudnia (róg ul. Gwarnej).

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI.

Sezon operowy 1925-26.

I.

Z dniem 31 lipca kończy się siódmy sezon poznańskiej opery miejskiej pod berłem polskiem, czwarty od objęcia kierownictwa przez Piotra Stermicza. Obaczmy, co w tym okresie zdziałano.

Już w poprzednich latach dyrektor obecny ustalił był pewne racjonalne zasady, według których powierzoną sobie widownię rozwijał systematycznie, o ile trudności techniczne i gospodarcze na to pozwalały, i w wyniku teg mógł nawiązać przy początku sezonu do pokaźnego już repertuaru żelaznego, tymbardziej, że i zespół od dłuższego czasu pod jego kierownictwem zgrany uległ niezbyt wielkim zmianom. Repertuar ten, przejęty z r. 1924/25, składał się z 26 oper i 6 operet. Do tego w nowym sezonie przybyć miały, według projektu wygłoszonego na konferencji prasowej z dn. 25. 9. 25, następujące opery: „Dalibor" Smetany, „Pomsta Jontkowa" Wallka-Walewskiego, „Ewangielista" Kienzla, „Zygfryd" Wagnera, „Scaramouche" Sibeliusa, „Jenufa" Janaczka, „Ariadne" R. Straussa, „Hrabina" Moniuszki, „Purandot" Pucciniego, „Życie Artysty" Skirmunta, „Somnambula" Belliniego, „Juljusz Cezar" Haendla, i ewentualnie „Eros" Różyckiego; z operetek: „Córka Pani Angot" Lecoqua, „Mascotte" Audrana oraz „Palestrant" (Bettelstudent) Millecköra. Projekt został przyjęty z dużem zadowoleniem, okazał się jednakże jako nierealny. Ze szczytnego rejestru zapowiedzianych premjer operowych doszła do skutku mniejsza tylko część (z 13-tu 5), pozatem uzupełnienie repertuaru poszło w innym kierunku, przedewszystkiem w kierunku operetki.

Faktyczna liczba premjer operowych wynosi 7, tj. w stosunku do oper przejętych 30 proc. Natomiast nowych operetek przybył odsetek prawie o cztery razy większy, gdyż w liczbie (włączywszy jeden wodewil) również 7-miu powiększyły one stan posiadania operetkowy o blisko 120 proc. Uwidocznia się w tem zwrot uderzający. Także w ogólnej cyfrze przedstawień opereta figuruje w stosunku do opery z górą jak 1 do 2, czyli zajęła ona ⅓ całego repertuaru, nie uwzględniwszy nawet operetkowego przedsezonu podczas strajku orkiestrowego w wrześniu.

Tym niemniej wartość nowo przybyłych oper przedstawia się poważnie. Zwłaszcza wysuwa się tu jako najsilniejsze wrażenie całego sezonu żywiołowa „Jenufa" Morawianina Janaczka, posiadająca w dziejach naszej młodej widowni szczególne znaczenie jako pierwszy walny triumf opery rdzennie współczesnej na terenie wielkopolskim. Zaznaczyć też należy, że Poznań to piękne dzieło wprowadził jako pierwszy do teatru polskiego, i że Lwów poszedł niebawem za jego przykładem. Także i druga zdobycz czeska, opera narodowa „Dalibor" czeskiego klasyka Smetany, zbogaciła nasz repertuar bardzo cennie. Z nowszych oper polskich poznaliśmy Różyckiego „Erosa i Psyche" i „Żywilę" Ant. Dworzaka. Z Niemiec wreszcie zawitał do nas jako gość sezonowy „Ewangielista" Kienzla, do repertuaru zaś fundamentalnego przybył Wagnerowski „Zygfryd", a kto wie czy nie także poczciwa „Marta" Flotowa. Nielicząc już przygodnego wznowienia „Walkyrji", jest to bądźcobądź dorobek wcale piękny, z którego conajmniej „Jenufa" i „Zygfryd" powinny przejść do kapitału naszego żelaznego. Dodawszy do tego opery już dawniej ustalone, zbiera się barwny obraz różnych charakterów narodowych, okresów i kierunków, wymagający oczywiście nietylko dalszego dociągania do twórczości aktualnej, lecz i uzupełnień w podstawach — w zarysie jednak całokształt odpowiada już mniejwięcej zadaniom widowni muzycznej w znaczeniu żywego muzeum operowego. Że w muzeum tem twórczość polska zajmuje komórkę stosunkowo skromną, nic w tem dziwnego. Tembardziej żałować trzeba, że ta grupka polska (Straszny Dwór, Halka, Eros, Legenda Bałtyku, Żywila) nie została powiększona, jak zamierzano, o zdobycz tak pewną jak „Hrabina".

Operetka w zakres poważnej sceny operowej może oczywiście wchodzić normalnie tylko w okazach swoich muzycznie najwybitniejszych. Niestety z tegorocznych premjer operetkowych żadna nie zasługuje na miano arcydzieła w tym rodzaju, a część tylko ma kwalifikację dostateczną, ażeby móc — w należytym odstępie — alternować z Weselem Figara lub Strasznym Dworem. Inne jeszcze były zupełnie chybione, najskrajniej zaś zaznaczała się dezorjentacja w wyborze amuzycznego wodewilu „Gałganducha". Niema więc mowy o jakimkolwiek ekwiwalencie z tej strony za te opery, które obiecano a nie dano, stwierdzić natomiast należy fakt obniżenia przez operetę poziomu repertuaru ogólnego.

Przechodząc do oceny wykonania, stwierdzić można, że zespół artystyczny był w głównych zarysach złożony odpowiednio do zadań opery, z wyjątkiem atoli dwóch ważnych pozycji: nie mieliśmy w tym roku ani wyraźnego tenoru bohaterskiego, ani śpiewaczki koloraturowej, co też nie zostało bez wpływu na repertuar. Na szczególne uznanie zasługuje fakt, że szereg sił śpiewackich w ciągu sezonu przez oczywiste postępy na terenie wokalnym nabrało większej wartości indywidualnej i podniosło temsamem poziom całego zespołu. Orkiestra okazała się w dalszym ciągu, pomimo pewnej słabości w smyczkach i rubaszności blachy, jako materjał artystyczny wcale dobry. Dzięki takim warunkom i wytężonej pracy doszło do rezultatów niejednokrotnie chlubnych, zwłaszcza pod batutą samego dyrektora (Jenufa, Dalibor, Zygfryd), lecz także i pod kierunkiem kapelm. Wojciechowskiego i nietylko w obrębie premjer. Bywały jednakże i premjery oraz wznowienia robione „na kolanie", a poza spektaklami czołowymi znachodziło się więcej jeszcze powszednich, wymagających koniecznie remontu." W starych jak i w nowych przedstawieniach spotykaliśmy się też nieraz z dziwacznemi, a nawet fatalnemi pociągnięciami pod względem obsady, zakrawająca wprost na „zarzynanie" niektórych artystów i oper, że tylko przypomnę Karską jako Marcelinę, Fontanównę jako Psychę itp. Ujemnie uwydatniła się nadto w ogólnym poziomie muzycznym dwumiesięczna nieobecność dyr. Stermicza w najbardziej ożywionym okresie sezonu.

Pod względem scenicznym praocowitość reżysera głównego p. Tarnawskiego oraz zastępcy jego p. Zatheya uzupełniała wysiłek muzyczny również czasem bardzo udatnie, a czasem, jak Bóg dał. Nie było w tem twórczości, ale była na ogół solidna tradycja. W dekoracji odczuwało się silniej niż dawniej hasło oszczędności, lecz nie uważam tego za cechę ujemną. Zbytnie podkreślanie strony optycznej bałamuci tylko publiczność tak młodą jak naszą i odciąga ją od istotnych walorów dramatu muzycznego, natomiast z istniejącego, bardzo zasobnego funduszu dekoracyjnego dają się na ogół zestawiać tanim kosztem i wysiłkiem scenerje zupełnie porządne i wystarczające. Niemniej premjerom szczególniej ważkim nikt nie odmówi prawa do nowej szaty scenicznej, a gdzie konieczność ta zachodziła, jak w Jenufie, tam mistrz Jarocki nieomieszkał zachowywać nas wyborowemi dziełami sztuki dekoracyjnej.

W rezultacie mieliśmy więc w operze poziom wykonania bardzo nierównomierny. Czy w tym podziale światła i cienia rządzono się pewnemi zasadami? Może to i być, lecz niewidzę w tem konsekwencji. Nie wchodząc w dalsze szczegóły, chciałbym tylko zwrócić uwagę na konieczność stałego utrzymania na poziomie możliwie najwyższym naszych „standard-works" polskich. Tymczasem dziś jeszcze ze wstydem wspominam, jak raz zaprowadziłem pewnego wybitnego muzyka i polonofila czeskiego za jego specjalnem życzeniem na „Halkę", i z jakiem zdziwieniem ów gość patrzał na to drugorzędne przedstawienie, świadczące bardzo dziwnie o poczuciu nacjonalnem naszej placówki kresowej. Jakże inaczej Czesi w Pradze obchodzą się z operami swojemi narodowemi! Nie chcę być niesprawiedliwym: „Straszny Dwór" od wznowienia w sezonie poprzednim wygląda u nas już wcale dobrze; lecz i na Halkę czas najwyższy, by przestała być ogonkiem.

Tyle o operze. A teraz do operetki.

Lucjan Kamieński.

ŻYCIE KULTURALNE.

Nauka

Prace prof. Dyboskiego. Najznakomitszy z naszych anglistów prof. Roman Dyboski niezmordowanie podtrzymuje łączność kulturalną Anglji z Polską. Ukończywszy wykłady w ub. semestrze uniw. Jagiellońskiego, zabrał się do pisania szeregu rozpraw treści naukowo-literackiej lub politycznej; w „Przeglądzie Politycznym" ukaże się jego artykuł o strajkach angielskich, w „Przegl. Współczesnym" o 150-leciu Ameryki, a w „Slavonic Review" o śp. Władysławie Mickiewiczu. Wykłady „Poland Old and New" (Polska stara i nowa) już skończyły się drukować, uzupełnione epilogiem o ostatnich zdarzeniach w Polsce aż do wyboru prez. Mościckiego. (J. B.)

Wakacyjny kurs uniwersytecki w Pucku został w tym roku po raz trzeci urządzony przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. Uroczyste otwarcie kursów odbyło się w dniu 26. bm. w sali ratuszowej w Pucku w obecności przedstawicieli władz miejskich i kuratorjum szkolnego. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Skoczylas na temat dwóch zmarłych niedawno potentatów literatury rodzimej Stefana Żeromskiego i Władysława Reymonta. W związku z wykładami urządzane są wycieczki naukowe nadto wycieczki krajoznawcze i towarzyskie i to do: Rzucewa, na Wielkie morze, do Helu, Gdyni, Sopotu, Oliwy, Gdańska, nad jezioro Żarnowieckie, do przylądka Rożewskiego i Kartuz. Udział nauczycielstwa jest bardzo liczny; zjechali kandydaci z całej Polski, zarówno z województw centralnych jak i z najdalszych kresów Rzeczpospolitej. (l.)

Kurs dla bibljotek oświatowych we Lwowie, o którego organizacji i programie w swoim czasie sygnalizowaliśmy został w tych dniach ukończony. Kurs obejmował następujące przedmioty: Cel zadania i środki pracy oświatowej pozaszkolnej i rola bibljotekarzy oświatowych w tej pracy. Krótki zarys rozwoju książki i bibljotekarstwa. Zarys historyczny rozwoju bibljoteki. Główne typy bibljotek współczesnych. Bibljotekarz oświatowy, jego zadania i obowiązki, cechy charakteru, zalety osobiste, przygotowanie etc. Walory książki w pracy kulturalno-oświatowej. Psychologja procesu czytania, psychologja różnych typów czytelników. Urządzanie techniczne bibljotek oświatowych, źródła nabycia książek, inwentaryzacja, katalogowanie itd. Ogólna charakterystyka literatury polskiej, beletrystycznej naukowej i popularnej po r. 1919. Dobór książek do bibljotek oświatowych. Przegląd literatury dla dzieci i młodzieży. Przegląd czasopism oświatowych w Polsce. Statystyka czytelnictwa, Bibljoteki ruchome. Czytelnie oświatowe. Propaganda czytelnictwa. Planowe współdziałanie bibljotekarzy z wykładami wszechnic ludowych. Kulturalne znaczenie bibljotek oświatowych i współczesne tendencje T. S. L. w dziedzinie polityki i organizacji bibljotecznej i ustroju bibljotecznego T. S. L.

Obszerny ten program uzupełniały liczne wycieczki do miejscowych bibljotek. W obecności grona profesorów, przedstawicieli T. S. L. i kursistów odbyło się uroczyste zamknięcie kursów, z których z wiekim pożytkiem korzystali zarówno nauczyciele jak bibljotekarze różnego stopnia wykształcenia. (l.)

Literatura

Eugenjusz Kucharski: „Aleksander Fredro". Życiorys literacki. Lwów—Warszawa—Kraków. Wydawnictwo Zakład. Narod. im. Ossolińskich 1926. Jestto odbitka ze zbiorowego 6-cio tomowego wydania komedyj Fredry w opracowaniu prof. Kucharskiego, które ukaże się wkrótce nakładem Ossolineum. Autor daje zwięzłą charakterystykę twórczości pisarskiej autora „Zemsty" na tle jego stosunków życiowych i literackich, uwydatniając te wszystkie czynniki, które wpłynęły na kształtowanie się organizacji duchowej poety i znalazły odbicie w jego dziełach. „Życiorys literacki" nakreślony jest z gruntowną znajomością życia i pracy pisarskiej Fredry, jakoteż całej epoki. Autor mówi o rodzie, pochodzeniu, nazwisku, osiadłości rodzinnej poety, jego wychowaniu, nauce, przygotowaniu umysłowem, podróżach, służbie wojskowej i jej znaczeniu dla twórczości, o pierwszych próbach literackich i powstających kolejno coraz to doskonalszych dziełach; daje ich syntetyczną charakterystykę, podkreślając dobitnie główne pierwiastki oraz wysokie zalety sceniczne i literackie. Oto „Pan Geldhab", „Zrzędność i przekora", „Mąż i żona", „Cudzoziemczyzna", „Odludki", „Damy i huzary", — oto arcydzieło niezrównane: „Śluby panieńskie", o którem autor szkicu mówi pięknie i trafnie: „Na progu lat dojrzałych odwraca się poeta jakby poraz ostatni twarzą ku latom pierwszej młodości, by je z uśmiechem pożegnać. To słoneczne, zrównoważone, wdziękiem promieniejące a głęboko mądre arcydzieło jest jakby strzemiennem, pitem na rozstaniu z latami młodości. Tworzył je u progu swego „widnru męskiego", choć ostatnią oprawę i postać wykończoną dał mu dopiero w 6 lat później, po napisaniu „Pana Jowialskiego." Kreśli autor dzieje uczucia poety, jego stosunki osobiste, towarzyskie, społeczne; omawia dalszą twórczość („Pan Jowialski", „Zemsta", „Ciotunia", „Dożywocie", „Wielki człowiek", „Pan Benet" i inne). Prof. Kucharski wyjaśnia przekonywująco powody zamilknięcia Fredry, zwracając uwagę na inne także okoliczności, nietylko te, które powszechnie uważano za główną przyczynę milczenia poety. Później przyszło i uznanie, zarówno ze strony publiczności, jakoteż „dwu potentatów ówczesnej literatury krajowej: Kraszewskiego i Korzeniowskiego"; ci „pełni byli podziwu dla sztuki fredrowskiej i oceniali jej doniosłość w ogólnym rozwoju literatury polskiej. Rozumieli, że Fredro pierwszy działami swemi obalił zakorzeniony przesąd o wrodzonym jakoby Polakom (i wogóle Słowianom) nieuzdolnieniu do twórczości dramatycznej". W zakończeniu swego doskonałego szkicu podaje autor najważniejsze źródła i opracowania, dotyczące życia i twórczości poety. Z niecierpliwością oczekujemy zapowiedzianego krytycznego wydania komedyj twórczy „Ślubów" i „Zemsty". (s. v-w.)

Tablica pamiątkowa ku czci śp. Kazimierza Glińskiego, zmarłego przed pięciu laty zasłużonego powieściopisarza zostanie odsłonięta w dniu 1-go sierpnia w domu w Nałęczowie, gdzie poeta spędził sześć ostatnich lat życia. Komitet uczczenia zasług śp. Glińskiego wydał odezwę, w której nawołuje kulturalne społeczeństwo do stworzenia widomego pomnika wdzięczności za zasługi artystyczno-narodowe zmarłego pisarza.

Szkolnictwo

Robert R. Rusk.: „Pedagogika eksperymentalna", w przekładzie Zygm. Ziembińskiego. Nakład Książnicy-Atlas we Lwowie. — Nauczanie przedmiotów pedagogicznych zarówno w seminarjach, jak i różnego typu kursach nauczycielskich, napotyka u nas na wielkie trudności z powodu braku odpowiednich podręczników i książek pomocniczych. Jest to jeden z powodów niskiego stanu pedagogiki naukowej w Polsce i braku zainteresowania w tym kierunku. Przekład więc podręcznika Ruska powitać należy z aplauzem jako krok poważny w kierunku stworzenia w języku polskim literatury podręcznikowej (chociażby tymczasem przyswojonej) o charakterze przystępnym, a przecież zgodnym z wymaganiami współczesnej wiedzy pedagogicznej, w celu oparcia kształcenia nauczycieli na gruncie nauki i pobudzenia własnej ich myśli twórczej w tej tak bardzo dotychczas zaniedbanej dziedzinie. — Z podręcznika Ruska korzystać mogą nauczyciele seminarjów nauczycielskich dla przygotowania się do lekcji psychologji i pedagogiki. Dla słuchaczów zaś wyższych kursów nauczycielskich może on służyć za podstawową książkę pomocniczą, która przez wykłady i ćwiczenia odpowiednio uzupełniona, może ułatwić im opanowanie wymaganego zakresu wiadomości.

PISMA NADESŁANE DO REDAKCJI

Przegląd Bibljograficzny dwutygodnik. Treść zeszytu 14-go: „Japonologja polska" Ignacy Schreiber (ciąg dalszy). — Nowości księgarskie.

Sojusz Trockiego z Zinowiewem.

Nowa faza katastrofy w partji komunistycznej. — Sfery rządzące zagrożone na Kremlu.

Moskwa, 31. 7. (AW.). Pomiędzy grupami opozycyjnemi prowadzone są obecnie pertraktacje, mające na celu stworzenie jednolitego frontu wobec zarządzeń represyjnych stalinowców. Pomiędzy głównymi przywódcami opozycji Zinowjewem i Trockim doszło już do porozumienia, przyczem zawarty pomiędzy nimi układ obejmuje plan kampanji przeciwko obecnemu kierunkowi Politbiura. Kampanję agitacyjną, która przedewszystkiem ma być prowadzoną w wojsku chcą Zinowjew i Trocki przeciwstawić rozpoczętemu już objazdowi większych ośrodków partyjnych na prowincji przedsięwziętemu przez Rykowa i Bucharina. Działacze ci podczas objazdów występowali ostro przeciwko rozkładowej działalności opozycji. Rezolucje przedstawione w imieniu Centralnego Komitetu R. K. P. przyjmowane były jednogłośnie, opozycja bowiem bojkotowała zwoływane przez Centralny komitet wiece.

Moskwa, 31. 7. (AW.). Potwierdzeniem wiadomości kursujących na mieście o porozumieniu między Zinowjewem i Trockim jest dzisiejszy artykuł „Izwestji". Urzędówka sowiecka bardzo gwałtownie atakuje Zinowjewa, który pomimo, iż do niedawna był przeciwnikiem ideowym prowadzącego działalność rozkładową Trockiego dziś pierwszy wyciągnął do niego rękę. „Izwiestja" oświadczają, iż Centralny Komitet w żadnym wypadku nie zgodzi się na rewizję decyzji XIV Kongresu komunistycznego, wykluczających możliwość tworzenia się frakcji w łonie partji. Centralny Komitet nie cofnie się przed represjami w stosunku do członków partji nie stojących na platformie dotychczasowej polityki.

Moskwa, 31. 7. (AW.). „Prawda" na równi z urzędowemi „Izwiestjami" zamieszcza dłuższy artykuł przeciwko Zinowjewowi. Zinowjew, pisze „Prawda", posługując się demagogją, zdołał przerzucić ferment opozycyjny z rosyjskiej partji komunistycznej do przedstawicieli zagranicznych kierunków komunizmu, reprezentowanych w Kominternie. Sensacyjnym jest ustęp artykułu „Prawdy", z którego widać, iż przed ujawnieniem zatargu między Zinowjewem i Łaszewiczem z jednej, a Stalinem z drugiej strony prowadzone były dłuższe rokowania, w których Centralny Komitet nawet drogą daleko idących ustępstw chciał uzyskać zgodę. Zinowjew odmówił jednak prowadzenia rokowań, gdy oświadczono mu, iż nie są możliwe zasadnicze zmiany w składzie rady komisarzy ludowych.

Moskwa, 31. 7. (AW.). Sytuacja gospodarcza Rosji, według oceny źródeł sowieckich, przedstawia obraz wzrastającej anarchji. W sprawozdaniach z ostatniego kongresu przemysłowego pisma sowieckie zamieszczają informacje o zupełnem wyczerpaniu kapitałów obrotowych, braku surowców, co zmusi czynniki rządowe do rezygnacji z planu kampanji gospodarczej, opracowanego jeszcze przez Dzierżyńskiego. Sytuacja ta jest wyzyskiwana szeroko przez opozycję, domagającą się prowadzenia bardziej liberalnej polityki, umożliwiającą prywatną inicjatywę i dopływ kapitałów zagranicznych.

Moskwa, 31. 7. (AW.). W „Krasnoj Zwiezdzie" ogłoszony został rozkaz „Rewwojensowietu", nakazujący stawienie się nowego poboru wojskowego w przyspieszonem tempie. Krążą pogłoski, że liczebność armji sowieckiej obecnie określona na 562.000, ma być znacznie powiększoną. Jednocześnie jak donoszą z powincji, w szeregu miast nakazano ściągnięcie oddziałów wojskowych z mniejszych ośrodków miejskich i skupianie ich w większych. Opozycja uważa to za chęć rządu do zapewnienia sobie poparcia militarnego na wypadek ewentualnych zbrojnych wystąpień, oddziałów stojących po stronie Trockiego i Zinowjewa.

Przeciw prowokowaniu Wielkopolski.

Odezwa Komitetu Porozumiewawczego Związków i organizacyj wojskowo-wychowawczych na terenie D. O. K. VII.

Od rokoszu warszawskiego zaczynają żywioły, rokosz ten popierające, w szczególny i wręcz podpadający sposób interesować się społeczeństwem naszych dzielnic zachodnich. Przez długi szereg lat nikt się tam nie zatroszczył o naszych byłych wojskowych, którzy sami o swych potrzebach pamiętać i swych interesów bronić musieli. Aż dopiero teraz po rokoszu warszawskim odczuto tam nagle dla nich wielką troskliwość. Utworzyła się w Warszawie Komisja Organizacyjna „Stowarzyszenia Rezerwistów i Byłych Wojskowych Rzeczypospolitej", która rozsyła listy i odezwy także w naszej dzielnicy z wezwaniem, aby i tutaj zakładano tę nową organizację wojskowo-wychowawczą.

Stwierdzamy, że zakładanie podobnej nowej organizacji na naszym terenie jest zupełnie niepotrzebne, gdyż obok istniejącego już od kilkudziesiąciu lat pred wojną „Sokoła", mamy tutaj od początku istnienia Państwa naszego — jak wynika z podpisów pod niniejszą odezwą — cały szereg dobrze zorganizowanych stowarzyszeń byłych wojskowych i rezerwistów, liczących razem kilkadziesiąt tysięcy członków.

Stwierdzamy dalej, że wobec tego tworzenie nowej organizacji wojskowo-wychowaczej na naszym terenie ma wyłącznie na celu rozbicie istniejących już stowarzyszeń naszych, politycznie ściśle bezpartyjnych lecz narodowych oraz, że nowa organizacja, której patronują osobistości sympatyzujące z rokoszem warszawskim, lub wręcz go popierające, zamiast łączyć społeczeństwo, siać będzie niezgodę!

Stwierdamy wreszcie, że inicjatorzy nowej organizacji nie starali porozumieć się z nami, wobec czego postępowanie ich uważać musimy za nielojalne i niekoleżeńskie, poprostu za prowokację całego społeczeństwa.

Wobec tego przestrzegamy stanowczo wszystkich byłych wojskowych przed łączeniem się z tym nowym ruchem, mającym najwidoczniej torować drogę „Strzelcowi", którego członkowie na ulicach Warszawy walczyli z naszym praworządnym żołnierzem wielkopolskim.

Komitet Porozumiewawczy:

Związek Oficerów Rezerwowych Z. Z. Rz. P. — Stowarzyszenie Oficerów przen. w stan spoczynku. — Związek Podoficerów Rezerwy Z. Z. Rz. P. — Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej Związku Sokołów. — Zw. Tow. Powstańców i Wojaków na D. O. K. VII — Związek Uczestników Powstania. — Związek Hallerczyków Chorągiew Wielkopolska. — Stowarzyszenie Dowborczyków Oddział Poznański „Ku Chwale Ojczyzny". — Stow. Byłych Żołnierzy i Strzelców Wielkopolskich. — Stow. Byłych Żołnierzy 3 p. Strzelc. Wlkp. — Związek Młodzieży Polskiej. — Akademickie Koło Międzykorporacyjne. — Stow. Porządu Publicznego.

Z M. S. Z.

Warszawa, 31. 7. (AW) Krążą pogłoski o szeregu zmianach, mających nastąpić na zagranicznych placówkach dyplomatycznych. W miejsce posła Badera ma przyjść do Angory pos. Wierusz Kowalski, a stanowisko jego w Wiedniu ma objąć p. Bertoni. Dotychczasowy poseł polski w Rydze ma przejść na posła do Belgradu, a p. min. Okęcki będzie mianowany posłem w Pradze. Dotychczasowy poseł w Pradze czeskiej p. Lasocki przejdzie do Centrali M. S. Z.

Wielki Zlot Sokolstwa w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, 31. 7. (Tel. wł.) „Sokół" bydgoski macierz gniazd sokolich okręgu bydgoskiego i całej Ziemi Pomorskiej, obchodzi w jutrzejszą niedzielę, 1 sierpniia swój 40-letni jubileusz istnienia. Uroczystości zapowiadającą się wspaniale. Popisy odbędą się na stadjonie Miejskim.

Na czele komitetu honorowego obchodu 40-lecia „Sokoła" bydgoskiego stoi wojewoda poznański p. hr. Bniński. Ogółem w komitecie bierze udział około 100 osób. Na zlot wysialiśmy specjalnego sprawozdawcę. (tr.)

Secesja z N. P. R.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Pos. Waszkiewicz, idąc w ślady pos. Ciszaka, wystąpił z klubu N. P .R., nie zgłaszając jednak akcesu do innego klubu. Pos. Ciszak jest już w Klubie Pracy. (w.)

O kredyty dla rzemiosła.

Warszawa, 31. 7. (Tel. wł.) Wczoraj odbyła się w P. K. O. narada z przedstawicielami izb i stowarzyszeń rzemieślniczych w sprawie rozdziału kredytu P. K. O. w wysokości 2 miljonów zł dla rzemiosła. Ustalono, iż kredyt ten P. K. O. przekazywać będzie do kas rzemieślniczych i instytucyj spółdzielczych. (w.)

Trąba morska w zatoce gdańskiej.

Gdańsk, 30 7. (PAT.) Wczoraj wieczorem pod Zopotami zaobserwowano morską trąbą powietrzną na kilka metrów średnicy i kilka metrów wysokości. Znajdujące się na morzu żaglówki schroniły się natychmiast do przystani. Trąba owietrzna, poruszając się spoojnie i nie wyrządzając żadnej szkody, znikła wkrótce na horyzoncie.

Emigracja o wypadkach moskiewskich.

Paryż, 31. 7. (AW) Tutejsza prasa emigracyjna obszernie omawia ostatnie wypadki w Rosji. Redagowane przez Struwego „Wozrożdienje", widząc we wzrastaniu sił opozycji objaw zbliżającej się likwidacji systemu sowieckiego w Rosji, podkreśla jednak, że objęcie władzy przez opozycję pogorszy jeszcze przejściowo stan, w którym znajduje się Rosja. Opozycja mimo jej różnolitości dalej idzie w internacjonaliźmie, aniżeli kierunek Stalina, którego politykę można określić jako rosyjską. Opozycjoniści są kierowani wyłącznie przez żydów, na czele ich bowiem stoją Trocki, Zinowjew i Kamieniew. Przyjście tych ludzi do władzy wzmogłoby zapewne panujący teraz system terroru, byłyby to już jednak ostatnie podrygi władzy bolszewików w Rosji.

Foch prorokuje nową wojnę.

Londyn, 31. 7. (Radjo wł.) „Weekly Dispatch" podaje wywiad z marsz. Fochem, który oświadczył, że nowa wojna może wybuchnąć nagle i niespodziewanie, będzie ona okrutniejszą, niż wszystkie dotychczasowe.

Zaręczyny króla bułgarskiego.

Londyn, 31. 7. (Radjo wł.) Donoszą z Sofji o zaręczynach króla Borysa z córką króla włoskiego Giovanną.

Votum zaufania dla Poincarégo.

Paryż, 31. 7. (Radjo wł.) Poincaré po swej mowie w Izbie Dep. postawił wniosek o votum zaufania dla rządu. Votum zaufania uchwalono 380 głosami przeciw 150. Dziś popołudniu rozpocznie się dyskusja szczegółowa.

Dementi fałszów niemieckich.

Genewa, 31. 7. (PAT.) Naskutek notatki, która ukazała się w piątkowym „Temps'ie o rzekomym pośrednictwie sekretarjatu Ligi Narodów między Polską a Niemcami w sprawie pożyczki Niemiec dla Polski wzamian za ustępstwa terytorjalne na Pomorzu na rzecz w. m. Gdańska, korespondent P. A. T. w Genewie zainterpelował pana Avenola, pełniącego w nieobecności sir Erika Drummonda obowiązki sekretarza generalnego i otrzymał odpowiedź stwierdzającą, że sekretarjat Ligi Narodów nie występował z żadną interwencją, mogącą służyć za podstawę tej informacji.

Trzęsienie ziemi na Jersey.

Londyn, 31. 7. (Radjo wł.) Na wyspie Jersey (koło Bretanji, należy do Anglji), odczuto wczoraj silne trzęsienie ziemi. Strat nie było.

Trzęsienie ziemi we Francji.

Paryż, 31. 7. (Radjo wł.) Na całem północnem wybrzeżu Francji odczuto wczoraj trzęsienie ziemi. Słychać było również huk podziemny.

Prześladowanie kościoła w Meksyku.

Paryż, 31. 7. (Radjo wł.) Donoszą z Meksyku, że rząd postanowił wydalić z kraju nuncjusza papieskiego.

Meksyk, 31. 7. (Radjo wł.) Rząd zabronił przywódcom katolickim noszenia broni. Są oni pod stałą obserwacją policji. Kilku redaktorów aresztowano.

Skazanie szpiega.

Katowice, 31. 7. (Tel. wł.) Izba karna Sądu Okr. w Katowicach zasądziła wczoraj na tajnej rozprawie szpiega niemieckiego, Hugona Heindricha z Małej Dąbrówki, na 5 miesięcy więzienia za uprawianie szpiegostwa na rzecz Niemiec.

(Łagodność sądów polskich wobec szpiegów niemieckich jest tembardziej niezrozumiała, iż sądy niemieckie skazują zupełnie niewinnych Polaków na wiele lat ciężkiego więzienia.)

Dramat miłosny w Paryżu.

Paryż, 31. 7. (Radjo wł.) Wielką sensację wywołał dramat miłosny, który się rozegrał w jednej z pierwszorzędnych restauracyj. Pewien dziennikarz niemiecki przybył na obiad ze znaną artystką tutejszej opery. Wśród rozmowy wyjął z kieszeni rewolwer i zastrzelił ją. Powodem zabójstwa — zazdrość.

Narady finansowe franko-belgijskie.

Paryż, 31. 7. (Radjo wł.) Bawi tu belgijski minister finansów Francqui w celu ujednostajnienia z rządem francuskim środków w celu podniesienia franka belgijskiego razem z frankiem francuskim. Jest również projekt współdziałania w tym kierunku Włoch, gdzie lir domaga się także sanacji.

Z poznańskiej Giełdy Pieniężnej.

Listy procentowe są nadal mocniejsze i poszukiwane po kursach notowanych.

Akcje bankowe bez zmiany.

Akcje przemysłowo-handlowe w silnym popycie przy braku odpowiedniego materjału. Mianowicie poszukiwano Goplanę, R. Maya, Unję i Wytw. Chemiczną.

Z pap. nieoficjalnych handlowano Bankiem Polskim po 68,00—70.00, Bankiem Cukrownictwa po 2,50 i Akwawitem po 43,00.

Cedula urzędowa z dnia 31 lipca 1926 r.

Papiery procentowe:

Kurs w złotych (za 1 000 mk. nom.).

8% dolarowe listy Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego 5,40—5,35—5,40 (za 1 dolar.)

6% listy zbożowe Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego 0,10 (za 1 ctr. mtr.)

5% Pożyczka konwersyjna 0,40 (za 1 zł).

Akcje bankowe:

Kurs w złotych (za 1 000 mk. nom.).

Bank Przemysłowców I—II em. 1,00.
Bank Zw. Spółek Zar. I—XI em. 5,05.

Akcje przemysłowe:

Kurs w złotych (za 1 000 mk. nom.)

Goplana I em. zł 13,00.
Herzfeld - Viktorius I em. zł 15,00.
Dr. Roman May I—V em. 30,00.
Pozn. Spółka Drzewna I—VII em. 0,35.
Wytwórnia Chemiczna I—VI em 0,50.
Zjedn. Browary Grodziskie I—IV em. 0,80.

Tendencja: Nieco mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE.

Giełda Płodów Rolniczych Berlin, dnia 31 lipca 1926

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg, reszta za 100 kg.

Pszenica marchijska	—,—	Otręby pszenne	10¹/₄—10¹/₂
lipiec	314	Otręby żytnie	11¹/₄—11¹/₂
wrzesień	273¹/₂—278	Rzepak	355—360
październik	272¹/₄—272	Siemię lniane	—,—
Tend. dla pszenicy słabsza.		Groch Victoria	34—38
Żyto marchijskie nowe	190—195	Groch jadalny polny	28—32
„ „ stare	—,—	Groch pastewny	21—25
lipiec	214	Peluszka	27—28¹/₄
wrzesień	206	Bób polny	23—26
październik	207¹/₂	Wyka	32—35
Tendencja dla żyta spokojna.		Łubin niebieski	15¹/₂—17¹/₂
Jęczmień jary	190—205	Łubin żółty	20—21¹/₂
Nowy jęczmień zimowy	162—170	Seradela nowa	—,—
Jęczmień past. krajowy	—,—	Makuch rzepakowy	14,4—14¹/₂
Tendencja dla jęczm. utrzymana.		Makuch lniany	19—19,3
Owies marchijski	197—207	Wytłoki suszone	10,8—11,1
lipiec	192	Śrót Soya	20,4—20,9
wrzesień	—,—	Melasa torfowa	—,—
październik	—,—	Płatki ziemniaczane	22,8—23,2
Tendencja dla owsa spokojna.		Ziemniaki białe	—,—
Kukurydza loco Berlin	176—178	„ czerwone	—,—
lipiec	—,—	„ młode białe	—,—
Tend. dla kukurydzy utrzymana.		„ żółte	—,—
Mąka pszenna	38¹/₄—40¹/₂		
Mąka żytnia	27¹/₄—28³/₄		

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Struktura i rentowność niemieckich spółek akcyjnych.

Urząd statystyczny Rzeszy ogłosił w ostatnim czasie opracowanie bilansów 7.666 spółek akcyjnych, grupujących 14 miljardów RMk (marek niem.) kapitału akcyjnego, pod kątem widzenia natury i zmian kapitałów w nich zatrudnionych oraz wyników gospodarczych za okres 30. 6. 1924 r. — 1. 7. 1925 r. Poza nawiasem badań pozostało przeszło 3.000 spółek akcyjnych z 4.7 miljd. RMk kapitału akcyjnego.

W bilansach z r. 1924/25 w porównaniu z r. 1913/14 stosunek kapitałów własnych sp. akc., czyli kapitału akcyjnego do kapitałów obcych czyli kapitału obligacyjnego, przesuw asię na korzyść kapitału akcyjnego, co jest równoznaczne ze zwężeniem się działalności produkcyjnej przedsiębiorstw z uwzględnieniem jednak po stronie kapitału obligacyjnego sum, wyrażających się jako oddłużenie dzięki inflacji markowej. Chociaż względy czysto finansowe przemawiały by za przewagą kapitału akcyjnego nad kapitałem obligacyjnym z uwagi na to, że ostatni pociąga za sobą konieczność stałego opłacania procentów, podczas gdy oprocentowanie kapitału akcyjnego w formie dywidendy może być uzależnione od efektywnych wyników gospodarczych i widoków na przyszłą rentowność, to jednak obserwacja uczy, że właśnie w okresach rozwoju interesów przedsiębiorstwa wzrasta kapitał obligacyjny i jest wyrazem korzystnej konjunktury bez ujemnych skutków finansowych i gospodarczych. W ogólnej sumie kapitału operacyjnego 47,5 miljd. Rmk w r. 1913/14 udział kapitału akcyjnego wynosił 31,1 proc., udział kapitału obligacyjnego — 68,9 proc. Bilanse otwarcia na dzień 30. 6. 1924 r. tych samych spółek akcyjnych wykazały przy kapitale operacyjnym 17,6 miljd. Rmk 69 proc. kapitału akcyjnego i 31 proc. kapitału obligacyjnego, czyli widzimy odwrotne ustosunkowanie obu form kapitału, niż w bilansach przedwojennych. W bilansach zamknięcia za okres 1924/25 analogiczne liczby wynoszą 22.6 miljd. RMk oraz 54,5 proc. (kap. akc.) i 45,5 proc. (kap. oblig.) Możemy powiedzieć, że na początku okresu stabilizacyjnego w r. 1924 przeważał kapitał akcyjny, jednak już w ciągu roku operacyjnego wzrósł poważnie stosunkowy udział kapitału obligacyjnego.

Jeżeli rozbijemy kapitał obligacyjny na hipoteki i inne zobowiązania to stwierdzimy za rok 1924/25 redukcję zobowiązań hipotecznych w porównaniu z innemi, co oznacza dla interesów przedsiębiorstwa konieczność opłacania wyższych stawek za użytkowanie krótkoterminowych kredytów, niż przy długoterminowych obligacjach. W okresie 1924/25 obserwujemy wzrost zobowiązań krótkoterminowych silniejszy od wzrostu długoterminowych. W okresie 1925/26 nastąpiło jednak przesunięcie na korzyść hipotecznych obciążeń długoterminowych w związku z akcją inwestowania kapitałów amerykańskich.

Mówiąc o budowie kapitałów akcyjnych, należy zwrócić uwagę na zmniejszenie się rezerw kapitałowych. Jeżeli w r. 1913/14 wszystkie fundusze rezerwowe stanowiły 20,5 proc. kapitału akcyjnego, to w r. 1924/25 tylko 12,4 proc., w przedsiębiorstwach powstałych podczas lub po wojnie 9,1 proc. Przedsiębiorstwa bankowe wykazują największy wzrost rezerw, osiągając prawie stosunek przedwojenny.

Jeżeli chodzi o zagadnienie rentowności, to z 7.666 sp. akc. bilanse 65 proc. tych spółek wykazały zyski bilansowe 29. proc. — straty, reszta (4 proc.) pracowały bez strat i zysków. Po odliczeniu strat ogólny zysk stanowi 4,1 proc. kapitału akcyjnego, podczas gdy w r. 1913/14 zysk ten stanowił 8 proc. Z ogólnej sumy zysków wypłacono akcjonarjuszom w formie dywidendy 63 proc., w przedsiębiorstwach przedwojennych — 69 proc. Przedsiębiorstwa związane z górnictwem wypłacały najniższą dywidendę, wynoszącą 0,8 proc. kapitału akcyjnego, najwyższą przedsiębiorstwa bankowe (6,5 proc.), przemysł metalowy 1,9 proc., górnictwo i saliny 2,3 proc., chemiczny przemysł 5,5 proc., przemysł włókienniczy 5,7 proc. Znaczny odsetek spółek akcyjnych z kapitałem akcyjnym do 50 tys. RMk nie wypłacał żadnej dywidendy. Ze wzrostem kapitału akcyjnego zmniejsza się ilość spółek, nie wypłacających dywidendy. Spółki z kapitałem akcyjnym od 500 tys. — 10 milj. RMk wypłacały najwięcej dywidendy w stosunku 2—5 proc. kapitału akcyjnego. W spółkach z kapitałem akcyjnym ponad 10 milj. RMk dywidenda wynosiła 5—10 proc. kapitału akcyjnego. Efektywnie wypłacono dywidendy w r. 1913/14 970 miljn. Mk. Te same spółki akcyjne w r. 1924/25 wypłaciły 450 miljn. RMk, czyli 53,6 proc. mniej. (al.)

Kronika gospodarcza

(k) **Kurs złotego** nie wykazuje żadnej zmiany ani na giełdzie ani w obrotach prywatnych. Zapotrzebowanie wczorajsze wynosiło 180.000 dolarów i zostało w całości pokryte, przeważnie przez Bank Polski. Kurs dolara w obrotach prywatnych kształtował się wczoraj w Warszawie następująco: o godz. 10 — 9,10, o godz. 12 — 9,09, o godz. 14 — 9,09½, o godz. 17— 9,09. Dziś rano godz. 9.10 — 9,09, tendencja utrzymana, godzina 10 — 9,09, tendencja bez zmiany. W Gdańsku dziś rano dolar na Warszawę 9,07. W innych miastach Polski kurs dolara wahał się od 9,06 do 9,12.

(k) **Cena złota** oznaczona została na dzień 31 lipca 1926 r. w wysokości 6,0381 zł za gram.

(k) **Kurs marki niem. i guldena gdańskiego.** Oddział poznański Banku Polskiego płacił w dniu dzisiejszym za 100 mkn 215,40 zł, a za 100 guldenów gd. 174,60 zł. (k)

(k) **Dr. Młynarski o Banku Dolarowym.** W wywiadzie udzielonym pismu zargonowemu „Der Moment" wiceprezes Banku Polskiego dr. Feliks Młynarski na zapytanie, jakie operacje ma spełniać Bank dolarowy oświadczył, że głównem zadaniem banku dolarowego będzie mobilizowanie dla celów produktywnych wszystkich zapasów walut zagranicznych i złota, które znajdują się w kraju i dla wielu przyczyn nie są wciągnięte do obiegu pieniężnego. Dr. Młynarski oblicza, że wśród publiczności nie mającej zaufania do prywatnych instytucyj bankowych znajduje się około 25 miljonów dolarów. Bank dolarowy chce uzyskać te pieniądze i stworzyć dla ich posiadaczy całkowitą gwarancję kapitału. Bank dolarowy będzie instytucją samodzielną, wolną od wszelkich wpływów politycznych, przyczem statut zabroni temu bankowi popieranie kredytami państwa, zarządów miejskich i gminnych. Bank będzie udzielał kredytów dla produktywnych celów eksportowych i tylko w wyjątkowych wypadkach będzie udzielał kredytów na zakup surowców lub półfabrykatów zagranicą. Kredyty będą udzielane na tych samych warunkach, co w Banku Polskim, lecz z następującemi zmianami: . będą one udzielane wyłącznie w dolarach amerykańskich i na termin dłuższy ponad 3 miesiące; 2. przy udzielaniu kredytu zbada Bank, czy ubiegający się o kredyt posiada zabezpieczenie uzyskania w ciągu pewnego czasu odnośnej sumy walut z zagranicy. W dalszym ciągu stwierdził dr. Młynarski, że twórcy banku dolarowego nie liczą na udział obcego kapitału w kapitale zakładowym banku, lecz przedewszystkiem na kapitały wewnętrzne, krajowe. Ukryte dolary, mają obecnie pewną lokatę i oprocentowanie 6—8 proc. Trudno jest narazie przewidzieć, jaki procent płacić będzie Bank dolarowy, gdyż jego wydatki będą minimalne: nie będzie on opłacał ani lokalu, ani urzędników, gdyż administracją jego kierować będzie Bank Polski. Lokowanie mniejszych sum dolarowych będzie zależne od statutu. W dniu 2 sierpnia odbędzie się nadzwyczajne posiedzenie Rady Banku Polskiego, na którem ma zapaść decyzja zwołania Walnego Zgromadzenia akcjonarjuszy Banku Polskiego, które rozpatrzy statut Banku Polskiego. Zebranie to odbędzie się po 20 sierpnia. Po dokonaniu zmian w statucie, które zostaną zatwierdzone przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie pełnomocnictw, należy przewidywać, że Bank dolarowy będzie uruchomiony 15 września. Początkowy kapitał zakładowy Banku dolarowego wynosić ma pół miljona dolarów.

(k) **W sprawie waloryzacji rent osadników rentowych.** Zarządzeniem z dnia 25. 1. 1925 r. L. 4912/F powierzy Minister Reform Rolnych ściąganie i administrowanie wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu rent b. Pruskich Banków Rentowych na obszarze województw: Poznańskiego, Pomorskiego i Górnośląskiej części woj. Śląskiego — Państwowemu Bankowi Rolnemu, Oddział w Poznaniu, który w wykonaniu tego zarządzenia utworzył dla tych wierzytelności w Bydgoszczy przy ulicy Dworcowej 29 osobny Wydział Rent byłych Banków Rentowych. Wydział ten w najbliższej przyszłości zawiadomi dłużników o wyniku waloryzacji rocznych rat rentowych, przeprowadzanej na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14. 5. 1924 r. i 27. 12. 1924 r., w brzmieniu, ustalonem w rozporządzeniu Ministra Skarbu z 25 3. 1925 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 30, poz. 213), a zarazem wezwie dłużników o wpłatę zaległych rent. Zwaloryzowane renty roczne — należy przekazywać w terminach półrocznych, t. j. 1. 10. i 1. 4. każdego roku na konto czekowe Państwowego Banku Rolnego, Oddział w Poznaniu w Pocztowej Kasie Oszczędności Nr. 207 350, na które przekazać należy również zaległe z lat poprzednich raty rentowe. Dłużnicy, którzy w latach poprzednich wpłacali z tytułu rent jakiekolwiek kwoty — winni Wydziałowi Rent przedłożyć odnośne kwity, względnie dowody wpłat. Na mocy rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z 20. 11. 1925 r. przysługuje dłużnikom rentowym prawo uzyskania ulg przez zniżenie miar ich przerachowania i przez rozłożenie zaległych rat na okres do lat 15. Wspomnianych ulg udzielać będą właściwe terytorjalne Okręgowe Urzędy Ziemskie na umotywowane wnioski, które dłużnicy winni do tych Urzędów wnieść najpóźniej do dnia 15 września 1926 r. Okoliczności, uzasadniające uwzględnienie wniosku — winny być zaświadczone przez odnośnych pp. Komisarzy Ziemskich, względnie Komisarzy Obwodowych. Wniesienie wniosku o przyznanie ulgi nie wstrzymuje jednak przymusowego ściągania jednej czwartej części raty rentowej, uwidocznionej w zawiadomieniach o waloryzacji, jakie dłużnicy otrzymują.

(k) **Stosunki handlowe z Japonją.** Firma „Japan Import et Export Commision Co.", pragnie nawiązać z Polską bliższe stosunki handlowe. Firma istnieje już od lat 30, centrala znajduje się w Kobe, a filje w Yokohamie, Nogaya i Osaka. Wszelkich informacyj udziela Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu, przyczem zaznacza, że głównie chodzi o eksport charakterystycznych wyrobów japońskich z laki, piór, kości słoniowej, porcelany, jedwabiu i t. p.

(k) **Eksport węgla przez Kapuściska Małe pod Bydgoszczą.** Przeładunek węgla polskiego, przeznaczonego na eksport zagraniczny, rozszerzono w ostatnim czasie również na Kapuściska Małe pod Bydgoszczą. Lloyd Bydgoski, Tow. Akc., posiada tamże własny port przeładunkowy z odpowiedniemi urządzeniami i bocznicami kolejowemi, które umożliwiają przeładowanie węgla z wagonów równocześnie na 5 szkut. W Gdańsku ładuje się węgiel z berlinek wprost na okręty morskie. Szkuty wracają próżno do Kapuścisk; holują je parostatki Lloydu Bydgoskiego. Port w Kapuściskach Małych, jako przeładownia dla węgla górnośląskiego, przyniesie rozwój szkutnictwa, zamarłego pod wpływem trudnych warunków ostatnich lat, i również stanie się jednym z poważniejszych czynników zmniejszenia bezrobocia. Z sprawozdania Ministerstwa Kolei o rozmiarach eksportu polskiego wynika, że n. p. w dniu 22 lipca b. r. przeładowano w Kapuściskach Małych 60 wagonów węgla ogólnej wagi 1.530 tonn. Na następną dobę pozostało w Kapuściskach Małych 94 wagonów węgla, wagi 1.787 tonn.

(k) **Stosunki handlowe z Rumunją.** Firmy: Leon Katz w Czerniowcach, M. L. Zissu w Galacu i Moise Bichmann, Pocsani, Calea Odobesti 7, pragną eksportować do Polski wszelkiego rodzaju wina oraz orzechy. Firma Rosenhek et Co. w Czerniowcach pragnie eksportować do Polski wszelkie artykuły produkcji rumuńskiej. Firma Lazar Marcussohn w Jassy (Rumunja) pragnie pośredniczyć w nawiązywaniu stosunków handlowych z Rumunją, mianowicie w eksporcie z Rumunji różnych artykułów jak: makaronów, oliw, czekolad deserowych, serów oraz konserw rybnych, jak również w imporcie do Rumunji różnych materjałów branży włókienniczej produkcji łódzkiej oraz pluszów na pokrycia meblowe produkcji kaliskiej. — Bliższych informacyj udziela Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu. Rumuńska firma Traugott Blasi pragnie zbywać w Polsce wszelkiego rodzaju wina. Pewna firma rumuńska w Prisacareni pragnie eksportować do Polski następujące artykuły: wina, winogrona, kakao, pomarańcze, mandarynki, cytryny, herbatę, kawę, oliwę roślinną, ryż, makaron, czekoladę, mleko kondensowane, ser owczy oraz konserwy rybne. — Bliższych informacyj udziela Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu.

Z zagranicy

(z) **Położenie gospodarcze Rosji w 1925 r.** Dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy Albert Thomas wydał raport o sytuacji ekonomicznej Rosji za rok 1925, który zawiera cenne informacje o życiu gospodarczem Sowietów. Obecnie uwydatniają się trzy kierunki w sowieckiej polityce ekonomicznej, a mianowicie pierwszy, Komisarjatu dla spraw finansowych, popierający wyraźnie inicjatywę prywatną, drugi, koncentrujący się w kołach politycznych Leningradu, wrogi dla nowej polityki ekonomicznej i wreszcie trzeci, kompromisowy, próbujący pogodzić obydwa sprzeczne kąty widzenia. Naogół można stwierdzić dość poważną poprawę położenia gospodarczego Rosji; świadczą o tem poniższe cyfry stosunkowe. Produkcja ogólna zakładów wzrosła ogółem w stosunku do 1924 r. o 59,6 proc., a liczba zatrudnionych robotników o 22 proc. Produkcja węgla pozostała bez zmiany, a nafty wzrosła o 17 proc., produktów wydobywanych w kopalniach rudy żelaznej o 130 proc, żelaza lanego o 97 proc., przędzalniach bawełnianych o 89 proc. i fabrykacji sukna o 78 proc. Wzmożenie produkcji wywołało zwiększenie obrotów handlowych i operacyj kredytowych prawie o 50 proc. Transakcje handlowe trustów państwowych wzrosły o 59 proc., syndykatów handlowych półpaństwowych o 76 proc., kooperatyw spożywczych o 55 proc. i wreszcie kooperatyw rolnych o 57 proc. Ruch kolejowy wzrósł o 22 proc., a handel zewnętrzny o 25 proc. Mimo naogół tak pomyślnego rozwoju produkcja nie przekroczyła jeszcze przeciętnie 50 proc. przedwojennego poziomu, wynosi mianowicie dla nafty 75 proc., dla węgla 55 proc., artykułów bawełnianych 49 proc., żelaza lanego 31 proc., produktów walcowniczych 44 proc. Liczba robotników w przemyśle nie przekracza 60 proc. przedrewolucyjnego stanu, a wydajność pracy podniosła się w roku 1925 w porównaniu z rokiem 1924 o 37 proc., przyczem zarobki robotnicze podniosły się przeciętnie o 22 proc. Powierzchnią pól zasianych wzrosła w roku 1925 o 9 proc. i wynosi obecnie 95% przedwojennej. Żniwa w 1925 r. dały o 16 miljonów tonn więcej, aniżeli w 1924 r. Daje się zauważyć rozwój ulegalizowany przez państwo dzierżaw rolnych, lecz jednocześnie mnoży się liczba włościan, nie posiadających ani narzędzi rolniczych ani żadnego inwentarza. (s.)

Nieoficjalne notowania.

Według doniesień prywatnych w nieoficjalnych kursach przedgiełdowych handlowano (Nowy Jork i Londyn za jednostki, wszystkie inne za 100).

Warszawa, 31. 7. godz. 9 rano. Nowy Jork 9.05; Londyn 44,19; Paryż 22.17; Belgja 23.40; Holandja 365.33; Praga 26.93.

Warszawa, godz. 9,10. Nowy York 9,09. Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 30 lipca 1926 r. Ca 200 m³ blochów sosnowych, blokowych ,zasadniczo czystych z dopuszczalnem lekkiem nasin. tegorocznego tarcia, grubości 50, 52, 80 mm ,długości od 4 m wzwyż 90,00 franco wagon Katowice. Ca. 16 m³ = 1 wagon olchy wołyńskiej, grub. 13, 20, 26, 40, 80 mm, dług. od 1,80 m wzwyż, świeżego tarcia, zdrowej 85,00 franco wagon Bydgoszcz. 450 szt. stopni dęb. dług. 125 cm, z desek grub. 42 mm, szer. 35 cm 8,00; część szer. do 32 cm 7,60 franco fabryka Bydgoszcz; wszystko za transakcje. Bale angielskie według zwyczajów gdańskich, świerkowe i jodłowe u-s za std. 405,35; IV klasa — 299,03; sosnowe u-s — 394,27; sosnowe IV klasa — 310,.10 franco wagon Gdańsk. Papierówka świerkowa z 20 proc. jodły, 1 m dług. O wierzch. 8—2 2cm — 22,41 za mp. franco wagon Patrowice. Sosnowe stemple kopalniane zdrowe, według listy kupujących — 168,34 za fatom 10 mp. franco wagon Gdańsk (wszystko za kupno). Sosnowe wałki okorowane — 12,00 za 1 m³ franco stacja załad. okolica Wronek. Deski sosnowe odziomkowe grub. 13 mm — 120,00 franco stacja załad. Papierówka — 20,00 franco stacja załad. okolica Zakopane (wszystko za sprzedaż).

W poszukiwaniu: Dłużyce świerkowe, 30 proc. jodły, dł. 10—25 m, p. dług. 13/16 m, średn. od 25 cm wzwyż, przec. średn. 32 cm, cięcia 1925/26, prosta, okorowane. Suche deski dębowe, grub. 42 mm. Dłużyce sosnowe I i II klasy. Deski sosnowe białe, czyste, bezsęczne. grub. 13, 16, 20, 23, 26, 30 mm. Bloki sosnowe I i II klasy białe, grub. 30, 25, 42 mm.

Ciekawe zarządzenie urzędu telefonicznego.

Z Gniezna piszą nam:

Tutejszy urząd pocztowy wezwał abonentów telefonicznych do wniesienia do kasy pocztowej stosunkowo wysokiej kaucji za abonowanie telefonu. Celem zajęcia stanowiska odbyło się w czwartek wieczorem w hotelu Centralnym zebranie, zwołane przez Tow. Kupców, na którem po dłuższej rzeczowej dyskusji uchwalono jednomyślnie wystosować memorjał do prezesa Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Poznaniu, następującej treści:

„W tych dniach odebrała większa liczba abonentów sieci telefonicznej w Gnieźnie od urzędu pocztowego w Gnieźnie, wezwanie do uiszczenia w przeciągu 8 dni kaucji od 120—315 złotych na ręce urzędu pocztowego w Gnieźnie, uzależniając dalsze używanie połączenia telefonicznego od złożena tejże kaucij i grożąc zamknięciem połączenia telefonicznego oraz usunięcia aparatu z ubikacji abonenta. Urząd pocztowy w Gnieźnie wyrażając te groźby, powołuje się na rzekome polecenie Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Poznaniu. Przytem urząd pocztowy w Gnieźnie nie określa bliżej, na jakiej zasadzie lub na jakiem tytule prawnym polecenie to się opiera. Zdumiewającym jest końcowy zwrot odnośnego pisma urzędu pocztowego, w którym się z góry zaznacza, że interwencja osobista jest zbyteczna i pod żadnym warunkiem nie może być i też nie będzie uwzględniona. Pomijamy niesłychanie niefortunną formę redakcji tego listu, zastanawia nas jednak, jakiem prawem urząd pocztowy występuje z takiem żądaniem jako kontrahent klienta, stawiając nowy warunek, nie objęty umową przy założeniu telefonu.

To też uprzejmie prosimy o łaskawe wyświetlenie nam prawnego punktu widzenia żądania urzędu pocztowego w Gnieźnie i podanie nam prawnych podstaw jego. O ile okaże się, że dyrektor urzędu pocztowego postąpił samowolnie i bezprawnie, uprzejmie prosimy Dyrekcję Poczt i Telegrafów w Poznaniu o pouczenie go, że postępowanie jego przekracza granice kompetencji podlegającego mu urzędu. Zaznaczamy, że zebranie abonentów jednomyślne zaprotestowało przeciw tej samowoli dyrektora urzędu pocztowego, za jaką to postępowanie uważamy, ponieważ każde rozporządzenie oparte winno być na ustawie lub rozporządzeniu właściwej władzy.

Niemniej prosimy usilnie o wydanie natychmiastowego zarządzenia do powstrzymania masowego zamykania aparatów telefonicznych w Gnieźnie, które pociągnęłoby nieobliczalne szkody dla abonentów, którzy z powołaniem się na umowę nie omieszkają pociągnąć do cywilnej odpowiedzialności urzędu pocztowego".

Odpis memorjału zamieściliśmy w całej rozciągłości z uwagi na to, że nie wykluczonem jest, iż podobne zarządzenie zrodzić się może w umyśle dyrektora vel naczelnika jakiegokolwiek innego urzędu pocztowego. W dzisiejszych czasach „sanacji moralnej" jest u nas wszystko możliwe!

Zjazd Związku Cechów Kowalskich w Bydgoszczy.

W dniu 27. b. m. odbył się w Bydgoszczy VII Zjazd Związku Cechów Kowalskich. O godzinie 8.30 przedp. zebrali się uczestnicy w Resursie Kupieckiej, poczem udano się w pochodzie do kościoła, gdzie odbyła się Msza św. na intencję Zjazdu. Po powrocie z nabożeństwa zagaił obrady cechmistrz Kaczmarek, witając przedstawicieli cechów, władz i prasy oraz innych zaproszonych gości. Na przewodniczącego poproszono p Bartkowiaka z Poznania, a na sekretarza p. Welzanda, sekretarza Związku.

Po złożeniu życzeń i odczytaniu gratulacyjnych depesz stwierdzono, że z ogólnej liczby 36 cechów należących do Związku zaledwie tylko 16 przysłało swoich delegatów, co dowodzi o małem zainteresowaniu się sprawami Związku, które odbije się w niedalekiej przyszłości na zguśniałych cechach, niedbających o rozwój własnego zawodu. W sprawozdaniu z rocznej działalności poruszył cechmistrz Bartkowiak kwestje mistrzów kowalskich, zatrudnionych na folwarkach, którzy dotychczas jeszcze nie zdążyli się zorganizować, jakkolwiek Zarząd Związku czynił wielokrotnie w tym kierunu starania. Następnie omawiano sprawę posyłania uczni przed 18 lat do szkół dokształcających, poczem wywiązała się nad sprawozdaniem nadzwyczaj ożywiona dyskusja, w której między innymi zabierali także głos pp. Antkowiak z Poznania, Karski z Inowrocławia, Frydryszak z Gostynia, Urbaniak z Bydgoszczy, Skarski z Poznania i wielu innych. W rezultacie udzielono ustępującemu Zarządowi absolutorjum i stwierdzono, że w kasie znajduje się 234,61 zł.

W dalszej części programu, wygłosił sekretarz Iby Rzem. w Bydgoszczy p. Dutkowski referat na temat stosunku czeladnika do mistrza. Ze słów mówcy dowiadujemy się, że stosunek ten pozostawia obecnie bardzo nawet wiele do życzenia, albowiem mistrz wrogo odnosi się do czeladnika, uważając go za tego, który za najmniejszą prace domaga się jak największej zapłaty i na odwrót czeladnik traktuje mistrza jako nieprzyjaciela, który wyczekuje jego krzywdy. Wreszcie apeluje p. Dutkowski do mistrzów, aby nieutrudniali składania egzaminów czeladnikom, albowiem wywołuje to niepożądane następstwa. Powstaje wtedy zbyt wielka liczba samodzielnych czeladników, którzy otwierają kuźnie i wykonują wszelkie prace nie troszcząc się wcale o uzyskanie dyplomu mistrzowskiego. Dlatego też mistrzowie powinni opiekować się i odnosić z pełną życzliwością do czeladników, jako do młodszych kolegów, gdyż wtedy dopiero będzie można mówić, że starają się istotnie o kulturalne podniesienie zawodu kowalskiego, Szacunek wzbudza się tylko przez wyrażanie szacunku drugim i nikt jeszcze nie potrafił dodać sobie powagi przez dumne wywyższanie się ponad innych. Z drugiego referatu również przyjętego z wielkiem uznaniem, wygłoszonego przez p. Węclewskiego z Bydgoszczy dowiadujemy się, że mistrzowie zaniedbują wychowania czeladników w duchu narodowym, wskutek czego młodzież rzemieślnicza podąża samo pas w kierunku międzynarodowo-klasowym.

Dlaczego się tak dzieje, mieliśmy sposobność przekonać się w niedługim czasie, gdyż na mównicy ukazał się agitator z pod znaku pp. Grobelnego, Kulerskiego i Spółki, głosząc prawdy „Organizacji „Stanu Średniego", jakkolwiek wiedział o tem, że znajduje się nie na wiecu tylko na zjeździe zawodowców. Dziwił się później nieuzasadnienie, że nikt nie słuchał jego oklepanych wymyślań partyjnych ani nie przywiązywał żadnej wagi do słodkich zalecanek, zaczynających się od słów: A ja wam powiadam, że wy jesteście podwaliną Stanu Średniego i wiele innych „ciekawych" rzeczy, słyszanych w tym samym sensie podczas innych zebrań. To też Zjazd przeszedł rychło nad tem do dalszego porządku dziennego, uchwalając pozostać nadal wolnym Zw. Cechów, starając się o zjednywanie nowych członków i regularne ściąganie składek, które pozostały w tej samej wysokości t. j. 1 zł na kwartał. Następnie zdecydowano się odbyć przyszły Zjazd w Rogoźnie.

Po przerwie dokonano wyboru nowego prezesa w miejsce ustępującego p. Bartkowiaka, którym został p. Pacholski z Poznania. Wreszcie uchwalono wyznaczyć na 3 miesiące naprzód termin każdorazowego zjazdu i wybierać z każdego cechu po jednym mężu zaufania, którego zadanie będzie polegało na załatwieniu wyznaczonych spraw organizacyjnych.

W wolnych gosach użalano się, że wiele cechów zlekceważyło Zjazd, nie wysyłając delegatów oraz stwierdzono nieobecność wielu miejscowych członków. Zawdzięczać to należy w dużej mierze także tej okoliczności, że przewagę w cechu bydg. mają dotychczas jeszcze niestety niemieccy mistrzowie i powinno się dążyć wszelkiemi siłami ku temu, aby możliwie w najkrótszym czasie zreformować Związek w duchu narodowym, czego Zarząd przez tyle lat zaniedbywał. Domaga się tego nie tylko dobro zawodu i kraju ale także ogół społeczeństwa.

O byt zakładów złotniczo-zegarmistrzowskich.

W kołach rządowych powstał niedawno projekt wydania noweli do ustawy o podatku przemysłowym od przedmiotów zbytku.

Należy wziąć pod rozwagę, że dotychczasowa ustawa nie odpowiada wymaganiom życia, będąc uciążliwą nietylko dla płatników, ale także i dla odnośnych władz. Nadto umożliwia niesumiennym płatnikom kosztem skarbu łatwą konkurencję z solidnemi firmami. Ponieważ stan taki zagraża w wysokim stopniu placówkom Stanu Średniego, przeto Stowarzyszenia złotniczo-zegarmistrzowskie z całej Polski wystosowały do rządu memorjał, domagając się zniżenia nadmiernej stawki podatkowej i przystosowania ustawy do obecnych warunków gospodarczych.

Podatek luksusowy powstał, jak wiadomo, w okresie inflacji i chaosu gospodarczego, kiedy wzbogacono się w szybkiem tempie na dostawach wojskowych i obliczony był na zgoła inne stosunki, niż obecnie panujące. Podatek ten stanowi dla kupiectwa niebywały ciężar, przenoszący zdolność płatniczą odnośnej kategorji podatników, wpływa ujemnie na zbyt towaru i wywołuje handel pokątny. W ten sposób naraża się Skarb na uszczuplanie dochodów, a firmy na utratę bytu.

Dla lepszej orjentacji możemy przytoczyć przykład zaczerpnięty z zagranicy. Jeden z przemysłowców niemieckich zakupił klejnoty wartości pół miljona złotych marek we Włoszech, albowiem we własnym kraju byłby zmuszony do zapłacenia podatku luksusowego. Przez dokonanie transakcji zagranicą zyskał 50.000 zł. marek, przyczem stracił tylko skarb i kupiec niemiecki, którego ominęła okazja zarobku.

Dochodzimy do przekonania, że zbyt wygórowany podatek, mało komu przynosi pożytek, powodując wywóz pieniędzy z kraju, upadek własnych przedsiębiorstw i składów, osłabienie siły podatkowej płatnika i wreszcie redukcje dochodów skarbowych. Szczególnie cierpią wskutek wygórowanego podatku firmy poznańskie i pomorskie, albowiem sąsiadują z Niemcami i Gdańskiem, gdzie kupcy zwolnieni są od płacenia podatku luksusowego, o ile nabywca jest cudzoziemcem i wylegitymuje się paszportem. Oczywiście wielu klientów zakupuje towar w Gdańsku, ze względu na kilkunastoprocentową różnicę w cenie. Utrudnia to w wysokim stopniu naszym placówkom konkurowanie z przedsiębiorstwami zagranicznemi, co bynajmniej nie zdaje się wzruszać kompetentnych czynników.

Podatek od przedmiotów zbytkowych winien być zniżony od 4—2 procent najwyżej i obowiązywać na równi wszystkie branże, albowiem wiadomo jest, że właśne przedsiębiorstwa złotniczo-zegarmistrzowskie znajdują się w dzisiejszych czasach w nader trudnych warunkach. Od dłuższego czasu zdaje się odczuwać dotkliwie niebywała w tej dziedzinie stagnacja, a widoki na przyszłość bynajmniej nie są lepsze To też wiele przedsiębiorstw, nie mogąc sprostać ciężarom podatkowym, zamierza przystąpić do likwidacji placówek, które przedtem w najgorszych nawet konjunkturach potrafiły się utrzymać.

Pierwotnie projektowano nałożyć podatek luksusowy w stosunku do pewnej określonej wartości przedmiotu zbytku, jakkolwiek tego rodzaju koncepcja opierała się na zgoła fałszywych przesłankach, gdyż na droższym towarze zarabia się zazwyczaj o wiele mniej, aniżeli na tanim i kalkulacja obciążenia takich przedmiotów wygórowanym podatkiem niema dostatecznego uzasadnienia. Podatek luksusowy tamuje niebywałe zbyt odnośnych towarów, co również nie leży w interesie państwa, albowiem może nadejść kiedyś taka chwila, że trzeba będzie odwołać się o kruszec do ofiarności społeczeństwa, jak tego były liczne przykłady podczas wojny i w późniejszym okresie.

Skarb może tylko w tym wypadku liczyć na preliminowane dochody z tytułu podatku obrotowego, od przedmiotów zbytku, jeżeli obciążenie będzie odpowiadać ogólnym warunkom życia gospodarczego. Należy pamiętać o tem, że obok podatku luksusowego istnieją także świadczenia na rzecz samorządów, co razem wziąwszy podnosi znacznie wydatki z powyższych tytułów tamując obroty i przyczyniając się do wzrostu handlu pokątnego, z którego Skarb niema żadnych korzyści. Przez zniżenie stopy procentowej podatku luksusowego mógłby Skarb uzyskać daleko liczniejsze, niż dotychczas wpływy, co w rezultacie przyniosłoby wyższą sumę, aniżeli osiągnięte z tego tytułu w ostatnich latach półtora miljona złotych. Jestto cyfra znikoma w porównaniu z kosztami administracji podatku luksusowego w całem państwie.

Dlatego też należałoby przeprowadzić możliwie jaknajrychlej rewizję zasady ustalania podatku luksusowego i wprowadzenia w miejsce tegoż normalnego podatku dochodowego obciążającego równomiernie wszystkie braże. (S).

Znamienne orzeczenie.

Sąd Okręgowy w Łodzi, Wydział Handlowy, ustalił orzeczenie, które następnie potwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie w dniu 27. 4. 1924 roku, że nie można udowadniać zapłaty weksla przy pomocy świadków. Powód w danej sprawie wnosił o uchylenie klauzuli uzyskanej przez pozwanego na mocy zaprotestowanego wekslu, z tej racji, że należność w sumie 500 zł zapłacił, co udowodnił pokwitowaniem, opiewającem na sumę 40 zł, a co do reszty zaofiarował zeznanie świadka.

Sąd Okręgowy w Łodzi zmniejszył pretensję pozwanego z klauzuli egzekucyjnej o 40 zł, a odmówił natomiast przesłuchania świadka z tego względu, że tego rodzaju dowodzenie uregulowania należności wekslowej jest niedopuszczalne. Sąd Apelacyjny, o który oparła się sprawa na skutek apelacji powoda, potwierdził zapatrywania Sądu I instancji, opierając się na wyraźnym przepisie prawa art. 409 Ust. p. c.

KRONIKA SPORTOWA.

PIŁKA NOŻNA.

Pogoń I. — Posnania I. W niedzielę o godz. 15,30 odbędą się na boisku „Posnanii" powyższe zawody; mecz zapowiada się bardzo ciekawie, gdyż Posnania wystąpi w kompletnym składzie i będzie się starała zrehabilitować za ostatnią klęskę, zaś „Pogoń", która może się poszczycić dobremi wynikami w ostatnim mistrzostwie zapewne dołoży starań aby nie ulec przeciwnikowi.

Zawody Polski z Finlandją w dn. 8 sierpnia w Poznaniu będą 24 meczem naszej reprezentacji, która dotychczas wygrała — 7, przegrała — 11, a 5 — skończyło się na remis, przy 33 bramkach zdobytych i 46 straconych

Statystyka naszych gier w poszczególnych latach jest następująca: 1921 r. — Węgry w Budapeszcie 0:1; 1922 r. — 1) Węgry w Krakowie 0:3, 2) Szwecja w Sztokholmie 2:1; 3) Rumunja w Czerniowcach 1:1, 4) Jugosławja w Zagrzebiu 3:1. 1923. 1) Jugosławja w Krakowie 1:2; 2) Rumunja we Lwowie 1:1; 3) Finladja w Helsingforsie 3:5; 4) Estonja w Tallinie 4:1; 5) Szwecja w Sztokholmie 1:5; 2) Węgry w Paryżu 0:5; 3) Ameryka w Warszawie 2:3; 4) Turcja w Łodzi 2:0, 5) Finlandja w Warszawie 1:0. 1925. 1) Czechosł. w Pradze 1:2; 2) Węgry w Krakowie 0:2; 3) Finlandja w Helsingforsie 2:2; 4) Estonja w Tallinie 0:0; 5) Turcja w Konstantynopolu 2:1; 6) Szwecja w Krakowie 2:6. — W 1926 rozegraliśmy mecz z Czechosłowacją w Krakowie z wynikiem 1:2 dla Czechów i z Estonją 2:0 w Warszawie

Z poszczególnemi państwami reprezentacja Polski grała więc: 4 razy z Węgrami ogólny stan bramek 0:11 i Szwecja (7:14) — 3 razy z Finlandją (6:7); Estonją (5:1); 2 razy z Rumunją (2:2), Jugosławją (4:3); Turcją (4:1), Czechosłowacją (2:4). 1 raz z Ameryką (2:3).

Zawody międzypaństwowe odbyły się na boiskach: 6 razy Krakowa, 3 razy Warszawy, 2 razy Helsingforsu, Tallina, Sztokholmu; 1 raz Budapesztu, Czerniowiec, Zagrzebia, Lwowa, Paryża, Łodzi, Pragi, Konstantynopola. — Ogólna ilość graczy, którzy brali udział w reprezentacjach Polski wynosi 73. Największą ilość meczów ma za sobą Kuchar — 16 (na ogólną ilość 23) następnie idzie Szperling — 15, Gintel i Spojda po 12, Kałuża 11 i Cikowski 9 itd. Na ogólną ilość 256 graczy, którzy byli wstawieni do wszystkich reprezentacyj, Polski, „Cracovia" dała 85, „Pogoń" — 53, „Wisła" 38, „Warta" — 25 itd. Następujący gracze zdobyli reprezentacyjne bramki na ogólną ilość 33: 6 — Staliński; 5 — Kałuża; po 3 — Kuchar, Bacz; po 2 — Garbień, Kowalski, Reyman I, Szperling; po 1 — Klotz, Duźniak, Müller, Czulak, Chruściński, Balcer, Tupalski, Sobota.

PŁYWANIE.

Okręgowe mistrzostwa pływackie, odbywające się w nadchodzącą niedzielę, zapowiadają się nadzwyczaj ciekawie. Biorąc pod uwagę, iż odbywają się one po raz pierwszy w Poznaniu — będą zatem nowością, która napewno zainteresuje szersze koło miłośników sportu pływackiego. Najgorętsza walka rozegra się między I. „Schwimmvereinem" a T. S. „Unja". Zaznaczyć wypada, iż „Schwimmverein" zasilony bardzo dobrym crawlerem, przez co mimo nielicznej ekipy, będzie poważnym konkurentem dla licznej i równej, ale względnie słabej „Unji". Wspomniane wyścigi odbywają się punktualnie o godz. 14 w łazienkach „Unji". Dojazd tramwajem linji 2 do mostu Chrobrego, następnie prawem brzegiem odnogi Warty do mostu kolejowego.

Przyczyny wykolejenia na P. K. E.

W odpowiedzi na artykuł pod powyższym nagłówkiem, zamieszczony niedawno temu w naszem piśmie, otrzymujemy co następuje:

W artykule pod powyższym tytułem kolega K. S. otworzył mi oczy na jedno: materjał i tabor Pozn Kolei Elektrycznej jest zniszczony.

Wywdzięczając się, obwieszczę koledze K. S. inną nowinę: królowa Bona umarła!

Ponieważ natura ludzka jest już taką, że wyzyskuje każdego, w kim widzi skłonności altruistyczne, poproszę kolegę K. S. o dalsze przysługi.

Może Szanowny Kolega doradzi Dyrekcji P. K. E., w jaki sposób, bez podniesienia taryfy jazdy, uzupełnić ma przewidziany na tegoroczne remonty budżet, wyszczerbiony dewaluacją i zmniejsz. o 18% frekwencją z powodu 5-cio gorszowej podwyżki na rzecz bezrobotnych? Może wykupi za P. K. E. zamówione jeszcze w ubiegłym roku w Belgji szyny i skłoni Ministerstwo Skarbu o przywócenie opłaty celnej z ub. roku, t. j. 7 zł, zamiast 650 zł (sześćset piędziesiąt, to nie błąd drukarski), obowiczującej obecnie od tonny szyn tramwajowych? Może udzieli pożyczki na opłatę robocizny i zakup innych niezbędnych materjałów, które P. K. E. zakupują obecnie w miarę uszczuplonych wpływów, tylko w skromnych ilościach.

Nie dowidziałem zniszczenia torów, a le i Szan Kolega jednej rzeczy nie dowidział: Mianowicie, że nietylko wóz Nr. 71 dwa razy się wykoleił w tem samem miejscu, ale że i tensam motorowy dwa razy to wykolejenie spowodował oraz że tensam wóz Nr. 71 bez naprawy kursuje nadal bez wykolejenia się i że ten sam motorowy po dwukrotnem doświadczeniu, również jeździ nadal bez spowodowania wykolejenia.

Niedowidzanie zazwyczaj powoduje złe skutki. Moje niedowidzenie zniszczonego toru i niedowidzenie przez motorowego obwieszczeń, nakazujących posuwania się żółwim krokiem po wszystkich skrętach i niektórych bardziej zniszczonych odcinkach toru, czem jedynie w tym wypadku możemy zapobiec wykolejeniom, spowodowało takowe. Szanown. Kolegi niedowidzenie za to nie przyniosło żadnej szkody, przeciwnie, może przynieść korzyść.

Odrzucając bowiem wszelkie żarty na stronę, artykuł Szanownego Kolegi, przypinający mnie łatkę za przypuszczalne niedopatrzenie, otwiera oczy społeczeństwu na gwałtowną potrzebę przeprowadzenia sporych prac remontowych w P. K. E. i może zwrócić uwagę władz, że jeżeli będą żądały w dalszym ciągu od P. K. E. nietylko filantropijnego przewozu pasażerów, ale i filantaropji czynnej pod postacią podatku dla bezrobotnych, to w niedługim czasie kursowanie tramwajów zagrażać będzie bezpieczeństwu publicznemu.

Inżynier K. M.

Ruch w Towarzystwach.

— **Stow. Polek „Ludgarda" przy par. św. Wojciecha** przypomina stowarzyszonym o wycieczce do Kobylnicy w niedzielę 1 sierpnia. Wyjazd o godz. 10 przed południem. Punkt zborny na dworcu Tama Garbarska. Goście mile widziani.

— **Zabawa latowa Katolickiego Tow. Rzemieślników Polskich,** pod wezwaniem św. Józefa w Poznaniu, odbędzie się jutro, w niedzielę 1. 8. w ogrodzie p. Bonego na Miasteczku. Zwyczajne zebranie Towarzystwa odbędzie się w poniedziałek 2 sierpnia o godzinie 20 w sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście.** Zebranie plenarne w poniedziałek 1 sierpnia o godzinie 20 na sali Ogniska Koła Senjorów przy Alejach Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad m. i. wykład. Młodzież starsza, mająca zamiar wstąpić do Stowarzyszenia, mile widziana.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. śp. Andrzejewskiego Łazarz-Górczyn.** Zwyczajne miesięczne zebranie w poniedziałek 2 sierpnia br. o godz. 8 wieczorem w lokalu posiedzeń, ulica Głogowska 80/81.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Zebranie plenarne 3 sierpnia o godzinie 19 w Domu Król. Jadwigi.

— **Sokół Poznań - Wilda.** Miesięczne zebranie w środę, 4 sierpnia o godz. 20 w lokalu druha Zawadki.

— **Tow. Przem. „Sobieski".** Zebranie półroczne walne kasy lokalnej w środę 4 sierpnia o godz. 19 w salce parafjalnej na Śródce.

— **Tow. Przem. w Ratajach.** Zebranie w sobotę, 7-go sierpnia o godz. 20 w lokalu posiedzeń.

Księgi stanu cywilnego.

Zgony:

Dnia 29. lipca 1926 r. zgłoszono: Kazimierz Włodarczyk, 5 m. 3 dni. Marjanna Zielińska z domu Prześmierska, wdowa, 55 l. Zygmunt Wesołowski, 4 m. 24 dni. Bolesław Witkowski, 3 m. 29 dni. Genowefa Meissner, 2 l. 7 m. 23 dni. Władysława Lewandowska, krawcowa, 61 l. Zdzisław Nowicki, 1 m. 10 dni. Barbara Musiałek, 3 l. 9 m. 2 dni. Antoni Prieba, robotnik, 66 l. Marjan Konkiewicz, 14 d. Józef Dzięcielski, kanonier, 22 l. Marjanna Winkler 8 m. 7 dni. Wiktor Pięta, 3 m. 3 dni. Kazimierz Ludek, 4 l. 1 m. 9 dni. Pelagja Orstynowiczowa, z domu Chojnacka, wdowa, 48 lat.

Składki i pokwitowania.

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Zakład OO. Salezjanów: 401,11 zł wypłacono dnia 29. 7. 26 r. dyr. zakładu OO. Salezjanów. — Na nowo złożono: Roman Lanowski, Raniec 5 zł.

Na Pomnik Serca Jezusowego: Adam Sławek, Wielkie Garbary 8 — 40 akcyj = 40 000 mk. 6 sztuk z kuponami Centr. Roln.

Na Pomnik Serca Jezusowego: 130 złotych wypł. dn. 30. czerwca p. Adamczewskiemu.

Na Chleb św. Antoniego: 21 złotych wypł. dnia 26. 6. Siostrze Zofji.

Na Tanie Kuchnie dla biednych m. Poznania: 20 złotych wypł. do P. K. O. konto nr. 206 183 dnia 30. 6. br.

Na ubogich m. Poznania: 273,16 złotych wypł. dnia 30. 6. do Głównej Kasy Miejskiej, Poznań.

Na Chleb św. Antoniego: W. J. Poznań z podziękowaniem za odebraną łaską 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 199,50 zł.

Rodzina policjanta śp Szymczaka: 29 złotych przekazano dnia 30. 6. 26 r. na ręce burmistrza m. Chojnic.

Na Ociemniałych żołnierzy: 42 zł wypł. dnia 30. 6. do Banku Przemysłowców.

Na kaplicę SS. Karmelitanek w Poznaniu: 83 zł wypłac. dnia 30. 6. S. Wyczyńskiej, przełożonej SS. Karmelitanek.

Na Fundusz Harcerski im. śp. Barbary Łazarewiczówny: 65 złotych wypłac. p. Gościenieckiej.

Na budowę szkoły w Gdyni: 168 złotych przekazano 30. 6. 26 r. na ręce burmistrza Gdyni.

Na biednych dzieci w Śremie: 50 złotych przekazano 30. 6. na ręce miejsc. ks. prob. w Śremia.

Na Klasztor SS. Bernardynek w Krakowie: 100 złotych przekazano dnia 30. czerwca br.

Na bezrobotnych w Poznaniu (Inteligencja): 336 złotych wpłacono dnia 30. czerwca br.

Na Zakład Wychowawczy OO. Salezjanów, ul. Wroniecka 9: 51 złotych wpłacono 30. 6. 26 r. na konto do Banku Kwilecki Potocki i Ska.

Na kościół w Bojanowie: 4,20 zł przekazano dnia 30. 6. 26 r. na ręce miejsc. ks. proboszcza.

Na rannych żołnierzy pułków wielkopolskich: 20 zł wypłacono dnia 30. 6. 26 r. na ręce Polskiego Czerwonego Krzyża, Aleje Marcinkowskiego.

Na Instytut Radowy im. Curie-Skłodowskiej: 18 zł przekazano dnia 30. 6. 26 r. dr. Skłodowskiej, Warszawa.

Koniec części redakcyjnej.

Za rękopisy niezamówione Redakcja nie odpowiada.

Pomorska fabryka pończoch T. z o. p.

Grudziądz, Groblowa pl. Kąpielowy, telef. 284 poleca **pończochy** fil d'ecosse, stuczne, jedwabne, jedw. florowe, wełniane, flor. bawełniane; **skarpetki** męskie gładkie, paski, pończochy dziecięce. Wyroby znane ze swojej trwałości. Ceny bardzo umiarkowane. zw 3785

Poz. Tow. Wioślarzy „TRYTON"

wydaje w niedzielę, dnia 1 sierpnia rb. na przystani przy Bociance 3

„NOC TRYTOŃSKĄ"

połączoną z „Wieczorkiem Pożegnalnym" załóg wyjeżdżających na Regaty Wszechpolskie. **Początek Koncertu o godzinie 16.**

Na powyższą zabawę członków i Sympatyków klubu uprzejmie zaprasza dw 562 **ZARZĄD.**

Nigdy nie powinno cię spotkać nic niespodziewanego.

Uczucie pewności, że największe trudności życiowe można z łatwością przezwyciężyć jest rzeczą cudną, nieocenioną. Dostępne jest ono jedynie ludziom silnym i odpornym. Młodość i siła są ze sobą złączone. Zachowaj więc Twą drogocenną młodość. Pozostań młodym. Pielęgnuj racjonalnie cerę. Idealna metoda mycia skóry, najlepszy sposób utrzymania jej młodzieńczej świeżości, to stosowanie wyrobów ELIDA do pielęgnowania skóry. **Elida Goldcrem cytrynowy** nie zawodzi nigdy. Skóra staje się miękka i elastyczna, świeża i młodzieńcza o barwie naturalnej. Ani upał ani mróz nie mogą Twojej cerze zaszkodzić. Słowem skóra zawsze zabezpieczona, to pewny skutek stałego używania **Elida Goldcremu cytrynowego.**

ELIDA GOLDCREM CYTRYNOWY. Mw 53

Wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy oddali ostatnią usługę naszemu najdroższemu ojczulkowi i dziadkowi, ś. p.

Władysławowi Stelmachowskiemu

składamy niniejszem serdeczne

Bóg zapłać!

zw 3774 **Dzieci, wnuki i rodzina.**

W trzecią bolesną rocznicę śmierci naszego drogiego nigdy niezapomnianego syna i brata, śp.

Tadeusza Styczyńskiego

odbędzie się za spokój duszy jego

msza św.

w poniedziałek, 2 sierpnia r. b. o godz. 8 rano w kościele Farnym. O czem zawiadamiają **rodzice i siostry.**

zw 3772

Dnia 29 b. m. powołał Pan Bóg do grona Swych aniołków naszego najdroższego synka i braciszka zw 3780

Kazimierza

w 5 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 1. 8. o godz. 3 po poł. z domu żałoby przy ulicy Reja 3.

Strapieni **Kazimierzostwo Sudekowie wraz z rodziną.**

Szyny kolejkowe

5 kilomtr., 65 m/m, sprzeda korzystnie zw 3757

Skład maszyn, Wożna 19.

Poszukuję celem dzierżawy **zakładu fotograficznego** wraz z mieszkaniem w wielkiem mieście na Pomorzu lub w Pozn. gdzie stacjonowane jest wojsko.

A. GÓRALSKI

Nowemiasto, n Drwęcą dw 894

Samochody

6 i 4-osobowe, z świstłem elektrycznem, korzystnie do sprzedania. zw 3760

Grabianowski,

ulica Żupańskiego nr. 1.

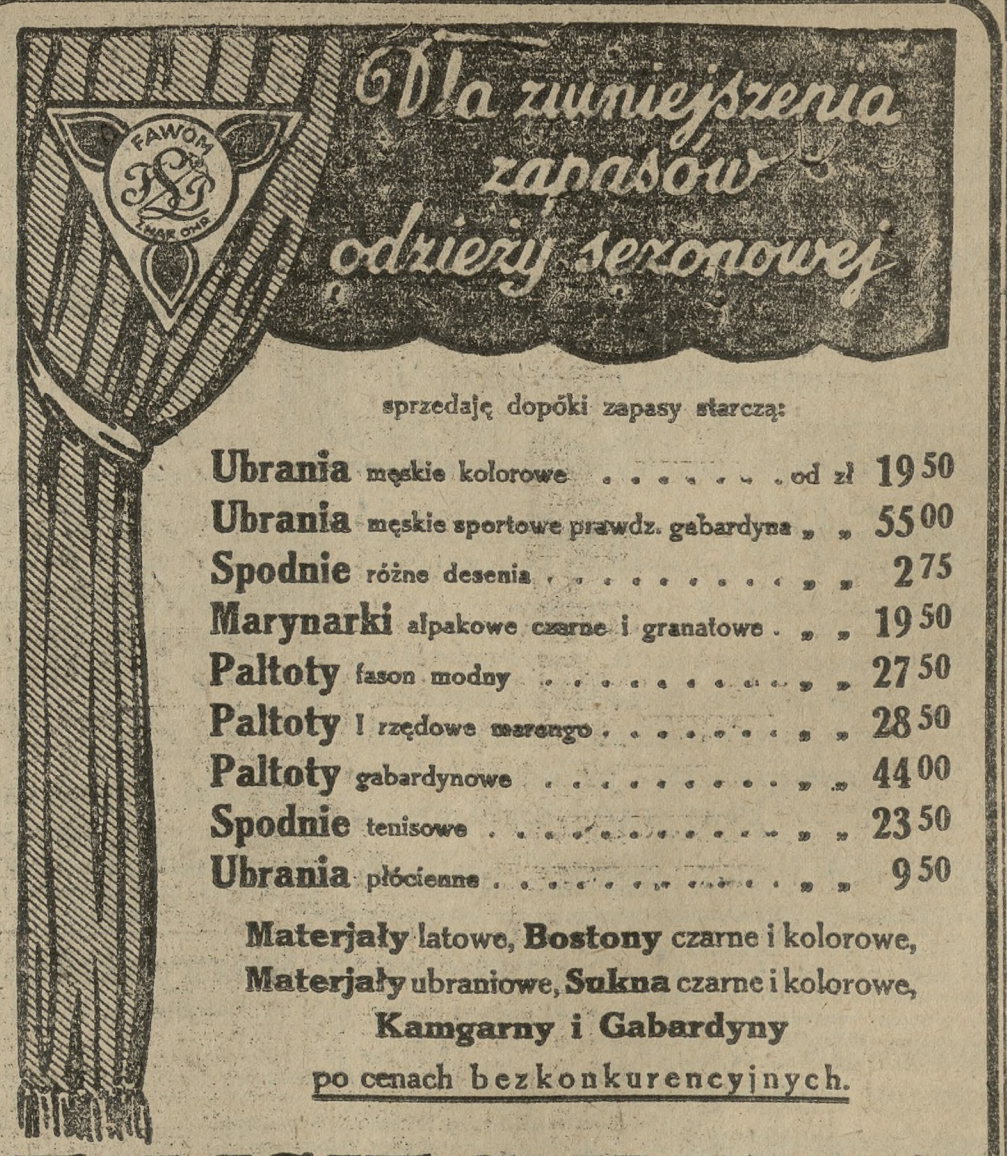

sprzedaję dopóki zapasy starczą:

Ubrania	męskie kolorowe . . . . . od zł	19 50
Ubrania	męskie sportowe prawdz. gabardyna „ „	55 00
Spodnie	różne desenia . . . . . „ „	2 75
Marynarki	alpakowe czarne i granatowe . „ „	19 50
Paltoty	fason modny . . . . . „ „	27 50
Paltoty	I rzędowe mazengo . . . . . „ „	28 50
Paltoty	gabardynowe . . . . . „ „	44 00
Spodnie	tenisowe . . . . . „ „	23 50
Ubrania	płócienne . . . . . „ „	9 50

Materjały latowe, **Bostony** czarne i kolorowe, **Materjały** ubraniowe, **Sukna** czarne i kolorowe, **Kamgarny i Gabardyny**

po cenach bezkonkurencyjnych.

F. LISIECKI POZNAŃ

ST. RYNEK 77. TELEFON 1215.

WOZY

dwucalowe i wóz na resorach, nadający się dla piekarza, ogrodnika lub handlarza tanio na sprzedaż Dębowski, Poznań. Zawady 26. zd 15 603

Zwapnienie żył

Stan zdenerwowania, zawroty głowy. Prosimy zażądać bezpłatnej broszurki o leczeniu domowem nieszkodliwem **San. Rat. Dr. Weise u Dr. Gebbarda et Co., Gdańsk, oddział 105.** np 603

Sprzedamy dom

w Tarnowskich Górach. Nowy Rynek nr. 2, **dwa wielkie składy,** dla rzeźni i handl. kolon., warsztat rzeźn., maszyny z zapęd. elektr., chłodnia, stajnia, magazyny, pom. dla 6 lokat, ewentl. z inwentarzem dla składu. Oferty należy skier. do Zarządu aż do 10. 8. r. b.

Spółdzielnia Spożywców dla Tarnowskich Gór i okolicy

Sp. z ogr. odp. dw 568

Artykuły szkolne

tablice łupkowe, rysiki, kajety szkolne, bruljony, ołówki, guma do wycierania, papier listowy, kancelaryjny i konceptowy, teczki listowe i kasetki, przybory biurowe, torebki, papier pak. i pergam.

Najlepsze źródło dla odsprzedających.

„SEGROBO" T. z o. p.

Hurt. artyk. pism.

Bydgoszcz, w domu Hotelu Gelhorna

Pw 63,362

SKŁADU

bławatów w Poznańskiem lub Pomorzu celem dzierżawy **poszukuje zaraz**

Oferty do Kurjera Poznańskiego filja Stary Rynek pod **zw 11421**

Maszyny stolarskie

szpuntowania, piły taśmowe, piła tarczowa, korzystnie do sprzedania. zw 3789

Grabianowski,

ulica Żupańskiego nr. 1.

Motocykl

używany **kupię.** Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 3778**

WYSTAWA SZTUKI LUDOWEJ!

KILIMY

huculskie,
wielkopolskie,
zakopiańskie

od 15,— zł
za metr kwadrat.

CZEŚĆ LUDOWEJ SZTUCE!

Poznań, ul. 27 Grudnia 9

CENTRALA DYWANÓW.

Rok założenia 1896. Telefon 3458.

KAZIMIERZ KUŻAJ

W czasie dłuższej mej bytności na Huculszczyźnie zakupiłem od producentów wielkie ilości KILIMÓW, DYWANÓW, WYKŁADANEK itp. i zawarłem nader korzystne kontrakty na dostawy całoroczne. Wobec tego mam możność sprzedawać, szczególnie kilimy po cenach dotąd niebywałych.

Pw 1534-30,124

Kilimy - Dywany - Wiązanki - Chodniki - Narzutki - Portjery - Pasiaki łowickie - Fartuszki Pasy ukraińskie - Rzeźby - Inkrustacje - Intarsie itp. wykonane przez huculskich artystów ludowych.

Proszę przyjrzeć się wystawie w oknach.

WIELKA WYPRZEDAŻ POSEZONOWA

od 31 lipca do 14 sierpnia 1926 r.

Suknie wełn.-jedw.-Płaszcze-Kostjumy-Bluski-Szlafroki-Bielizna-Reformy-Pończochy

Bon Marché T. z o. p. Poznań

plac Wolności 1.

dw 557

Niniejszem podajemy do wiadomości, **że biura nasze** z dniem 1-go sierpnia **przenieśliśmy z Wałów Jana III. 9** na ulicę

vw 5749

Trzeciego Maja 5

Towarzystwo Ubezpieczeń „SILESIA" Sp. Akc. w Bielsku oddział w Poznaniu.

Szan. moim Klientom i Znajomym donoszę uprzejmie, że z dniem 1 lipca 1926 r. wystąpiłem z firmy K. Zalewski i M. Jarosławski, Poznań, św. Marcin 22.

Dnia 7 sierpnia r. b. otwieram pod własną firmą

pierwszorzędną pracownią mód męskich i damskich oraz mundurów i futer.

Wybór materjałów krajowych i zagranicznych.

Tel. 39-88 Poznań, ul. Wjazdowa 9/10 Tel. 39-88

Tak jak dotąd starać się będę powierzone mi zlecenia pod każdym względem akuratnie i wzorowo wykonać, przyczem ręczę za pierwszorzędny krój. Dotychczasowem zaufaniem proszę obdarzać mnie również we własnej mojej pracowni.

Zw 3669 **M. Jarosławski,** mistrz krawiecki.

PNEUMATYKI

najprzedniejszych fabrykatów
MICHELIN i DUNLOP
poleca po znacznie zniżonych cenach
„BRZESKIAUTO", TOW. AKC.
POZNAŃ,
ul. Dąbrowskiego 29.
Telef. 63-23 — 63-65 — 34-17.
Pw 8255-25,160

Baczność!

Wielka wyprzedaż sezonowa!!!

od 1. 8. do 15. 8.

Celem zmniejszenia zapasów wyprzedaję wszelkie towary

po cenach znacznie zniżonych.

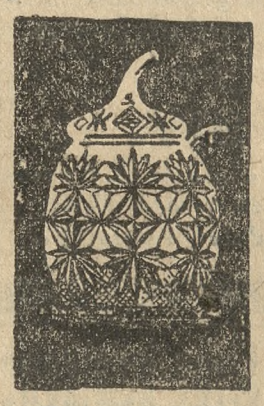

Serwisy obiadowe, porcelan. lub fajansowe krajowe jak i zagraniczne: Rosenthal'a. Kaestner'a etc. od **20,00** zł do **1 500,00** zł. **Serwisy kawowe** od **8,50** zł do **300,00** zł **Kryształy** belgijskie, reńskie i śląskie, jak wazony, salaterki, talerze, żardynierki etc. po cenach niebywałych, **Lampy wiszące i stołowe** do gazu, elektryki, nafty lub okowity. **Łóżka metalowe,** c ysto mosiężne lub niklowe dla dzieci i dorosłych od **35,00** zł do **450,00** zł. **Garnki do gotowania** aluminiowe, żelazne, emaliowane i cynkowane. **Stoiki do konserw i aparaty „Weck'a". Garnitury umywalkowe** od **4,95** zł. **Postumenty umywalkowe** otwarte i zamykane. **Szafki drutowe** do mięsa. **Lodownie. Maszynki do lodów** robienia. **Leżaki** na letniska.

Pw 1545-3 ,156

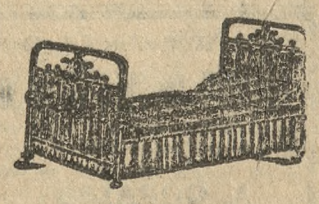

Noże i widelce, łyżki i łyżeczki alpakowe, platerowane i niklowe. **Podarki ślubne i jubileuszowe — Premje dla towarzystw. Towary niklowe i posrebrzane** jak: zastawy. wazony, kosze do chleba, płyty do tortu.

Towary luksusowe

Figury - Lampy porcelanowe z figurkami, stoliki do herbaty etc. poleca po cenach

znacznie zniżonych

W. ZIĘTEK, Poznań, Stary Rynek 43.

naprzeciw Starego Ratusza.

Z. Gawroński, Poznań, ul. Gwarna 14

Telefon: 52-32.

Reprez. firmy G. GERLACH w Warszawie.

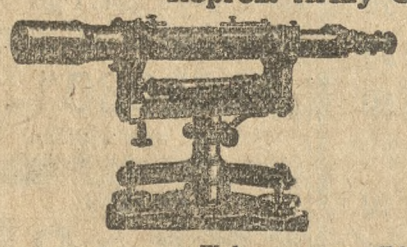

Poleca: **Niwelatory - teodolity, kierownice, busole - toromierze, łaty, taśmy stalowe, miary wszelkiego rodzaju - urządzenia kreślarń. - Przyrządy Kuhlmana.**

Cenniki bezpłatnie. **Wykonywa wszelkie roboty precyzyjne i podziałowe.** Cenniki bezpłatnie.

Przedsiębiorstwo zbożowe

w mieście powiatowem zaraz do wydzierżawienia. Zgłosz. do Kurjera Pozn. pod **dw 540**

Farby cementowe!

Poleca w wszelkich odcieniach, trwałość na światło i cement gwarantowana.

Witold Wyszyński,
Pierwsza Poznańska Fabryka Farb,
Poznań - Starołęka.
Tel. 55-75 i 28-98. Rok założ. 1913.
Pw 1550-30,161

PLUSKWY

wraz z zarodkami nowym wynalazkiem wytępiam pod gwarancją w 2 godzinach; karaluchy i wszelkie inne robactwo usuwa się wedle najnowszej techniki oraz desinfekcję przeprowadzam najniebezpieczniejszych chorób na żądanie konserwuję dywany, futra przeciw molom na miejscu Komu nie dogodnie prosze zlecenia oddać na Działyńskich 10 Kurka.

Specjalny zakład tępienia owad, KURKA, Poznań, ul. Szamarzewskiego 47.

zw 37 0

Sprzedamy korzystnie:

Samochód osobowy **Adler** 12/34 HP. 6-siedzeniowy,
„ „ „ 9/24 HP. 6 „
„ „ **Steiger** 10.50 HP limuzyna,
samochody osobowe **Austro-Daimler** 13/35 HP. 6-siedzeniowe.
podwozie **Mercedes** 16/40 HP,
samochód ciężarowy **Büssing** 4-tonnowy,
„ „ **Adler** 4-tonnowy.

zw 3646

„POLAUTO", Hellwig, Bittner i S-ka,
Warsztaty reparacyjne samochodów,
Poznań, ulica Przemysłowa nr. 25. — Telefon 13-67

Nowoczesne aparaty na anteny pokojowe i zewnętrzne. Odbiór całej Europy zagwarantowany na aparaty począwszy od 65,—zł.

Chlubne referencje i podziękowania.

Głośniki i części składowe do samobudowy aparatów detektorowych i lampowych po wyjątkowo niskich cenach. dw 553

Porady i demonstracje bez obwiązku kupna.

RADJOTON Poznań, św. Marcin 74 tel. 5491, nap. kościoła

TANIE OBUWIE!

Wyprzedaży nie urządzam, ponieważ wielki obrót ustala mi zupełnie niskie ceny. Wielki warsztat do zamówień i reparacyj w domu.

Centralny Sklep Taniego Obuwia
Gołębia 10/11, obok Fary. z 3709

BIELIZNA
Koszule dzienne
od 1.65 zł

BLUSKI
Wielki wybór
od 3.95 zł

JEDWABIE
zniżka
do 30%

PONCZOCHY
jedwabne (szt.) piękne kol.
od 4.45 zł

RĘKAWICZKI
skórkowe
od 5.95 zł

Koronki
Valencienes i klucz-kowe już od 0,15 zł

Hafty
krajowe i szwajcarskie od 0,23 zł
Chusteczki
sztuka od 0,08 zł

Trykotaże
pantalony dam. od 1,95 zł
jedwabne . . od 5,95 zł

Torebki
portfele i galanterja zniżka do 30%

Fartuchy
damskie i dziecięce zniżka do 30%

Sweatry
Najmodniejsze fasony i kolory zniżka do 30%

Szale
artystyczne ręczne wykonanie zniżka do 30%

Zygmunt Wiza
zawsze najtańszy!

POZNAŃ
UL. 27. GRUDNIA 5
BYDGOSZCZ
PLAC-TEATRALNY-3

KORZYSTAJCIE!

Stawiam na sprzedaż 3 partje materjałów latowych i zimowych na **ubrania - płaszcze - palta - spodnie i kostjumy** po cenach niebywałych, a mianowicie niżej regularnych o

30%

Partja II.
900 mtr.
17—21 zł
po
12.90 zł

Partja I.
600 mtr. 12—16 zł po **9.80 zł**

Partja III
1000 mtr.
23—30 zł
po
19.70 zł

Pw 1533-30,126

Mimo niezwykłych cen zawierają powyższe partje tylko wełniany, świeży towar z pierwszorzędnych bielskich fabryk w modnych wzorach i kolorach granat, czarnym, brąz itp. Partja III zawiera materjały z wełny czesankowej i kamgarny. Zapas niewątpliwie wkrótce wyczerpanym zostanie, więc **zaleca się korzystać bezwłocznie po przeczytaniu ogłoszenia.** Prób nie wydaje się. Wysyłka tylko za zaliczeniem. Wszelki towar nieodpowiadający odbieram i zwracam pieniądze.

Kazimierz KUŻAJ, Poznań
Sukiennice — Stary Rynek 56
Rok zał. 1896. Największy skład sukna i podazewek. Telefon 3441.

Sprzedam okazyjnie
motocykl
Sarolea Super-Sport, 350 ccm, z najnowszem wyposażeniem, nowy, za 2500 zł. Adres wskaże „PAR". Aleje Marcinkowskiego 11.
Pw 15 9-54,382

PIEGI
oraz wszelkie nieczystości skórne, usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny
Krem Bella
Cena za słoik 2,50 zł
Mydło Bella 1,25 zł.
Do nabycia tylko w
Aptece p. Koroną,
Poznań, Górna Wilda 61.
dw 507

Ideałem wszystkich pań
jest delikatna cera, świeży, młody wygląd, biała i miękka skóra. Ażeby te zalety osięgnąć, trzeba się myć tylko **mydłem liljowo-mlecznym „Ergasta".**
Zważać na nazwę „Ergasta", gdyż są bezwartościowe naśladownictwa. Do nabycia wszędzie.
Pw 3086/7-36,46/7

Potrzebny młodszy
technik-meljorator.
Zgłoszenia z dołączeniem kopij, świadectw i podaniem warunków uprasza się przesłać do Kurjera Poznańskiego pod **zw 3740**

Na sezon jesienny
polecam w wielkim wyborze
kapelusze filcowe i pilśniowe
hurtownie i detalicznie po cenach konkurencyjnych
Przyjmuje kapelusze do fasonowania
W. Zemlerska, Magazyn Mód,
Poznań, św. Marcin 51.
w 3751

Auto-warsztaty syst. BOSCHA
specjalne do napraw **magneto-dynamo, starterów, sygnałów, akumulatorów** oraz wszelkich liczników i zegarów.
Zamiejscowe naprawy uskuteczniamy odwrotnie.
Tow. „Franpol", Grobla 27.
Telefon 32-65. zw. 3730

Ja Anna Csillag

z wojny 183 cm długiem, olbrzymiemi włosami. Leczeg, uzyska ona przez używanie pomady wzmacniającej włosy. Pomada ta została uznana jako jedyny środek wyrostu wypadaniu włosów, wzmacniający gęsty wzrost i wzmacniający cebulki włosowe. Powoduje u kobiet, mężczyzn i dzieci gęsty i silny wzrost i nadaje włosom już po krótkiem użyciu naturalny połysk i gęstość, chroniąc je od przedwczesnej siwizny aż do późnej starości. Pomada Csillag usuwa przykry łupież w ciągu 48 godzin. Żaden inny środek nie posiada tak wiele ek adnictw odżywczych dla włosów, jak pomada Csillag, która słusznie zdobyła sobie światową sławę skoro tak panie, jak i panowie już po użyciu pierwszego słoika pomady, osięgają świetne wyniki, gdy wypadanie włosów ustaje już po kilku dniach i ukazuje się nowy wzrost.
Tych sukcesów dowodzi 30-letni jubileusz istnienia i idące w miljony pisma dziękczynne, które otrzymujemy z całego świata i tylko z braku miejsca nie mogę ich ogłaszać.
Cena jednego słoika pomady Csillag 4.30
Podwójny słoik . . . . zł. 7.—
Wysyłka pocztowa codz. za poprzedniem nadesłaniem gotówki lub zapomocą pobrania pocztowego, z fabryki, dokąd należy kierować wszystkie zamówienia.
ANNA CSILLAG, KRAKÓW
Ul. ŚW. GERTRUDY 28. (Sekcja Nr. 1

VIS VITAE
Wyleczysz sam siebie aparatem
„VIS VITAE"
Wyrób krajowy
z lumbago, ischiasu, reumatyzmu, newralgji, migreny, bezsenności, wyczerpania . . .
Pw 1490-26,179
Jest to tani i prosty aparat elektroleczniczy pat dr. med. Szydłowskiego. Zażądaj bezpłatnego prospektu. Sprzedaż aparatów „VIS VITAE": Poznań, Podgórna 10. „VIS VITAE" t. 12-75. W godz. 10-12 leczy ap. „VIS VITAE" specjalista roentgenolog.

Motory
benzolowe, 14 i 10 K. M., **transmisje z łożami i tarczami, baseny do wody, lekka platforma,** korzystnie do sprzedania zw 3761
Grabianowski,
ulica Żupańskiego nr. 1.

Pianino
kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera pod **zw 3782**

Poszukuje się zaraz lub później sztarszego wykwalifikowanego
fachowca
na cukierki twarde i konfekt, oraz jednego młodszego **pomocnika** tej samej branży. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji **do Kurjera pod zw 3783**

W pensjonacie
moim jest **kilka miejsc wolnych** dla pasienek uczęszczających do zakładów naukowych. zw 3727
Szczerbińska,
Skarbowa 9, II.

Poszukujemy
udziałowców (czyń)
celem powiększenia produkcji, do kupienia nowych maszyn z kapitałem od 3-10 000 zł. **Pomorska Fabryka pończoch T. z. o. p. Grudziądz Groblowa pl. kąpielowy tel. 284** zw 3784

Fabryka obuwia
poszukuje na jednej z głównych ulic Poznania odpowiedniego
LOKALU
nadającego się do założenia składu fabrycznego lub też już istniejącego sklepu obuwniczego, któryby wyłącznie prowadził wyroby tejże fabryki. Zgłoszenia prosimy podać do: **Fabryki Obuwia W. Weynerowski i Syn, Bydgoszcz.** dw 565

BLACHĘ
żelazną, mosiężną, miedzianą, cynkową, aluminjową, ołowianą
poleca ze składu
ST. GRABIANOWSKI i S-ka.
Poznań, plac Wolności 14 a.
Tel. 40-10 i 40-11 zw 3773 **Tel. 40-10 i 40-11**

Korzystne źródło zakupu firan!

M. Mindykowski, Poznań, ul. Żydowska 33

— obok kaplicy Pana Jezusa —

Pierwszorzędny specjalny magazyn dywanów i artykułów dekoracyjnych.

Telefon 1486

Pw 1563-30,184

Firany tiulowe mtr. . . . zł	0,95	1,60	3,50
Lambrekiny tiulowe mtr. zł	2,00	2,60	6,50
Firany tiulowe artyst. zł	22,50	42,00	58,00
Firany madrasowe kolorowe w nowoczesn. deseniach zł	11,50	15,00	19,00
Story w tiulu grochow. „ angielsk. „ etaminow. zł	15,00	32,50	55,00
Firany madrasowe z metra . . zł	8,00	14,00	22,00
Kapy jedno i dwułóżkowe tiulowe i groch. zł	20,00	34,00	45,00
Serwety i narzutki gobelinowe i pluszowe zł	14,00	27,00	75,00
Dywaniki i dywany zł	10,00	92,00	165,00
Gobeliny i Jedwabie zł	4,50	8,50	35,00

Oszczędności

od 1 złotego począwszy, przyjmujemy i oprocentowujemy na dogodnych warunkach.

Za zobowiązania Banku Miasta Poznania odpowiada cały majątek stołecznego m. Poznania, wynoszący przeszło 100 miljonów złotych.

BANK MIASTA POZNANIA

(dawniej Miejska Kasa Oszczędności)

instytucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności.

Ratajski, Prezydent miasta **Kontrowicz,** Radca miejski.

zw 901/2

Składu

z mieszkaniem lub bez, w ruchliwej okolicy miasta Poznania poszukuję. Zgłoszenia Kurjer, filja Stary Rynek pod rw 11 423

Poszukujemy zdolnego

pomocnika księgarskiego

Oferty do Katowic, Skrytka pocztowa 127. wz 3770

Panienki

szkolne, starszych klas przyjmę od września opieka, wygody, pianino. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 3763**

Lokalu

frontowego, nadającego się na **sklep bławatów** w ruchliwej dzielnicy, poszukuję. Oferty z wskazaniem ulicy oraz adresu do Kurjera pod **zw 3719**

Dr. Chrzanowski

Specjalista w chorobach kobiecych

wrócił

Poznań, św. Marcin 45 a. zw 3598/9

Wróciłem

Dr. Antoni Szac

lekarz specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie zw 3779

Klinika dla kobiet. Sw. Marcin 9/10

Wróciłem

i przyjmuje chorych w godzinach **11—1 i 3—5**

Dr. med. C. Stelmachowski

Specj. chorób wewnętrznych i nerwowych

Telefon 13-80. zw 3775 **Strzelecka 33. I.**

Wyjechałem

Prof. Dr. Jezierski

zw 3766 **Poznań.**

Poszukuję zaraz

sekretarza adwokackiego

obznajomionego dokładnie z praktyką adwokacką i notarjalną. Tylko kandydaci mogący się wykazać dłuższą praktyką i dobremi referenciami mogą się zgłosić. Nie uwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. Odpisy świadectw nie zwracam. zw 3764

JÓZEF KUSZENIN adwokat w Czarnkowie.

Nowe szkockie śledzie

w 1/1 i 1/2 beczkach

i inne towary kolonjalne poleca

ST. BAREŁKOWSKI,

Hurt. Kolonj. Pw 1503/4-54,330/1

Poznań, ul. Woźna 18, telefon 39-00.

LETNISKO BĄBLIN

pod Obornikami (Wielkopolska) stacja kolej. Urocze położenie wśród lesistej okolicy nad malowniczemi brzegami Warty. Nowoczesne urządzenia, światło elektryczne, czytelnia, radjo, tenis, bilard, łazienki, plaże nad Wartą, kąpiele słoneczne, łódki, bufet.

Pokoje jeszcze wolne na drugą połowę sierpnia i września.

Cena utrzymania 5,— zł, pokoje od 1,— zł na dobę.

Zgłoszenia przyjmuje **Zarząd letniska, Poznań, Dyrekcja Kolei, pokój 215.** Pw 1559/34,378

Rutynow. książkowy

Większ. przedsiębiorstwo handlowe z centralą w Polsce Zachodn. a licznemi oddziałami w kraju, poszukuje książkowego, silny samodzielnej, pewnej w zestawieniu bilansu obeznanej z organizacją biurową i sprawami procesowemi. Reflektanci zamieszkujący w Poznaniu mają pierwszeństwo. Zgłoszenia z dołącz. odpisu świadectw, których się nie zwraca i podaniem wymagań skierować należy do Biura Ogłoszeń „Par" w Warszawie, ul. Moniuszki 2, pod „Rutynowany"

Pw 1564-30,163

Przedstawicielstwa na Warszawę

i prowincję poważniejszych firm możliwie artykułów gałęzi mącznej, zbożowej, kolonjalnej poszukuje energiczny **kupiec, pomorzanin,** zajmujący od kilku lat kierownicze stanowiska w firmach warszawskich. Koresponduje w językach polskim, niemieckim, angielskim francuskim, rosyjskim. Korespondencje skierować: **Dla SD. na ręce JULJANA PAZDERSKIEGO, WARSZAWA, ul. Chmielna 81, m. 47.**

zw 3765

Szkoła dla skrzypków

Poznań, ul. Dąbrowskiego 26, I.

Kierownik: Mistrz koncertowy **Bernard Ehrenberg.**

Wykształcenie od pierwszych początków aż do dojrzałości.

Muzyka koncertowa. **Oddział orkiestrowy.**

Początek lekcyj **w poniedziałek, 2 sierpnia r. b.**

zw 896

Dzielny młodszy

sekretarz adwokacki

dla spraw procesowych może się natychmiast zgłosić. Reflektuje się tylko na siłę rutynowaną.

Dr. Jan i Dr. Stanisław Sławscy

Adwokaci i Notarjusze, Poznań

Rzeczypospolitej 1. zw 3776.

SUSZARNIA

składająca się z budynku fabrycznego, dwupiętrowego śpichrzu do płatków 50 mtr. dług. miejsce budowlane, 2 domy mieszkalne, stajnie, ogród i 5 mórg ziemi.

Kompletne urządzenie suszarni składające się:

z kotła parowego 41 kwadr. mtr. powierzchni ciep. 7 atm.
„ „ 81 „ „ „ 7 „
parowej maszyny 35 P H
motoru 2 P H
4 aparatów do suszenia.

Wszelkie potrzebne części do maszyn, pasy i t. d. w całości, oddzielnie lub poszczególne maszyny natychmiast na sprzedaż. zw 898

SUSZARNIA Sp. z o. o.

Nowemiasto n. Drwęcą.

Rozgłaszanie o firmie zbożowej **Czesław Bruździński w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 8,** przezemnie ujemne pogłoski niniejszem **odwołuję jako niesłuszne i nieprawdziwe.**

Za firmę Kalman Herz — Rzeszów
(—) Licht.

W imieniu i z polecenia jako gen. plenipotent powyżej podpisanych:

(—) Czesław Lejmanowicz
obrońca pr. ogr. spol.
w Poznaniu plac Bernadyński 1a.

Pw 1541/30,149

W powiatowem mieście Gostyniu, woj. poznańskie, **może się osiedlić od 1 października 1926 r.**

dyplomowany lekarz-praktyczny

odpowiadający wymogom ustawy w przedmiocie wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem z dnia 2. 12. 21 (Dz. U. Nr. 105 poz. 762) i który wykonywał praktykę lekarską w Państwie Polskiem już przynajmniej przez 2 lata.

Obszerne mieszkanie z łazienką, kanalizacją, wodociągiem, garażem i 1/2 morgi ogrodu zapewnione.

Zgłoszenia należy skierować do zw 8760

Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Gostyniu.

Szkoła dokształcająca w zawodzie modniarskim

poszukuje zw. 3753

nauczycielki

fachowej z egzaminem mistrzowskim na godziny popołudniowe.

Do zgłoszenia uprasza się dołączyć życiorys oraz świadectwa dotychczasowej praktyki. Zgłoszenia przyjmuje

W. ZEMLERSKA, Poznań, św. Marcin 51.

Licytacja samochodu

we wtorek, 3 sierpnia roku bież. po południu o godz 3 sprzedawać będę za gotówkę najwięcej dającemu w firmie Stachowski, Małe Garbary 9

samochód (mała ciężarówka na 20 centnarów).

Władysław Wojciechowski,

zaprzysiężony licytator, Stawna 13. Tel. 2808. zw 3771

Napisowy wiersz tłusty 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Dwułamowa średnica strony: milimetr 80 groszy.

Znak oferty (na przykład: a 18 924, a 2 735, d 4 790 i t. d.) = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

MASZYNĘ
damską, okrągłe czołenko, korzystnie sprzedam. Skarbowa 17, podwórze, IV piętro. zdw 17 200

KAPELUSZE
filcowe w najmodniejszych fasonach i kolorach poleca w wielkim wyborze Fabryka Kapeluszy Damskich, Leon Szczawiński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 25. zd 17 046/7

INDIAN
jednocylindrowy, dobrze utrzymany okazyjnie sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 17 115

NA RATY
sypialnie, jadalnie, męskie pokoje, kuchnie po znacznie zniżonych cenach sprzedaje Michał Stanikowski, Woźna 12, (dawn. Butelska). rw 11 415/16

DOM
6 pokoi i kuchnia, skład kolonjalny w rynku, chlew, remiza, 1½ morgi ogrodu, sprzedam za 8 500, wpłaty. Cayżak, Ryczywół. rw 11 377

ŁÓŻKA
żelazne dziecięce i dla dorosłych najtaniej f-a L. Krause, Stary Rynek 25/28. rw 11 394

KOŃ
powózka i szory korzystnie na sprzedaż. Górna Wilda 106. rw 11 420

DOROŻKA
dobrze utrzymana tanio na sprzedaż. Wilda, Langiewicza 2. zdw 17 417

KAMIENICĘ
św. Marcin, front, 3 piętra, 2 składy, 11 lokatorów, dobrze się oprocentującą, sprzedam. Cena 120 000, wpłaty 80 000 zł. Oferty Kurjer zdw 17 427.

KAMIENICA
Piekary, 3 piętrowa, 22 lokatorów, mieszkania 4, 3, 2 pokojowe z komfortem, Cena 95 000, wpłata podług ugody. — Oferty Kurjer zdw 17 428.

DLA
lekarza, staro zaprowadzona praktyka, bez konkurencji z kamienicą w miasteczku przy Poznaniu, na sprzedaż. Cena 37 500. Oferty Kurjer zdw 17 429.

SKŁADY
w śródmieściu korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer zdw 17 431.

FABRYKA
wyrobów żel. i blaszanych jest do sprzedania z powodu wyjazdu, poważniejszych reflektantów uprasza się oferty składać do Kurjera zdw 17 435. Potrzebny kapitał do 10 sysięcy złotych.

ŻAKIET
(cotovay) męski, prawie nowy, wózek koszykowy „Brennabor" niklowy, bardzo tanio sprzedam. Czartorja 8, I. prawo. zdw 17 444

GARNITUR
wiklinowy (konapa, 4 fotele i duży okrągły stół) tanio sprzedam. Koczorowski, Wroniecka 10, I p. zdw 17 445

MEBLE
tanio i na raty poleca magazyn, Wrocławska 19. zdw 17 450

SPRZEDAM
ciemną, używaną sypialnię. Zgłoszenia w niedzielę od godz. 1—4 ul. Poznańska 18a, II p., prawo, front. zdw 17 452

TANIO
garnitury klubowe w skórze, w gobelinie oraz osobne kanapy i leżanki, sprzedaje poniżej cen konkurencyjnych Wł. Napierała, Poznań, Nowy Rynek 2. zdw 17 456

2 SKŁADY
cukierków, skład kolonjalny, 2 pokoje, kuchnia, rzeźnictwo z mieszkaniem, wskaże Tomczak, Strzelcka 2, I. zdw 17 461

ANTYKI
rozmaite starożytne meble, świeczniki, porcelana, chusty tureckie i pasiaki na sprzedaż ulica Skarbowa 4, parter lewo. zdw 17 462

SPRZEDAM
lustro salonowe. Gdzie wskaże Kurjer zdw 17 467.

4 WARSZTATY
stolarskie z narzędziami na sprzedaż. — Adres wskaże Kurjer zdw 17 468.

SPRZEDAM
wilka, bardzo ostrego, tresowanego jako stróża i obrońcę. Koszary 7 p. saperów, Major Zawistowski zdw 17 469

500
płaszczów damskich, dziecięcych wiosennych sprzedam okolicznościowo poniżej cen fabrycznych. Wielka 14, I p. zdw 17 475

„ADLER"
maszynę do pisania nową okazyjnie sprzeda Pompa, Głogowska 111. zdw 17 477

FUTRO
spód bez poszycia, piżmowce, kołnierz bobrowy sprzedam tanio za 500 zł. Za Bramką 5b, II p., lewo. zdw 17 486

BALONY
butle do fabrykacji win, rurki, drożdże, szpundy, korki, węże i łak do butelek. Przy zakupie rozdaje się przepis do win wszelkiego rodzaju darmo. Poleca się najtaniej. Nowa Drogerja, Poznań, ul. Wrocławska 38. Pw 1543/30,91

KOŃ
7 lat, kary, wysoki 1,69 cm, nadający się do powózki zaraz tanio do sprzedania. F. G. Fraas Nast. Wł. Kaiser, Poznań, Wielka 14. Pw 1552/30,163

PARĘ
szorów roboczych nowych, na średnie konie oddam korzystnie. Konrad Szopiński, św. Wojciech nr. 28. Pw 1545/30,160

DO
kąpania sole, ekstrakt jodłowy, siarka, płatki do mycia oraz wielki wybór w mydłach toaletowych poleca najtaniej Nowa Drogerja, Poznań, ul. Wrocławska 38. Pw 1542/30,95

MUNDUR
oficerski i ubranie marynarskowe na smukłą figurę sprzedam. Sew. Mielżyńskiego 22, IV wejście, I p. zdw 17 175

MOTOCYKL
„Saroléa" 500 cm³ sportowy, tanio sprzedam. Czerniak, Półwiejska 11. zdw 17 570

SPRZEDAM
łóżka z materacami i inne przedmioty. Św. Marcin 32, IV, lewo. zdw 17 598

KAWIARNIA
cukiernia z pełną koncesją, stylowo urządzona, w dużem mieście Poznańskiego, wojsko, gimnazja, wyższe sądy. Egzystencja pierwszorzędna z powodu choroby zaraz do sprzedania. Dzienne zbiory 1000—2000 zł. Zgłosz. Kurjer zdw 17 406.

MŁYN
parowy, przemiału 280 ctr. na dobę, najnowszej konstrukcji zupełnie nowy, 45 mórg pszennej ziemi, dom, willa, 11 pokoi, inwentarz żywy i martwy kompl. w bogatej okolicy zaraz do sprzedania za cenę 160.000 zł. Wpłata podług ugody. Zgłosz. Kurjer zdw 17 408.

FOLWARK
320 mórg pszennej ziemi sprzedam zaraz. Cena 90.000 zł, wpłaty 35—40.000. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 407.

PRZEDSTAWICIELSTWO
artykułu drogeryjnego do odstąpienia. Kapitał wymagany niewielki. Osobiste zgłoszenia Hotel Francuski pokój 18, od godz. 4—6 po południu. zdw 17 393

MEBLE
na raty i gotówkę poleca po niskich cenach Szpryngacz, Kramarska 24. zdw 16 658/9

KANAPY
leżanki, klubowe garnitury, materace, własny wyrób najtaniej za gotówkę i raty, Strzelecka 31, skład. zdw 17 205/6

IGŁY
do maszyn krawieckich, szewskich i siodlarskich stale na składzie. Skład rowerów „Kastor", św. Marcin 55. nw 4107

SPRZEDAM
100 zł taniej jadalnię, sypialnię. Stolarnia Rybaki 15 dw 437/8

KAPELUSZE
damskie wykonuję, przerabiam. Ceny przystępne. Półwiejska 11, II, lewo. zdw 14 112/13

ZŁOTO
i metal do nakładania oraz farby olejne w tubach poleca Nowa Drogerja, Poznań, ul. Wrocławska 38. Pw 1553/4-30,98/9

LEŻANKI
kanapy pluszowe, garnitury klubowe, materace sprężynowe, nakładki poleca fabryka mebli wyścielanych. Maksymiljan Sprenger, św. Marcin 74. Szkolna 11. zdw 17 492/3

WĘŻE
do wody, do gazu, pęcherze do piłek, gumy do wirówek i do wózków dziecięcych. Titania, Poznań Gwarna 15 i Masztalarska 7a. Pw 1528/9-30,65/6

2 MASZYNY
damskie sprzedam. Rybaki 9, skład. zdw 17 456/7

KANAPĘ
pluszową nową sprzedam bardzo tanio. Łukaszewicz, Rynek Jeżycki 2, IV p. zdw 17 617/18

GRAMOFON
maszynę do szycia, lampę gazową, zegar sprzedam. Szamarzewskiego, 19, II p., lewo. zdw 17 512/13

POŃCZOCHY
w wszystkich modnych kolorach znacznie potaniały; jedwabny flor już od 2,75 zł. Najtańsze źródło zakupu. A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1. zdw 17 519/20

OKAZJA
sypialnie tanio na sprzedaż. — Kwiatowa 13, stolarnia. zdw 17 571/2

NAPRAWA
rowerów, maszyn, wózków, gramofonów wykonuje szybko i tanio, wszelkie części zapasowe. — Czerniak, Półwiejska 11. zdw 17 562/3

WÓZKI
dziecięce tanio sprzedam. Czerniak, Półwiejska 11. zdw 17 564/5

SPRZEDAM
tanio maszyny do szycia. Sobiszewski, Poplińskich 8a, Wilda. zdw 17 526

MASZYNĘ
Singera damską z okrągłem czołenkiem w dobrym stanie tanio do sprzedania. Półwiejska 28, Stróżyk. zdw 17 546

MASZYNĘ
damską, okrągłe czołenko, korzystnie sprzedam. Skarbowa 17, podwórze, IV piętro. zdw 17 200

KANAPY
leżanki, klubowe garnitury najtaniej tylko Stybaniewicz, Rybaki nr. 16, naprzeciw nowej bucówli. zdw 17 540

JADALNIĘ
pokój męski, dywany perskie i pluszowe, sprzedam tanio. Neyman, Ratajczaka 12. zdw 17 220

WÓZ
roboczy i szory korzystnie sprzedam. Gramse, Towarowa nr. 26. Pw 1558/58,412

REALNOŚĆ
w Ostrowie przy ul. Kolejowej w centrum handlowem, z nowoczesnemi lokalami zaraz przy dogodnych warunkach do sprzedania. Poważni reflektanci z większą gotówką zechcą zgłoszenia przesłać do Ostrowa (Wlkp.), skrzynka pocztowa nr. 44. dw 559

BIURKA
dębowe tanio na sprzedaż. Stolarnia, ul. Woźna 13a. zdw 17 502

BIAŁE
repozytorjum i stół na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 17 352.

SPRZEDAM
najwięcej dającemu 10 ctr. orzechów zielonych. Oferty Kurjer zdw 17 495.

ZA 36 zł
sealowe etole nowe na sprzedaż. Wielkie Garbary 51, parter, prawo. zdw 17 580

SKŁAD
kolonjalny z towarem, urządzeniem z powodu wyjazdu za 1 600 zł do sprzedania. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 582.

MOTOCYKL
1½ K. M., fabrykat niemiecki, prawie nowy sprzedam okazyjnie. Oferty Kurjer zdw 16 642.

2 500 mórg
majątek rycerski w powiecie krotoszyńskim 80 000 dol., wpłata 30 do 40 000 dol. do nabycia. M. Szczepaniak, Krotoszyn, Mickiewicza 19. zdw 17 677

OBERŻA
i 60 mórg ziemi pszennej, zabudowanie, żniwo, inwentarze I kl., 3 klm. od stacji za 33 000 przy wpłacie 20 000 sprzedam. Columbus, Poznań, Półwiejska 31. zdw 17 616

120 MÓRG
ziemi pszennej, dom 8 pokoi, budynki dobre, inwentarze kompletne, pełne żniwo, cena 25.000 wpłaty 15.000 sprzedam Concordia, Jezuicka 12. zdw 17 528

ZAKŁAD
dorożkarski samochodowy w większem mieście powiatowem z powodu objęcia większego przedsiębiorstwa zaraz korzystnie na sprzedaż. Samochody, garaż i mieszkanie w centrum zaraz do objęcia. Oferty do Kurjera pod zdw 17 693.

ŻELAZO
stal, osie, buksy, gwoździe, podkowy z powrotem. Matuszewski, tel. 40-45. zdw 17 597

KILKA
monet z czasów Królestwa Polskiego sprzedam. Oferty Kurjer zdw 17 538.

LEKKI
wóz handlarski z klatką tanio na sprzedaż. Ul. Gen. Prądzyńskiego 48, skład rzeźnicki. zdw 17 336

9 KRAT
żelaznych 100×180, stosowne do okna wystawowego, oraz klubowa kanapę sprzeda Gromadziński, Bukowska 15. zdw 17 603

KUPNA

PIANINO
kupię za gotówkę. Oferty Kurjer filja Stary Rynek rw 11 412.

MASZYNĘ
do pisania kupię używaną. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 442.

SKŁADU
kolonjalnego z mieszkaniem lub bez poszukuję. Zgłosz. do Kurjera zdw 17 515.

KUPUJĘ
złoto, brylanty, srebro, po najwyższej cenie. Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 17 589

PIEKARNI
zaraz poszukuję, miejscowość obojętna z gotówką 5 000 zł. Spieszne zgłoszenia z dokładnym opisem do Kurjera zdw 17 101/2

FORD
używany, coupe, 4 drzwiowy kupię. Oferty Kurjer zdw 17 268/9.

MAGIEL
kupię. Łuszkiewiczowa, Rynek Łazarski 10. rw 11 402/3

DYNAMO
kupię ½ k. na 220 wolt. Confiserie, Golisz, Wrocławska 32. zdw 17 529

POMIDORY
kupuje każda ilość. Oferty do Kurjera zdw 17 611.

KUPIĘ
księg. skład papieru z urządzeniem lub zadzierżawię skład z odpowiedniem mieszkaniem w ruchliwej części miasta. Oferty Kurjer zdw 17 342.

POSZUKUJE
kupna dobrze utrzymanego samochodu dla 4—5 osób za gotówkę. Oferty proszę nadesłać Kurjer zdw 17 692.

KUPIĘ
domek z ogrodem lub 2—3 morgowem polem w mniejszem mieście względnie dużej fabryki. — Oferty Kurjer zdw 17 335.

KAMIENICE

KAMIENICE
każdej wielkości w Poznaniu i na prowincji okazyjnie sprzedamy „Columbus", Poznań, Półwiejska 31. zdw 17 614

PIENIĄDZ

30—50 000
pożyczki poszukuje spiesznie. Dobry procent, zastaw hipoteczny na 1 500 mórg. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 455.

DO
mezo od dawnych lat dobrze zaprowadzonego ze stałą klientelą składu bławatów w mieście powiatowem, targi bardzo ożywione (wyższe uczelnie na miejscu). poszukuję wspólnika z gotówką 15 do 20 tysięcy złotych. Ewentualnie byłbym zdecydowany sprzedać z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa. Łaskawe zgłoszenia poważnych reflektantów prosze pod adr. Ostrów (Wlkp.), skrzynka pocztowa nr. 44. dw 560

DOBRZE
prosperujące przedsiębiorstwo w Poznaniu poszukuje wspólniczki (wspólnika) z 3 000. Oferty Kurjer zdw 17591/2.

500—600 zł
pożyczki poszukuje pod zastaw biżuterji. — Oferty Kurjer zdw 17 583.

600 zł
pożyczki poszukuję. Procent 15 miesięcznie, pewna gwarancja. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 584.

DO WYNAJĘCIA

MIESZKANIA
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 pokojowe do odstąpienia. — Oferty Kurjer zdw 17 426.

MIESZKANIE
1 pokojowe w śródmieściu, stosowne dla samotnej pani oddam z meblami korzystnie. — Oferty Kurjer zdw 17 466.

MIESZKANIA
2, 3, 4, 5, 6 pokojowe wskaże Informator, pl. Nowomiejski 10 a. Pw 1501/30,155

2, 3 POKOJE
na dogodnych warunkach. „Osadapol", Rzeczypospolitej 9. zdw 17 567

MIESZKANIE
1 pokój i kuchnia, 20 minut od tramwaju, jest natychmiast za zgodą gospodarza małej rodzinie do oddania. Zgłoszenia St. Jeżewska, Fabjanowo (przy szosie). zdw 17 381/2

MIESZKANIE
frontowe, 3 pokoje, kuchnia, balkon, I piętro z meblami zaraz odstąpię. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 17 588.

SKŁAD
w Toruniu, w najlepszem położeniu, stosowny na każdą branżę do wynajęcia. K. Stryczyński, Toruń, ul. Król. Jadwigi 12/14. zdw 17 522

SZUKA MIESZK.

MIESZKANIA
4—6 pokojowego poszukuje poważna rodzina. — Oferty Kurjer zdw 17 425.

MIESZKANIA
5—7 pokojowego poszukuje inteligentna rodzina. Oferty Kurjer zdw 17 430.

MIESZKANIA
2—3 pokojowego poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 17 437.

MIESZKAŃ
większych i mniejszych poszukuje poważna instytucja. — Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 30.154. Pw 1502/30,154

MIESZKANIE
3 pokojowe w centrum Poznania poszukuje wprost od gospodarza od 1. 9., ewtl. później, czynsz za 1 do 2 lat zgóry. Zgł. Kurjer zdw 17 350.

MAŁŻEŃSTWO
poszukuje pokoju z kuchnią lub próżnego pokoju, także w okolicy Poznania. Zgłosz. Kurjer zdw 17 337.

ZAMIANA MIESZK.

ZAMIENIĘ
3 pokojowe mieszkanie z wszelkiemi wygodami na Łazarzu (parter) na 2 pokojowe (frontowe). Okolica obojętna. Zgłosz. Kurjer filja Stary Rynek rw 11 397.

KTO
zamieni pokój z kuchnią na takie mieszkanie z stróżostwem. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 347.

ŚRODA—POZNAŃ
mieszkanie 4 pokojowe z kuchnią w domu własnym w Środzie, zamienię na 4 lub 3 pokojowe z kuchnią w Poznaniu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 577.

POKOJE UMEBL.

POKÓJ
umeblowany do wynajęcia. Ulica Szewska 19, III, lewo. rw 11 406

POKOJE
umeblowane wolne. Chrzanowska, Matejki 57, II. zdw 17 422

2 UCZNIÓW
albo uczenice szkół średn. przyjmie na stancję lekarz. Opieka i dobre odżywianie zapewnione. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 454.

POKÓJ
do wynajęcia pl. św. Krzyski 3, II p., lewo. zdw 17 463

POKÓJ
umeblowany z osobnem wejściem inteligentnemu panu wynajmę za 30 zł. Piotra Wawrzyniaka 6, I, prawo. zdw 17 490

MAŁY
skromnie umeblowany pokoik do wynajęcia. Poznańska 27a, I p., prawo. zdw 17 473

POKÓJ
na dwie osoby lub małżeństwu wynajmę. Maleckiego 35, II, lewo. zdw 17 474

2 POKOJE
słoneczne, podwójny i pojedyńczy tańszy. Matejki 53, I, prawo. zdw 17 476

POKÓJ
umeblowany dla 2 panów lub 2 skromnych panienek. Chwaliszewo 69, III, Laurentowska. zdw 17 479

POKÓJ
umeblowany do wynajęcia. Maleckiego 15, I, lewo. zdw 17 485

POKÓJ
umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Kraszewskiego 9, III, lewo. jw 6736

POKÓJ
umeblowany zaraz do wynajęcia. Eliasz, Piekary 20/21, w podw., II ptr. zdw 17 327

POKÓJ
ładny frontowy, dla jednego lub dwóch panów do wynajęcia. — Rybaki 9, III, lewo. zdw 17 501

POKÓJ
umeblowany, dom ogrodowy prawo, II, św Marcin 65. zdw 17 500

POKÓJ
dla panienki zaraz do wynajęcia. W. Garbary 54 p. lewo. zdw 17 505

POKÓJ
frontowy, słoneczny, elegancko umeblowany z osobnem wejściem wynajmę lepszemu panu. Gruntkowski, Półwiejska 13, II p. zdw 17 499

MŁYŃSKA 12
II piętro, narożnik, pokój frontowy, elektryczność, wynajmę. zdw 17 506

POKÓJ
umeblowany wynajmę. Nowy Rynek 14/15, IV ptr. prawo. zdw 17 525

POKÓJ
dla małżeństwa wolny. Polna 5, III, prawo. zdw 17 595

POKÓJ
czysty dla dwóch panów z utrzymaniem lub bez tanio do wynajęcia. Plac Sapieżyński 10b, III, lewo. zdw 17 518

POKÓJ
frontowy, dobrze umeblowany, od 1. 8. do wynajęcia. Piekary 20/21, I, prawo zdw 17 516

POKÓJ
umeblowany zaraz do wynajęcia Ogrodowa 4, parter, prawo. zdw 17 537

POKÓJ
do wynajęcia Wzgórze św. Wojciecha 16 a, III, lewo. zdw 17 548

ELEGANCKI
pokój dla dwóch lub 1 pana lub pań, światło elektryczne i łaźnia do dyspozycji. Paczkowska, Podgórna 13. zdw 17 543

POKÓJ
umeblowany, ładny, duży, frontowy z osobnem wejściem dla 1—2 panów. Szamarzewskiego 32, front III p., lewo. zdw 17 542

POKÓJ
niekrepujący wynajmę z utrzymaniem. Wały Zygmunta Augusta nr. 2, I, lewo. zdw 17 535

POKÓJ
dobrze umeblowany z elektrycznem światłem od wynajęcia dla lepszego pana zaraz. Fredry 4, II piętro. zdw 17 536

POKÓJ
umeblowany z całem utrzymaniem do wynajęcia. Słowackiego 34, III, lewo. zdw 17 568

POKÓJ
elegancko umeblowany do wynajęcia. Piekary 7, III, prawo. zdw 17 569

POKÓJ
dla 2 panów do wynajęcia. Ratajczaka 11 a, 8 wejście, III, lewo. zdw 17 575

POKÓJ
elegancko umeblowany zaraz z dobrem utrzymaniem wynajmę. Mostowa 37, III, lewo. zdw 17 514

UMEBLOWANY
pokój dla pani z pościelą i bielizną zaraz wynajmę. Murna 3, II, prawo. zdw 17 596

DOBRZE
umeblowany pokój frontowy wynajmę tanio od 15-go. Grzeczyńska, Szwajcarska 24. zdw 17 532

OBSZERNY
sympatyczny pokój do wynajęcia. Piekary 18, III p. prawo. zdw 17 527

POKÓJ
umebl. ewtl. na biuro, Piekary 18, wysoki parter prawo. zdw 17 549

POKÓJ
umeblowany, balkonowy, wynajmę. Donnar, Szamarzewskiego nr. 36. zdw 17 552

POKÓJ
umeblowany zaraz do wynajęcia Wojciechowska, Spokojna 25, II wejście, front zdw 17 612

POKÓJ
eleg. umeblowany, wejście niekrepujące zaraz. Wały Jana III nr. 11, I p., Zielińska zdw 17 576

POKÓJ
umeblowany, słoneczny do wynajęcia. Mostowa 15, front, part. zdw 17 579

POKÓJ
umeblowany dla 2 panów, z osobnem wejściem do wynajęcia. — Piotra Wawrzyniaka 13, I, prawo, podwórze. zdw 17 523

PRZYJMĘ
pana na wspólny pokój. Wodna 24, I, lewo. zdw 17 530

POKÓJ
frontowy, umeblowany, elektr. zaraz do wynajęcia, pościel pożądana. Składowa 11, II, Machnowski. zdw 17 609

POKOJE
dla 1—2 solidnych panów. Gwarna 8, III, prawo. zdw 17 602

POKÓJ
wynajmę panu. Działyńskich 2, III, Schaefer. zdw 17 606

ŁADNY
duży pokój umeblowany, elektr. oświetlenie bez pościeli wynajmę. Pocztowa 25, IV, lewo. zdw 17 619

POKÓJ
wspólny dla 1—2 panów do wynajęcia. Mostowa 4, I, prawo. zdw 17 608

POKÓJ
umeblowany do wynajęcia. Wolniewicz, Wodna 16, I. zdw 17 613

POKÓJ
umeblowany, niekrepujący, z całem utrzymaniem, dla 1—2 panów tanio do wynajęcia. Teicher, Poznańska 8/10. zdw 17 334

SZUKA POKOJU

2 POKOI
umeblowanych (choć częściowo) lub próżnych z używalnością kuchni szuka małżeństwo z dwojgiem dziećmi. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 17 420.

KRAWCOWA
poszukuje frontowego próżnego lub częściowo umeblowanego pokoju w centrum, parter, zapłacę czynsz i obszyję darmo rodzinę. Oferty Kurjer zdw 17 517.

POKOJU
skromnego, mniejszego z niekrępującem wejściem poszukuje pan od 15. 8. Oferty Kurjer pod zdw 17 585.

2 POKOJE
dobrze umeblowane, jeden na biuro z telefonem w centrum, najwyżej II piętro ewtl. z całodziennem utrzymaniem wynajmie solidny obcokrajowiec. Zgł. do Kurjera zdw 17 593.

URZĘDNIK
bankowy szuka w śródmieściu dobrze umeblowanego pokoju bez utrzymania, najchętniej u samotnej osoby. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 17 551

SZUKAM
stancji dla syna, ucznia 7 kl. gim. udziela korepetycji. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 676.

1—2 POKOI
z niekrępującem wejściem, w śródmieściu, z możliwością założenia telefonu poszukuje kupiec. Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 17 600.

LOKALE

SKŁADY
Poznań, prowincja poleca i poszukuje „Informator", pl. Nowomiejski 10 a Pw 1106-28,93

BARDZO
korzystnie ubikacja 5½×7 mtr. sklepiona dołem i góra, nadaje się na magazyn lub warsztat każdego rodzaju, za 120 zł kwartalnie zaraz. Konrad Szopiński, św. Wojciech 28. Pw 1544/30,159

DWÓCH
pokoi albo ubikacyj próżnych na biura Stary Rynek lub sąsiednie ulice nie wyżej I piętra poszukuje się zaraz. Zgadzam się również na ubikacje do wspólnego użytku. Mam telefon, maszynę do pisania urządzenie biurowe.— Zgłoszenia z warunkami Kurjer zdw 17 539

DZIERŻAWY

POSZUKUJĘ
dzierżawy majątku 250—450 mórg pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia z podaniem warunków Zawiercie, skrzynka pocztowa 28. zdw 17 451

MŁYN
parowy do wydzierżawienia. Kierejewski, Mogilno. zdw 17 694

LETNISKA

PUSZCZYKOWO
piękny pokój z 2 łóżkami wolny od 1 sierpnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 339.

ZGUBY

ZGUBIONO
książeczkę wojskową, wydaną w P. K. U. Poznań, na nazwisko Michał Winkelman, Gołęczewo, pow. Poznański. Znalazcę prosze o zwrot za wynagrodzeniem. zdw 17 401/2

ROZMAITE

MOTOCYKL
kto wypożyczy na godziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 432.

OBIADY
treściwe na czystem maśle wydaje 1 zł. Nowy Rynek 14/15, parter, lewo. zd 17 271

TAPICER
sewicki, Grobla 9, naprawia materace 3, leżanki 4 zł. zdw 17 438

ABAŻURY
tanio wykonuje. Piekary 7, III, lewo. zdw 17 504

WYKONUJĘ
ręczne hafty i mereszki i malowania na materjałach. Skarbowa 15, III piętro, prawo. zdw 17 531

NAUKA

NAUKA
pisania na maszynach „Underwood". kurs 2 miesięczny, 2 godziny dziennie 15 zł. Z. Gawroński. Gwarna 14, telefon 52-32, reprezentant G. Gerlacha.
zdw 17 348

AKUSZERKA
Kliewiachterowa, Poznań, centrum miasta, ul. Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom z pl. św. Krzyskiego.
zdw 17 507/8

NAUKA

JĘZYKI
nowożytne (francuski, angielski, niemiecki i inne) wykładają pierwszorzędne siły profesorskie. Konwersacja, lektura, gramatyka. — W krótkim czasie szybkie postępy. Kursy niższe i wyższe. Lekcje wieczorowe zaczynają się od 15 sierpnia. Za ośm złotych 16 lekcyj miesięcznie. — Wpisy codziennie 6½—7½ Skarbowa 5, II.
zdw 17 421

STENOGRAFJA
pisanie na maszynach, książkowość rozpoczynam 2 sierpnia. — Zgłoszenia Szkoła św. Marcin 68, dom ogrodowy 4—8. zdw 17 496/7

NOWE
kursy handlowe rozpoczynam 3 sierpnia. Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 17 604

MUZYKA

UDZIELAM
lekcyj gry na fortepianie, najchętniej początkującym. Mam ukończone konserwatorjum muzyczne i kilkoletnią praktykę. Mieszkam w centrum miasta. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 419.

SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

ZBOŻOWIEC
kawaler, z kilkoletnią praktyką bankową i zbożową, syn zmarłego lekarza poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 332

KRAWCOWA
szuka posady na wsi. Zgłoszenia Kurjer zdw 16 450.

AWIZYTORZY
poszukiwani, dobry zarobek. Propaganda. Skarbowa 17.
zdw 16 942

INTELIGENTNA
osoba, obeznana z dobrą kuchnią, szyciem, prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje samodzielnej posady zaraz lub później. Świadectwa jaknajlepsze. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 17 487.

POKOJOWA
znająca dobrze swój zawód, zna także kuchnię, dobre pranie i prasowanie, posiadające chlubne świadectwa z lepszych domów, poszukuje posady w Poznaniu. Zgłoszenia uprasza do Kurjera
zdw 17 416

KSIĄŻKOWY
siła pomocnicza, 10 lat praktyki, chlubne świadectwa i referencje, poszukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 17 424.

SZYJE
bieliznę oraz haftuję białą i kolorową. Adamska, Szamarzewskiego 34. zdw 17 433

POLECAM
się jako gospodyni, najchętniej do samotnej osoby. Okolica obojętna. Zgłosz. Kurjer zdw 17 436.

SŁUŻĄCA
uczciwa jako przychodnia poszukuje posady od 1. 8. Oferty Kurjer zdw 17 445.

POSŁUGACZKA
uczciwa i porządna pragnie objąć posadę, najchętniej w restauracji Zgłoszenia Kurjer zdw 17 447.

OSOBA
w średnim wieku, znająca całe gospodarstwo domowe, przyjmie posadę do samotnego pana lub jako kucharka do lepszego państwa. Zgłosz. Kurjer zdw 17 470.

POKOJOWA
z dłuższą praktyką u lepszego państwa, z dobremi świadectwami szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 472.

BONA
z krawieczyzną i gosposia poszukują posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 481.

MŁODA
kobieta, która ma męża w Francji poszukuje pracy lub posługi, albo przyjmie miejsce służącej. Zna wszelką pracę domową, szycie, pranie i prasowanie. C. Grzegorzewicz, Jeżyce, Staszica 25.
jw 6737

SIEROTA
poszukuje posady do prac domowych, bez gotowania lub do 2 dzieci od 1 sierpnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 341.

KUCHARKA
w średnim wieku, poszukuje posady tylko w lepszym domu od 15. 8. 1926 r. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 344.

BIELIZNĘ
do prania i prasowania z odnoszeniem w dom przyjmuje R. Gałońska, Dolna Wilda 69, I p.
zdw 17 545

MŁODA
panienka, znająca wszelkie prace ręczne, mereżkowanie, haftowanie i monogramy, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 574.

WARSZAWIANKA
krawcowa poleca się w dom. — Zgłoszenia Kurjer zdw 17 537.

PANIENKA
z szkołą gospodarczą, znająca szycie i krój poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 346.

PANNA
bardzo porządnych rodziców poszukuje posady jako ekspedjentka. Zgłosz. Kurjer zdw 17 345.

KRAWCOWA
szyje eleganckie płaszcze, kostjumy, ubranka chłopięce bardzo tanio. Tomczakowa, Górna Wilda 67. zdw 17 594

DZIEWCZYNA
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Zgłosz. Kurjer zdw 17 356.

KRAWCOWA
wykona szybko elegancko suknie 6—10, płaszcze, kostjumy 15—18 zł. Nowakowa, Składowa 12.
zdw 17 510

WSZELKIE
prace w zakres krawiectwa i kuśnierstwa wchodzące, płaszcze od 15 zł, ubrania od 20 zł począwszy wykonuje szybko i elegancko mistrz krawiecki Ed. Maciejewski. Patr. Jackowskiego 19, podw. parter lewo. zdw 17 559/60

PANIENKA
skromna z dobrego domu, poszukuje posady ciewki w celu wyuczenia się gospodarstwa. Łaskawe oferty proszę Kurjer zdw 17 675.

MATURZYSTA
gimn., niezamożny szuka jakiegokolwiek bądź zarobku chwilowego lub stałego. — Zgłoszenia proszę Kurjer zdw 17 675.

SUKIENKI
od 8, kostjumy i płaszcze od 18 złotych wykonuje elegancko Szyrerówna, ul. Długa 8, parter, lewo. zdw 17 615

MISTRZ
kowalski, znający prace kotlarskie i ślusarskie poszukuje zastępstwa, wspólnictwa lub dzierżawy odpowiedniego warsztatu w dobrej okolicy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 17 533.

DZIEWCZYNA
wiejska poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 17 601.

SŁUŻĄCA
poszukuje posady do wszystkiego od 1. 8. Oferty Kurjer Pozn. zdw 17 561.

PANNA
z lepszej rodziny poszukuje zaraz posady do pomocy w składzie lub mniejszem gospodarstwie domowem tylko za wynagrodzeniem kieszonkowem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer dw 568.

POMOCNIK
z branży żelaza przyjmie zaraz posadę. Zgłoszenia do agencji w Borku. nw 903

PANIENKA
inteligentna, z siedmioklasowem wykształceniem poszukuje posady najchętniej do składu. Zgłoszenia pod adresem: Adam Marszałek, Dyjagówka, poczta Hyżne koło Przeworska. zdw 17 524

KAPELUSZE
damskie wykonuje akuratnie i gustownie 5 zł. także wykonuje się wszelką garderobę damską podług żurnali. Ceny bardzo przystępne. Antoniakowa, Wały-Król. Jadwigi 7a. zdw 17 503

W PRZEMYŚLE
młynarskim udziela wszelkich informacyj i porad. podejmuje taksowanie, rzeczoznawstwo młynów, maszyn młyńskich, zboża, mąki itd fachowo i tanio. Pawlicki. Poznań, Szwajcarska 19.
zdw 17 599

DZIEWCZYNA
wiejska, 17 letnia, znająca dokładnie szycie i wszelkiego rodzaju hafty poszukuje miejsca do dzieci albo do wszelkiej domowej pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 573

WOLNE MIEJSCA

PORTJER
obeznany dokładnie z centralnem ogrzewaniem i mniejszemi reperacjami przy wodociągach i elektryce potrzebny od 1 października. Dostanie 2 pokoje i kuchnię z przynależnościami, wolny opał i światło, pensja podług ugody. — Zgłoszenia z odpisem świadectw i dokładnem podaniem stosunków rodzinnych do Kurjera zdw 17 353

APTEKA
w Bojanowie poszukuje zaraz lub od 1. 9. 26 r. sumiennej, dobrze poleconej, pierwszorzędnej siły pomocniczej żeńskiej lub męskiej bardzo pewnej i biegłej w takswaniu recept, znającej także dobrze język niemiecki w słowie i piśmie. Stół i stancja poza domem. Oferty z podaniem referencyj i wysokości pensji oraz życiorysem uprasza aptekarz Zygmunt Gregorowicz, Bojanowo (Poznańskie). dw 541

UCZENICE
do szycia parasoli przyjmie fabryka parasoli Piaskowa 3.
zdw 17 558

SŁUŻĄCA
do wszystkiego potrzebna zaraz. Wiadomość św. Marcin 43, księgarnia. zdw 17 610

POSZUKUJE
do przerobienia pensum V kl. gimn. doświadczonej pedagogicznej siły. Oferty z podaniem referencyj i warunków do Kurjera zdw 17 340.

INTELIGENTNA
osoba starsza, zast. pani domu, w mieście powiat., dzieci 6 i 10 lat, obowiązek dozorowania zadań szkolnych II kl. wydziałowej, muzyka pożądana. Zgłoszenia z podaniem pensji Kurjer zdw 17 695.

SIEROTA
do dzieci i lekkiej pracy domowej potrzebna od 15 sierpnia. — Zgłoszenia do agencji Kurjera w Borku. nw 904

FARMACEUTKA
poszukiwana do większej drogerji. Zgłoszenia uprasza się z fotografją, życiorysem i podaniem pretensji do Kurjera Poznańskiego zdw 17 509.

DROGERZYSTKA
poszukiwana zaraz lub później do drogerji w większem mieście — Zgłoszenia z życiorysem od pań tylko z lepszego domu, z fotografją, odpisem świadectw, podaniem wieku i pretensji do Kurj. Pozn. pod zdw 17 521.

SAMODZIELNA
gosposię w wieku 30—35 lat z gotowaniem i do wszelkich prac domowych za dobrem wynagrodzeniem poszukuje się. — Adres wskaże Kurjer zdw 17 418.

PRZYJMĘ
dziewczynę skromną do wszystkiego z praniem, gotowaniem, prasowaniem, szyciem albo panienek z przyłączeniem rodzinnem za mniejszem wynagrodzeniem. Podać pensję. Drogerja Szamocin p. Chodzież. zdw 17 434

UCZEŃ
kupiecki z odpowiedniem przygotowaniem szkolnem z pewną znajomością języka niemieckiego, poszukiwany, branża skóry. Oferty z życiorysem i odpisami świadectw skierować do firmy Szuwart i Andrzejewski, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83/85. zdw 17 441.

POTRZEBNA
do dwóch osób czysta, uczciwa służąca, umiejąca gotować i z praniem do wszystkiego od 1. 8. Zgłosić 4—8 Dizuer, Długa 14, I.
zdw 17 460

OSOBA
zaufana do dziecka potrzebna zaraz. — Adres wskaże Kurjer
zdw 17 480.

POSZUKUJE
się wprawnej maszynistki na 2-tygodniowe zastępstwo. Zgłoszenia przyjmuje Agencja Wschodnia, pl. Wolności 11, II p. w sobotę między 17—18 godz.
nw 892

DZIEWCZYNA
uczciwa, pracowita z praniem i gotowaniem potrzebna zaraz. — Graczyńska, ul. Młyńska 2.
zdw 17 498

BIURALISTKA
biegła w książkowości, pisaniu na maszynie i stenografji. Zgłoszenia przyjmuje od godz. 6—8 Dąbrowskiego 49 a, III. zd 17 637

DROGERZYSTĘ
poszukujemy z długoletnią praktyką w hurtowniach lub aptekach, mogący wykazać się dobrymi świadectwami oraz ucznia. Oferty i odpisy świadectw do Kurjera zdw 17 553.

ZDOLNI
akwizytorzy, którzy odwiedzają stale drogerje i składy spożywcze potrzebni zaraz. Artykuł sezonowy bardzo pokupny. Zgłoszenia Chwaliszewo 76, II wejście, III, między 2—4. zdw 17 464/5

KUCHARKA
potrzebna zaraz. Sanatorjum Puszczykowo, kuchnia zdw 17 578

LEKARZA
asystenta poszukuje się do szpitala w mieście powiatowem blisko Poznania. Pobory: na początek 200 zł miesięcznie z wolnem mieszkaniem i utrzymaniem I-ej klasy. Zgłosz. Kurjer zdw 17 681

Znaczki pocztowe zagraniczne **kupujemy.** Przesyłki lub dokładne oferty (znaczek na odpowiedź) M Tow Fil. „Polonia", Poznań 3. Skrzynka poczt. 007. zw 3781

Pw 1560-30,165

POznańska FAbryka KOlder

jedynie w Poznaniu Piekary 1.

W skutek zwyżki złotego **znacznie zniżone ceny.**

WYPRZEDAŻ SEZONOWA

Od poniedziałku, 2 sierpnia do poniedziałku, 9 sierpnia 1926 r.

Ceny ogromnie zniżone!

Proszę zwiedzić moje magazyny i przekonać się. **Wystawy w oknach i niskie ceny są najlepszem poleceniem.**

Pończochy damskie!

mocne bawełniane podwójne pięty	—,95
bawełniany flor modne kolory	1,35
jedwabny flor modne kolory	2,15
najprzedniejszy jedwabny flor	3,45
najprzedniejsza angielska przędza	4,60
Prima fil d'écosse, najnowsze kolory	4,95
jedwabne doublée, modne kolory	5,25

Partja pończoch dziecięcych! para od prima bawełnianych **-,95**

Partja skarpet dziecięcych! para od z wełnianym brzegiem **-,95**

Skarpetki męskie!

bawełniane, trwałe w różnych kolorach	—,75
czarne flor nadzwyczaj korzystne	1,25
kolorowe w kratkę modne desenia	1,40
czarne i kolorowe Prima Fil d'écosse	1,75

Żakiety włóczkowe, golfy — jumpery
na osobnych stołach wyłożone — ogromnie tanio!

Chusteczki do nosa bardzo tanio!

Przykład: **6 chusteczek damskich** 1,95 zł
batystowe chusteczki z koronką à 55 gr
Proszę zobaczyć tanie ceny we wystawie.

Na torebki, kwiaty sztuczne, biżuterje ceny niższe 20—50%

Bielizna damska!

koszula dzienna z dobrego linonu z mereżką	2,95
koszula dzienna z dobrego linonu z koronką	3,30
pantalony z dobrego linonu z mereżką	3,25
pantalony z dobrego linonu z koronką	3,45
pantalony dla podlotków z mereżką	2,80
podstaniczki damskie z mereżką	1,95
podstaniczki damskie z koronką	2,15
koszule nocne z mereżką albo z koronką	4,45—5,35
kombinacje halkowe z koronką	4,65

Na inną bieliznę udzielam 10—30% rabatu.

UWAGA: Bielizna jest w większej części wykonana w własnych pracowniach. Wykonanie staranne. Materjał pierwszorzędny. — Wielkość dostateczna.

Wielka partja bluzek ceny do połowy zniżone.

Matynki, szlafroczki i pijamy! za bezcen.

Ręczne robótki!

garnitury na umywalkę 5 części rysowane	2,30
poduszki białe rysowane	2,30
serwetki na nocne stoliki	0,95
kwadraty do spajania serwet rysowane	0,35
ręczniki kuchenne, z kol. brzegiem rysowane	3,95

Inne ręczne robótki znacznie zniżone w cenie!

Modne żaboty i kołnierze 1,85 1,65 **1,45**

Rękawiczki!

dziecięce, niciane, wszystkie wielkości	1,45
damskie, niciane, piękne kolory	1,95
damskie, imitacja duńskich ze spinką	2,45
damskie, imitacja duńskich na zatrzaskach	1,95
męskie, niciane, modne kolory	2,45
męskie, imitacja duńskich	2,45
damskie, Prima glacée	6,45

Trykotaże!

Pantalony damskie, direktoire kolorowe	1,45
Pantalony damskie, direktoire, dobry trykot	2,45
Koszulki damskie, białe, igliczkowe	1,95, 1,65, 1,45
Koszulki, białe, igliczkowe z koronką	3,65, 2,65
Kombinacje damskie, białe, igliczkowe	8,50, 6,75

Na wszelkie inne trykotaże **10 %** rabatu

Artykuły kąpielowe! Czapki, ubranka, ręczniki, płaszcze itd. teraz **20 % taniej.**

Fartuchy damskie i dziecięce,
najnowsze fasony teraz **20% taniej.**

Hafty metr od 25 gr **Koronki** metr od 17 gr
Walencianki mt. od 22 gr **Obsadki** do bielizny od 9 gr
Resztki koronek, haftów, obsad, wstążek za bezcen

Partja kroji do łaskawego wyboru, krój 50 gr

POZNAŃ Stefan Kałamajski TORUŃ

Dużo innych artykułów w ogłoszeniu niniejszem niewymienionych po cenach niebywale niskich, są wyłożone w osobnych kartonach, do wyboru Szanownej klijenteli.

Pw 1524/5-30,102/3

SPRAWY KOBIECE.

Krzywda.

Człowiek jest cząstką społeczeństwa — społeczeństwo zaś częścią ludzkości. — Tak społeczeństwo, jak i człowiek stanowi przytem jednostkę zupełnie samoistną — choć wzajemnie od siebie zależną — i wzajemnie się uzupełniającą.

Najsilniej oddziaływa na człowieka jego własne społeczeństwo — przez które dopiero pośrednio związany jest on z ludzkością, ale to oddziaływanie własnego społeczeństwa nie jest jednolite, bowiem uzależnione jest od środowiska, w którem dany człowiek obraca się, jak również od najbliższego otoczenia, — dlatego też, choć stanowi on samoistny i zamknięty sam w sobie byt — jest otoczony przytem jakoby różnej wielkości koliskami, na które jego samoistność rozszerza się, wśród których potężnieje, a zarazem maleje tylko do jakiegoś atomu, poruszającego się i żyjącego podług ogólnych i niezmiennych, a także wytworzonych praw. Prawa te wytwarza życie, ale to życie wytwarza przytem miljony istnień, składających się na społeczeństwa i ludzkość całą, a ich wzajemne współżycie i ich wzajemna siła oddziaływania, prawa te modyfikuje, rozszerza, albo zacieśnia — i zależnie od sharmonizowania i takiego lub innego wcielania w życie tychże praw, przyspiesza lub opóźnia pochód ludzkości ku owej nieznanej doli, ku temu celowi, do którego tęsknotę każdy z nas w sercu nosi, a która choć rozmaicie i indywidualnie jest pojmowaną, jest jednak tęsknotą do ogólnej miłości — braterstwa, szczęścia i Boga — czyli jest tęsknotą do obiecanego królestwa na ziemi.

Wielu sceptyków na samo wspomnienie o królestwie Bożem na ziemi, albo uśmiecha się sarkastycznie albo z beznadziejnym ruchem wskazuje na życie, lecz właśnie na życie to patrząc i obserwując jak ta tęsknota za każdem nowem idzie pokoleniem i w sercach ludzkich wzrasta, jak później zdeptana w uśmiech sceptyczny zamienia się — na to właśnie patrząc, wierzyć trzeba, że jest ona niezniszczalną, a zatem w duszy ludzkiej podstawową, a choć krwawym trudem pnie się ludzkość ku jej wyżynom, to jednak dojść musi. Indywidualizm społeczeństw i jednostek jest tak różny, iż zdobywanie owego celu, nie może być równomierne — wszelako wiemy dobrze, że jednostki wybitne, które podaje nam historja — dla siebie owo królestwo już zdobyły i wywalczyły, a dla tego nazwę świętych noszą.

Inaczej też cokolwiek pod względem zewnętrznym będą zapewne wyglądać owe przyszłe społeczeństwa, które, osiągnąwszy wewnętrznie królestwo Boże, odpowiednio będą musiały organizować swe życie społeczne i przystosowywać je do nowych na życie poglądów — wszelako dziś jeszcze ludzkość jest dopiero w pochodzie ku „nowemu" życiu, w pochodzie pełnym trudu — w ciągłem zmaganiu się z sobą jednostek, społeczeństw, idei, tak często różnych, jak również egoizmów, które tworzyły i tworzą krzywdy hamujące postęp ludzkości, a które krwawemi znakami są zapisane w jej dziejach.

Do kategorji najcięższych krzywd należą wojny, będące najczęściej starciami i przejawami egoizmów i niższych instynktów danego społeczeństwa, wyrażonych i skupionych, bądź to w jednostkach, bądź w całych grupach ludzi, — a rzadko prowadzonych w imię prawdziwej idei dobra.

Do narodów, któreby walczyły w imię ideałów, należy przedewszystkiem Polska, jednakże nawet walka w tak podniosłym celu — jak „za naszą wolność i waszą" jest tylko obroną przed uciskiem i krzywdą, a zatem czynnikiem z tejże krzywdy powstałym. Nie mniejszą krzywdą są także antagonizmy poszczególnych warstw społecznych. — One to wytwarzają nienawiść i walkę, która choć rzadko bywa krwawą, jest również deprawującą i opóźniającą rozwój społeczeństw i ludów.

A człowiek? Człowiek uzależniony od środowiska i najbliższego otoczenia, a pośrednio od całego społeczeństwa, ileż nieraz dozna krzywd, które życie jego podkopują, a często rujnują zupełnie! Mówimy o nich, że to ludzie słabi, lecz słabi też mają prawo do życia, a wiemy także i to, że słabość czy nieumiejętność w zdobywaniu sobie stanowiska, które dawałoby chleb i szacunek ludzki jest niejednokrotnie związana z subtelnością charakteru i dobrocią serca.

Ten, którego nazywamy „niedołęgą" życiowym, nie umie może szukać karjery, bo szuka bardziej pewnych i bezwzględnych wartości. — Tymczasem ludzie tacy, jako niepoprawni marzyciele, są wyszydzani i lekceważeni przez jednostki indywidualnie silniejsze, a właściwie sprytniejsze, które, zdobywszy siłę materjalną, gardzą utopistami, miast okazać im pomoc i uszanować w nich te cechy charakteru, które, choć słabe przy walce na pięści, noszą w sobie zarodki prawdziwego dobra i mocy. — I to są właśnie krzywdy nigdy niepowetowane, których żadne prawo nie bierze w obronę — bowiem są to krzywdy moralne.

Prawda — nie każdy człowiek da się życiu wykoleić, ale każdy prawie ma za sobą takie krzywdy, które jemu, czy innym — cieniem na drogę życia padają. — Jeśli sam krzywdzi — podlega, jeśli jest krzywdzony — rozbudza w sobie i wciela w czyn prawo odwetu, lecz na takie krzywdy niema prawa — i niema protestu — stały się one niejako częścią życia — jego naturalnym przejawem.

Od wybujałości egoizmów społecznych, egoizmów poszczególnych grup, czy też jednostek, od nadużyć w zakresie dóbr materjalnych, broni nas prawo, starając się szalę sprawiedliwości utrzymać w równowadze, atoli wiemy wszyscy, jak równowaga ta jest ciągle chwiejną pomimo, że jest Liga Narodów, że są konstytucje, że jest nareszcie prawo karne, a pomimo to krzywda grasuje wśród ludzi i coraz to nowe pochłania ofiary. Mąż prześladuje żonę — szef urzędnika, nauczyciel — dziecko, przeciwnik polityczny, czy ideowy — przeciwnika, ślady cierpienia na każdej widać twarzy, a krzywd tych coraz więcej — krzywd aprobowanych i dozwolonych, bowiem ileż to zdrady zaufania, kłamstwa, nieuczciw. i zła składa się na życie, w którem żyjemy, tracąc w niem często najwyższe dobro, t. j. zrozumienie własnego celu i piękno własnej zatracając duszy, — aż w końcu gorycz, nieufność i sceptycyzm staje się nieodłącznym składnikiem naszego istnienia.

A cóż mówić o krzywdach, jakie człowiek wyrządza zwierzętom — tym swoim współtowarzyszom doli i niedoli! Krzywdy te, zdawałoby się, dopełniają już tej okropnej miary wszystkich cierpień, w które obfituje życie. Jakże w tem oświetleniu przedstawia się stosunek kobiety do mężczyzny? Mężczyzna jako odwieczny prawodawca i władca, bezwarunkowo ma tych krzywd więcej na sumieniu. On to bowiem pisał krwawe dzieje ludzkości—i on to kobietę wśród odmętów życia prowadził. Kobieta, strzegąc domowego ogniska, przy którem także często i boleśnie była krzywdzoną — mniejszy brała udział w życiu społecznem — poza wyjątkowemi typami, albo bohaterek, albo przewrotnych i zdeprawowanych jednostek kobiecych, szukających zaspokojenia swych żądz, również przez krzywdę dziesiątków albo i tysięcy.

Dziś kobieta narówni z mężczyzną pracuje i na życie wpływ wywiera, a jeśli ten wpływ jest stosunkowo słaby, to dlatego, że albo nie docenia swych sił, albo bierze się do zakresu pracy dla siebie nieodpowiedniej, lecz jeśli kobieta jest w tych szczęśliwszych warunkach, że mniejszą na swych barkach dźwiga odpowiedzialność za krzywdy życia — to fakt ten nie zwalnia jej całkowicie, ani od ciężaru przeszłych, ani od skutków przyszłych krzywd, mogących nastąpić — bowiem najpierwszym jej obowiązkiem jest wziąć się do wyrywania tego trującego zielska, które zdrowe ziarna nam głuszy. —

Jej to zadaniem wyrównanie tej straszliwej przepaści, która dzieli ludzkość „na pokrzywdzonych i na krzywdzicieli" — bowiem gdziekolwiek padną jej oczy, powinna ona strzec świętego znicza ludzkich dusz i nie pozwolić, by w jej obecności za jej przyczyną, czy choćby przez niedbalstwo tylko, stać się miała choć jedna krzywda, a szczególniej z tej kategorji, co zabijają, a nie mogą być często ani naprawione, ani wynagrodzone, bowiem krzywdy dotyczą tylko sumienia — lecz wiemy, że sumienia są bardzo elastyczne, a często przez pogmatwanie zwyrodniałe.

Kobieta Polska, czy to jako żona, czy matka, czy jako pracownica społeczna — musi stanąć na straży ducha ludzkiego pod tym względem, jak dobry anioł — i wtedy to stanie się ona potężną, samoistną jednostką, która oddziaływując na swe środowisko i społeczeństwo, Bogu i Ojczyźnie służyć będzie, a pochód ludzkości ku najwyższemu celowi, jakiemu jest obiecane królestwo Boże — przyspieszy. **J. H.**

Sądy Przysięgłe a kobiety.

Wobec przedłożonego Sejmowi projektu ustawy, która przewiduje wykluczenie kobiet z sądów przysięgłych, Klub Polskich Kobiet Postępowych założył uroczysty protest i spowodował grono prawniczek do wypracowania memorjału, który podpisany przez organizacje kobiece, odesłanym będzie pod adresem sfer miarodajnych a mianowicie rządu, komisji kodyfikacyjnej i sejmu. Z treści memorjału tego wynika, że kobiety, jako równouprawnione obywatelki kraju, żądają dopuszczenia ich do sądownictwa i to do sądów zwykłych i sądów przysięgłych.

Analogiczna sprawa wypłynęła również na meritum aktualnych zagadnień feministycznych w Niemczech. Przed kilku zaledwie miesiącami donosiły bowiem dzienniki berlińskie o następującem zdarzeniu, które rozegrało się w Izbie Karnej Sądu Obwodowego w Berlinie. Sprawa toczyła się przeciwko pewnemu księgarzowi o kolportaż niemoralnych książek i obrazów, za stołem sędziowskim siedziała pomiędzy kilku sędziami także kobieta. I wówczas to obrońca oskarżonego postawił wniosek o wykluczenie sędziego-kobiety i zastąpienie jej mężczyzną, motywując wniosek swój tem, że kobiety wogóle nie należy dopuszczać do procesów na tle niemoralnem, ponieważ sąd jej w danym wypadku wypadnie zawsze stronniczo.

Decydują o tem bowiem jej specyficzny światopogląd oraz odmienny sposób wychowania. Po drugie wywiódł, że w obecności kobiety wrodzona kurtuazja czy poczucie wstydu, zamykają mężczyznom usta w momentach draźliwszych.

Wysłuchawszy wniosku obrońcy, sąd udał się na naradę i po długich debatach uznał słuszność tego wniosku i panią X. z ławy sędziowskiej usunął. — Stanowisko sądu berlińskiego jest więcej niż dziwne, bo skądże nagle to oblewanie się purpurą, kiedy zachodzi potrzeba mówienia o kwestjach drażliwych w obecności kobiety? Dlaczegóż nie wysuwano nigdy podobnych kwestyj wtedy, kiedy kobieta występowała w charakterze świadka, powoda lub oskarżonego i dlaczego wówczas nie przekazywano sprawy do rozsądzania „sądowi kobiecemu?

A pod zarzutem uczynionym kobiecie, że sądzić będzie „stronniczo", czai się zdaje się obawa, że kobieta jako moralniejsza z gruntu zbyt ostro karać będzie występki niemoralne. Zdaniem mojem obawy te nie są słuszne, bo kobieta zanim ukarze liczyć się będzie skrupulatnie ze swem sumieniem i punkt ciężkości kiąść będzie nie tyle na wymiar kary ile na wywarcie wpływu umoralniającego na oskarżonego.

Poufny kącik.

Nad prastarą stolicą Wielkopolski rozbłysło słońce we wspaniałym majestacie lata. Po długim okresie deszczów i pełnych leniwej zadumy dniach — objęło w swoje posiadanie roztocza błękitu i rozsiało złote iskry na wszystko, co żyje i trwa, tęsknotę ku sobie, gasząc ciepłem i potęgą niezniszczalnej radości życia — ku życiu.

Od najlichszej trawki, aż do stworzenia — człowieka, wszystko w tej radości i uśmiechu drgnęło — wszystko z głębi swego jestestwa przesłało dziękczynny w niebo pokłon, wszystko z pierśi swej, radością dyszącej, wyrzuciło: bądź błogosławione — słońce! bądź błogosławione!

Chorzy idą na słońce, aby zdrowia nabyć — zdrowi idą, aby z energją jego zespolić się i nowych sił do życiowych trudów zaczerpnąć. Starość w blaskach jego uśmiecha się, młodość rozpręża do czynu ramiona — dzieci, jako kwiaty w blaskach słońca radują się i rosną.

Słońce jest teraz wszędzie — słońca tego tak wiele na wsi, w górach, nad morzem, gdzie szczęśliwcy na wypoczynek letni podążyli. — Tam jest ono stokroć piękniejsze i stokroć bardziej życiodajne, ale i dla tych, co w miejskich, ciasnych murach zostali, świeci i grzeje... Szarość kamieni rozjaśnia się i jaśnieje, giną cienie — a skąpa miejska roślinność pnie się bujnie ku słońcu i cieszy się niem, przyciągając ludzkie oczy krasą swą — choć przestrzeń ulic zakrywa je i głuszy. A więc na słońce! Każda chwila spędzona w murach, bez konieczności, jaką nakłada życie i obowiązki — stracona jest, bo odsuwa nas od tego eliksiru życia i mocy — od słońca. A tak niedługo w całej pełni czar jego oglądać możemy... Długie miesiące przyjdą znowu, w których tarcz słońca z po za mgieł i chmur nie zajrzy ku nam. Lecz teraz, gdy w całym swoim przepychu — spogląda, bierzmy zeń zdrowie — wszak ono jest zdrowiem — bierzmy energję — albowiem jest jej motorem — bierzmy piękno — albowiem jest jego mistrzem.

I kochać nauczmy się od słońca. Nauczmy się powagi i dobroci tego kochania, bowiem świeci słońce na dobre — jak na złe — jednako złoci kłosy na polach nędzarza jak i bogacza i kąkolu nie pozbawia swego ciepła — bowiem spełnia prawo miłowania — zostawiając sąd sprawiedliwości. **Dobrosława.**

Nastroje.

W miesięcznej nocki srebrem lśnieniu
Wiatr wiotkie trzciny dłonią trąca...
Przez pola płynie w zamyśleniu,
Zwiewa mgły białe z łąk miesiąca.
A leśne dzwonki w serc swych drżeniu,
Śnią o zórz blasku w srebrnem lśnieniu.

W miesięczną nockę słychać granie...
I sennych liści pacierz cichy
I gwiazd złocistych rozmawianie.
Jak się ku sobie gną kielichy
Kwiatów, w półsennem rozmarzeniu...
W miesięcznej nocki srebrnem lśnieniu.

Wsłuchana w nocki słodkie głosy,
Idzie ma dusza w dal bez końca...
Stopami mleczne strąca rosy,
W srebrzystem lśnieniu łąkcie słońca
O świtów marzy rozmodleniu —
W miesięcznej nocki srebrnem lśnieniu. —

Dobrosława.

Z naszej przyrody.

Wody Bałtyku.

Wody Bałtyku mają zabarwienie o kilka tonów głębsze od zwieszającego się nad nim sklepienia rozpogodzonego nieba, a gdy mgła poranna subtelna, przejrzysta błękit przesłania, morze przybiera lekki odcień pastelowej barwy srebrno-popielatej z nalotem błękitu stali.

Wtedy jest najcudniejsze.

Wówczas niezmierzone, przygniatające ogromem, staje się jakby wizją nierealną, czemś nieuchwytnem, refleksem rajskich zaświatów.

Przywdziewa szaty oblubienicy: grzywki piany są jakby białą koronką dessou, którą wietrzyk odsłania, a skrzydła mew płatkami kwiecia jaśminów na ślubnej sukience...

Morze sączy w duszę ciszę dziwnych ukojeń, czy natchnień...

Tam na białej wód rozścieli w lekkich zwiewnych szatach leży Królowa Bałtyku i płynie w daleki świat topazów i seledynów zachodzącego słońca...

Na plaży na lśniącym białością piasku śmiejące się, żarem słońca wyzłocone dzieci polskie. Przybyły tu z nad Warty i z nad Wisły...

Melodją czarującą pieśnią miękką i rozlewną dzwoni szczebiot ich mowy...

Bałtyk słów tych słucha i myśli, że to echa gędźby zamierzchłych wieków, echa pieśni, co płynęły z korabiów starych Pomorzan i toń jego gładką pieściły: echa gędźby złotej harfy zbóż polskich... **Er. El.**

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE, BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Składajcie datki pieniężne na konto P. K. O. 266.133, dary w naturze na adres Komitetu Tanich Kuchen, Poznań, ul. Gwarna 8.

Ważne dla PT. Malarzy! **Farba o połowę tańsza!**

Pod nazwą

„FASADYNA"

wprowadzam na rynek gotową farbę do malatur zewnętrznych oraz wewnętrznych. Fasadyna jest odporną na działanie powietrza, działa odkażająco, jest oszczędną w użyciu i dlatego tańsza aniżeli wszystkie inne dotąd używane farby. Żądajcie prospektów i próbnych przesyłek.

Jedyny wytwórca: Pw 1549-30,162

WITOLD WYSZYŃSKI - Pierwsza Poznańska Fabryka Farb

Poznań-Starołęka, telefon 55-75. Rok zał. 1913. Biura handlowe: Poznań, ul. Pocztowa 12, tel. 28-98.

Galicyjskie Tow. Naftowe „GALICJA" S-ka Akc.

na skutek zezwolenia Ministerstwa Skarbu **uruchomiło**

w KROTOSZYNIE

skład nafty podatkowolnej dla rolnictwa i przemysłu.

Zamówienia z załączonym certyficatem Urzędu Akcyzowego zwalniającym od podatku przyjmuje dw 523

„GALICJA" S. A. biuro sprzedaży w Poznaniu, ul. Rzeczypospolitej 5, tel. 3740

„GALICJA" S. A. biuro sprzedaży w Krotoszynie, ul. Kobylińska 4a, tel. 112.

ELLERMAN'S WILSON LINE LIMITED, HULL

Zegluga Gdańsk — Hull, Hull — Gdańsk

Asekuracja

Spedycja Gdańsk — Londyn, Londyn — Gdańsk

Regularne połączenia tygodniowe własnymi parostatkami, zaopatrzonymi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego — Przewóz towarów do Anglji i do wszystkich części świata. Najdogodniejsze połączenie z Anglją środkową i północną oraz Szkocją przez Hull. Informacjami wszelkiemi służy: n 1580

ELLERMAN AND WILSON LINES AGENCY Co. LTD. GDANSK

Telegr.: Wilsons, Gdańsk. Telef.: 28-49 i 64-57.

Przy zakupie domieszki do kawy należy przedewszystkiem zważać na najlepszy gatunek,

tym jest Bejota

ulubiona domieszka w niebiesko-czerwonem opakowaniu.

dw 511

Kupię

walec młyński

jeden podwójny, pół metra, drugi pojedyńczy, 500—800 m/m. **Dwa przesiewacze do mąki oraz średnią maszynę do czyszczenia zboża, motor gazowy**, opalany koksem, siły 15—25 koni mocy. Zgłoszenia z podaniem ceny **Cieluch**, Podzamcze-Wieruszów. zw 3705

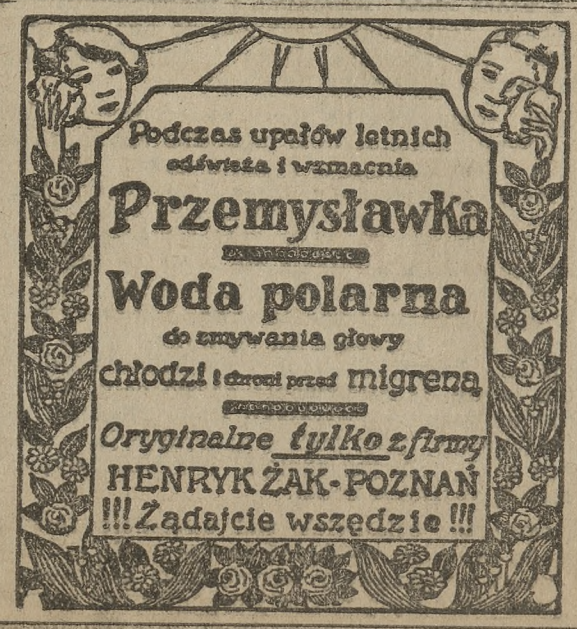

Pw 1129-29,44

Na sezon szkolny:

Tabliczki, rysiki, gąbki
Kajety z Ia bezdrz. bielonego papieru 4 ark. z margin.
Kajety zwykłe, bruljony, bloki i zeszyty rysunkowe
Okładki, bibuły, etykiety gumowane
Piórniki, linijki, ekierki, cyrkle
Kątomierze, tabliczki mnożenia
Kredki, farbki i pędzelki do malowania
Atramenty i gumy arabskie
Stalówki, ołówki, trzonki
Gumy do wycierania, węgielki do rysowania
Papier połyskowy w zeszytach gum. i arkuszach

jako i wszelkie inne artykuły

poleca: Pw 1380-29,136

F. KOSTRZYŃSKI

HURTOWNIA PAPIERU, POZNAN,

ul. 27 Grudnia 10, I. ptr. Tel. 27-77.

Uczy się — w nauce Twa przyszłość

1. Chcesz uzyskać cenzus nauki z klasy **4, 6, 8 gimn.** (potrzebny do awansu lub stabilizacji). 2. Pragniesz posiąść ogólną wiedzę niezbędną w pracy i życiu (prosp. III). 3. Chcesz nauczyć się szybko języka angielskiego, niemieckiego lub francuskiego (prosp. II), wpisz się zaraz na: nw 575

Powszechne Kursy Korespondencyjne „Matura", Kraków, Karmelicka 35, parter. K. P.

Uczą PP. Profesorowie szkół średnich i Docenci Uniw. Próbne lekcje na 8 dni, po nadesłaniu zł 3 (w znaczkach). **Wpisy do 1 sierpnia r. b.** Informacje i prospekta bezpłatnie. Na odpowiedź znaczki.

INSTRUMENTY MUZYCZNE

i przybory do tychże poleca w wielkim wyborze, po najniższych cenach:

HURTOWNIA INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH, Kraków, ul. Meiselsa 5. nw 592

Na żądanie wysyłamy cennik. Na żądanie wysyłamy cennik.

KOKS GRUBY

poleca po cenie przystępnej wagonowo dw 551

Gazownia miejska w Rawiczu.

Kupno okazyjne!

Narożn. magazyn bielizny i galanterji

w najlepszem położeniu m Bydgoszczy z towarem i I-a urządzeniem **na sprzedaż** na dogodnych warunkach ew. z 6 pokojowem mieszkaniem. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 3644

MASŁO

do pieczenia	½ kg	2,50 zł
świeże wiejskie	„	2,70 „
„ dworskie	„	3,00 „
„ mleczarskie	„	3,20 „

oraz wszelkie towary kolonjalne

poleca bardzo korzystnie

J. Wędzioch

Tel. 1824. **ul. Półwiejska 3.** Tel. 1824. Zw 3624

Poszukuję

sezonowej dostawy pomidorów

i innych owoców. Zgłoszenia **M. Zalewski, Katowice, Warszawska 28.** zw 3701

Samochód

„Presto" limuzyna 14/45, nadający się na dorożkę, z światłem elektr. i dynamo sprzedam bardzo korzystnie. Oferty przyjmuje „Par", Aleje Marcinkowskiego nr. 11, pod nr. 30,130. Pw 1455-30,130

Używajcie tylko pastę do zębów

ANGELUS

żądać w Aptekach, Składach aptecznych, Perfumerjach i Drogerjach.

Pw 3307-A 87

Zamiana.

Bydgoszcz — Poznań.

6 pokojowe mieszkanie — gruntownie odnowione, znajdujące się w centrum m. Bydgoszczy — zamienię na 5—8 pokojowe mieszkanie w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 3645.

Zapłacę za rok lub dwa zgóry, o ile otrzymam

mieszkanie 5-pokojowe

nie wyżej jak II. piętro w okolicy spokojnej. Zgłoszenia Kurjer zw 3714

Galicyjskie Tow. Naftowe „GALICJA" S-ka Akc.

w Poznaniu, ul. Rzeczypospolitej 5, tel. 37-40

ustawia bezpłatnie aparaty naftowe

(w drogerjach, składach kolonjalnych i t. p.) na razie w Poznaniu i okolicy. Reflektanci zechcą się spiesznie zgłosić pod wyżej wskazanem adresem. dw 524/5

CHEMIGRAFJA
Drukarni Św. Wojciecha w Poznaniu
POLECA
KLISZE
DO ILUSTRACJI i REKLAM WSZELKIEGO RODZAJU
Pw 1416-30,38

Zdrowe dzieci, szczęśliwe matki

zapewnią odżywianie

mączką odżywczą Logi

ułatwia ząbkowanie, powoduje normalny rozwój i przyrost wagi.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

Wytw. Aptekarz R. LOGA, Śrem Wielkop.

Broszurki i próbki bezpłatnie.

Pw 6829/13,162

OKAZJA!

Następujące partje **ubrań męskich i chłopięcych,** latowych i zimowych stawiam na sprzedaż po cenach dotąd niebywałych, a mianowicie z ustępstwem

30%

Mimo niezwykłych cen zawierają powyższe partje tylko **doborowy towar** własnego wyrobu, wykonany z trwałych materjałów z dobremi dodatkami.

Wyroby moje znane chlubnie od lat przeszło 30-tu nie należy porównywać z **wyrabianą dziś tandetą** szczególniej łódzką.

Ceny za:

palta — płaszcze — jopy spodnie i odzież roboczą

również odpowiednio zniżyłem.

KAZIMIERZ KUŻAJ

Poznań, Stary Rynek 91

wejście ul. Wroniecka.

Fabrykacja odzieży męskiej

Rok założenia 1896. — Telefon 3875.

Pw 1532-30,122

Ubrania	Materjał	Dla młodzieży dorastającej	Dla młodzieży szkolnej	Dla chłopców
Partja I.	39.— zł	34.— zł	29.— zł	14.50 zł
Partja II.	58.— zł	49.— zł	38.— zł	22.— zł

HEMOGEN

MAGISTRA KLAWE.

Najracjonalniejszy przetwór żelaza dla słabo rozwiniętych, niedokrwistych, osłabionych, nerwowych i ozdrowieńców.

Wzmacnia układ nerwowy, zwiększa apetyt i przywraca siły.

Broszura o znaczeniu żelaza w lecznictwie oraz próby na żądanie.

Pw 33-22,1079

TOWARZYSTWO PRZEMYSŁU CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNEGO d. MAGISTER KLAWE S. A. WARSZAWA.

Tow. Akc. H. CEGIELSKI w Poznaniu

powiadamia W. P. Rolników, że: dw 556

garnitury parowe młocarniane, elewatory do słomy, siewniki rzędowe „Polonia", grabie konne, kartoflarki, włościańskie młocarnie sztyftowe i szerokomłotne wraz z maneżami konnymi najkorzytniej można nabyć

w Wydziale Handlowym

przy ul. Górna Wilda 142-180 pokój nr. 37, telefon nr. 42-76.

„BOYS"

Biuro posłańców, Poznań, ul. 3 Maja 4

Telefon 5610

nowo otwarte, na wzór amerykańskich biur wyręczycielskich Messenger Boys, załatwia wszelkie czynności posłańcze, jak doręczanie listów, przesyłek, nadawanie oraz odbiór bagażu kolejowego, dostawa ze składów w dom i na dworzec itp. Usługa szybka, fachowa i rzetelna.

zw 3767

PIJCIE

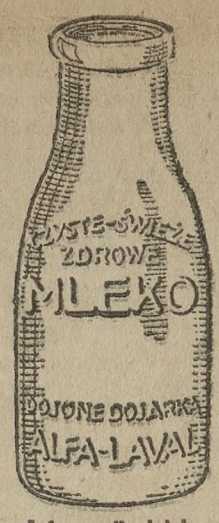

Pw 8335-26,150

Informacji udziela

Tow. Alfa-Laval, Sp. z o. o.

Poznań, Gwarna 9.

Wielkie

ubikacje sklepowe

z pierwszorzędnem urządzeniem w najlepszem punkcie miasta Torunia są **zaraz do wydzierżawienia.** Nadaje się szczególnie na bławat i konfekcję. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 3743

Podróżujący

do sprzedaży mej zaprowadzonej już odzieży zawodowej **potrzebny zaraz** Pw 1547-30,150

M. OBST, Odzież zawodowa i bielizna,

Katowice, ul. Marjacka 18a.

KAWIARNIA WIELKOPOLANKA

Poznań, plac Wolności 17

Po gruntownej renowacji otwarcie lokalu w sobotę, dnia 31 lipca o godz. 16. Koncert nowej pierwszorzędnej orkiestry pod dyrekcją kapelm. Pekeldera przy udziale znakomitego tenora i barytona.

WŁASNA CUKIERNIA

DOSTAWA POZA DOM

W NAJPRZEDNIEJSZYCH JAKOŚCIACH

Pw 1561-30,176

Poważne Towarzystwo Ubezpieczeń poszukuje zaraz wykwalifikowanych

akwizytorów

rozjazdowych

Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego nr. 11 pod nr. 30,145. Pw 1540-30,145

Meridol

Ziółkowy

spiritus antys.-kosm.

Powszechnie znany środek domowy do pielęgnowania i nacierania ciała. Do nabycia w drogerjach i aptekach.

dw 245

PAROWE GARNITURY do młócenia,

TRAKTORY GARNITUR LANZA 1918

kilka **lokomobil, motorów i młocarń** sprzeda korzystnie

Skład maszyn, ul. Woźna 19. Zw. 3758

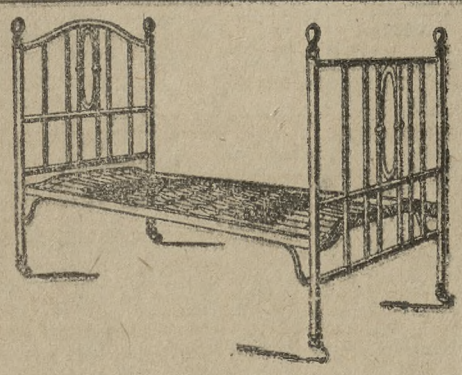

Łóżka motalowe dla dorosłych i dzieci. Specjalne dla letnisk, sanatorjum i t. d. Łóżka mocne. **Bujanki, Leżaki.** Materace patentowe. Poleca wkażdej ilości do natychmiastowej dostawy. Pr 1538/30151

„Matra" Fabryka: Poznań, Dąbrowskiego 142.

Ilustrowane cenniki na żądanie.

Okucia do mebli

zewnętrzne i wewnętrzne, rysunki do mebli, papier do szlifowania, Arti, bejcy, Mattine, szyny i rolki do drzwi suwanych.

Obrazki do odciągania

(Abziehbilder) dla malarzy i lakierników poleca najtaniej

„RENOMA"

Gustaw Kartmann,

Poznań, Wielkie Garbary 1.

Pw 6839-14,68

Poszukuję

dzierżawy młyna

lub wstąpię jako **czynny wspólnik** z gotówką 8000 zł. Mieszkanie konieczne. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 3733**

Sportowe siatki

dla panów i pań po 1,50 zł.

Czepki kąpielowe od 2,— zł

Papiloty do lokowania włosów tuz. 1,80 zł

St. Wenzlik, Poznań

Aleje Marcinkowskiego 19.

Pw 1946-24,181

Poważne przedsiębiorstwo nasienne poszukuje natychmiast dzielnego

pomocnika handlowego

fachowca, zbożowca-nasiennika. Zgłoszenia uprasza się z podaniem referencyj i dotychczasowej działalności do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **dw 521**

Wydzierżawienie warsztatu.

W Poznaniu, na Wildzie — ul. Strumykowa 21

wydzierżawie zaraz

2 ubikacje

$7\frac{1}{2} \times 12$ m i $7\frac{1}{2} \times 7$ m nadające się na warsztat ślusarski, wraz częścią podwórza. Można wydzierżawić również różne maszyny ślusarskie z transmisjami, heblarki, sztance i t. p.

K. JESIONEK — Poznań,

ul. Zielona 2. Pw 1551-30,164 **Tel. 31-46.**

Napisowy wiersz tłusty 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Dwułamowa średnica stronyt milimetr 80 groszy.

Znak oferty (na przykład: z 18 924, n 2 735, d 4 790 i t. d.) = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

SAMOCHÓD
Fiat 4 osobowy z starterem mało używany korzystnie na sprzedaż. Poznań, skrzynka pocztowa 54. zdw 16 324

PŁACHTY
zimowe rozmaitych gatunków i wielkości, najtaniej w hurtowni Kazimierz Twarowski, Poznań, St. Rynek 76, I p. (naprzeciw odwachu). Pw 10 31-27.29

CUKIER
miałki, kostkowy i pudrowy w każdej ilości, lecz hurtownie po cenach bardzo przystępnych poleca Piotr Michałowicz, Poznań, ul. Dominikańska 7. Tel. 28-81 28-82 Pw 1093-27.24

„MIRIS"
Bezżywiczny pyłek roślinny do mycia włosów na sucho. Nieocenione udogodnienia dla pań i fryzjerów damskich. Pudełko na 10 zabiegów zaopatrzone w sitko 3 złote. W drogerjach i perfumerjach, a gdzie jeszcze niema w „Fabryce Chemicznej „Eska" B. Śniegocki, Poznań. Pw 1125-28.144

BUTELKI
do wódek, likierów, win, sortowane, kilkadziesiąt tysięcy, tanio. Polaszek, Mikołów. nw 696

KAMIENICA
nowoczesna, 8-piętrowa na Wildzie, mieszkania 3 i 2 pokojowe z wygodami, wolne zaraz 3 pokoje z wygodami, czynsz miesięczny 350 zł. Cena 50 000 zł, wpłaty 30 tysięcy zł sprzeda „Agenpol", ul. Kantaka 8/9, telefon 41-61. zdw 16 614

RESZTÓWKA
prywatna 300 mórg ziemi dobrej, łąka prima, staw rybny, dwór 12 pokoi, zabudowania obszerne masywne, inwentarz żywy, martwy, parowy garnitur, całemi zbiorami 1 klm. od stacji, Poznańskie. Cena 50 000 zł, wpłaty 30 000 zł sprzeda „Agenpol", Kantaka 8/9, telefon 41-61. zdw 16 615

DOMY
na sprzedaż w Poznaniu, pośrednicy wykluczeni, Handlowe Biuro Inkasowe, 27 Grudnia 5. zdw 16 723

APARAT
fotograficzny 9×12 z przyborami sprzedam za 70 zł. Składowa 11, III piętro, prawo od 7—9. zdw 17 321

UBRANIE
w bardzo dobrym stanie popielate cutaway do sprzedania za 50 zł. Chwaliszewo 60 III. Dwojak. zdw 16 879

OD 190 zł
rowery za gotówkę a także i na raty sprzedaje Stanisław Rymkiewicz, Wielkie Garbary 9. dw 535

SKŁAD
w centrum Poznania sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 16 828

SYPIALNIĘ
elegancką sprzedam. Kwiatowa nr. 9, parter, prawo. zdw 17 058

2 KOŻUCHY
szoferskie, braz, barany, 1 pokryty tanio sprzeda Zamkowa 6, I piętro, lewo. zdw 17 092

DO SPRZEDANIA
pakiet akcyj Wielkopolskiej Wyrwórni Chemicznej (przeszło 100 tysięcy sztuk). Oferty do Kurjzdw 17 128

KAMIENICE
folwarki, gospodarstwa w każdej wielkości poleca Ratajczak, pl. Sapieżyński 2 a. zdw 17 234

JADALNIĘ
pokój męski, dywany perskie i pluszowe sprzedam tanio. Neyman, Ratajczaka 12. zdw 17 220

SALONIK
damski oraz skrzypce koncertowe sprzedam okazyjnie. Adres wskaże Kurjer zdw 17 264.

KASĘ
kontrolną „National" tanio sprzedam byleby za gotówkę. Skład cygar, św. Marcin 5. zdw 17 204

HANDEL
skór surowych, prowadzony 60 lat, sprzedam lub wydzierżawię z powodu choroby. Zgłoszenia Wyszyński, św. Marcin 57. zdpw. 17 405

KORZYSTNA
sprzedaż. Żelazny wolno stojący kocioł rurkowy na parę (Siederohrkessel) wysokie względnie niskie ciśnienie. Fa „Radjator" M. Smętkowski, Poznań, 27 Grudnia 5, II p. zdw 17 390

OKAZJA
dywan perski duży, niżej ceny kosztów do sprzedania, 450 zł. — Oglądać można codziennie od godziny 15—17 ul. Patr. Jackowskiego 41, parter, prawo zdw 17 391

WORKI
centnarowe 63 groszy sprzedam. Trzeciak, Kraszewskiego 26. zdw 17 404

GOSPODARSTWA
3 500 mórg Poznańskie, wpłaty 150 000 zł. 1 200—2 100, 500, 430, 320, 200, 80 mórg przy mieście, 110 przy Poznaniu, 60, 50, 30. — Dzierżawy 810, 300 Kujawy, gotówki 14 000 zł. 108 mórg korzystnie poleca „Mars", św. Marcin nr. 22. zdw 17 355

PIEKARNIA
w małem mieście, w pełnym biegu, koń i wóz na miejscu, kilkanaście centnarów drzewa zaraz z powodu ożenku sprzedam. Nadaje się dla kawalera lub bezdzietnego małżeństwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 375.

ŚLUBNE
obrączki szczero złote, fasony modne, wąskie i szerokie, płaskie i wypukłe, rytowane i gładkie poleca najtaniej Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 17 372

OKAZYJNIE
2 kawiarnie Poznań, 4 piekarnie, 32 składy, 2 drogerje, 2 rzeźnictwa, 48 kamienic, 7 młynów, 4 wille poleca „Mars", św. Marcin nr. 22. zdw 17 354

RADJO
aparat 4 lampkowy, 4 wolt z dwoma transformatorami, doskonale działający, tanio sprzeda, Zamkowa 6, I p., lewo. zdw 17 090

TANIO
na sprzedaż bufet dębowy 180 szeroki w stolarni, Górna Wilda nr. 24. zdw 17 369

PŁASZCZ
męski najnowszy, bardzo tanio sprzedam, wielkość 46.48. Zgłoszenia Kantaka 4, III p. zdw 17 360

SPRZEDAM
tanio nowy zegar, ładny serwis porcelanowy, małe kilimy, 2 ozdobne stojące świeczniki. Kamiłowa 7, II, prawo od godz. 5—8. zdw 17 379

MŁYN
wodny na Pomorzu, 2 piętrowy, 2 ganki, turbinowy, 146 mórg dobrej ziemi, dom 5 pokoi, zabudowania prima, inwentarz żywy, martwy kompletny całe żniwo, 3 klm. od miasta szosą, cena 40 000, wpłaty połowa, sprzeda „Agenpol", Kantaka 8/9, telefon 41-61. zdw 17 316

Z POWODU
choroby sprzedam moją piekarnię i cukiernię z nieruchomością. — Wielki wjazd, śpichlerz, stajnie na 20 koni, światło elektr., w małem miasteczku nad Wartą w Poznańskiem, 10 min. od dworca. Cena podług umowy. Wszelkie zgłoszenia uprasza się wprost do właściciela. Wincenty Sikora, Wronki, ul. Poznańska 105. zdw 17 117

W POZNANIU
sprzedam ogród owocowy z placem pod budowę wraz z budynkami także na parcele. Gospodarz, ul. Dolina 18 (Wilda). zdw 17 160

2 SAMOCHODY
Adler 8/24 i 12/22 K. M. w najlepszym stanie, rejestrowane, nowo z remontu i lakierowane bardzo tanio na sprzedaż. — Hotel Dworcowy, Margonin pow. Chodzież. zdw 17-374

KUPNA

DOMEK
15—20 mórg roli, z wolnem mieszkaniem, w pobliżu Poznania kupię za gotówkę. Oferty Oredownik zd 17 248

KUPUJE
stare srebro, złoto, platery bronzy, kryształy, porcelanę, broń, meble i inne. Magazyn Rozmaitości Antykwarjat Bracl Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 1105-28.68

DENTYSTYCZNE
krzesło, szafę i instrumenta używane kupię. Spieszne oferty wraz z ceną Kurjer zdpw 17 425.

OWOCE
kupujemy każdą ilość wisień, porzeczek, agrestu, czarnych jagód i malin. Dostawa w naszych beczkach H. Makowski, wytwórnia win, Kruszwica, tel 32. dw 456

PIANINO
kupię. Oferty Kurjer zdw 16 259

KUPIĘ
dom lub willę przy lepszej ulicy Wpłacę zaraz 50 000 zł za 2 miesiące 25 000. Oferty Kurjer zdw 17 320

POSZUKUJĘ
kupna majątku 700—900 mórg z dobrą ziemią i komunikacją kolejową lub dzierżawy prywatnej 1 500—2 000 mórg. Zgłosz. Kurjer zdw 17 378.

WYŻŁA
dobrze ułożonego kupię. Zgłoszenia do Kurjera zdw 17 413.

MOTOR
440 wolt 3—5 P. S. poszukuje celem kupna. Oferty pod skrytka pocztowa 64. zdw 17 363

SKÓRY
wszelkiego rodzaju także skrawki futrzane kupuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 365.

KUPIMY
używaną maszynę do pisania w dobrym stanie. Zgłoszenia Kramarska 19/20. Związek Osadników zdw 17 359

WILLKĘ
lub dom mniejszy z ogródkiem kupię zaraz za gotówkę w Poznaniu lub przedmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 086

PIENIĄDZ

8 000 zł
włożę jako wspólnik do przedsiębiorstwa budowlanego, zbożowego lub innego, dobrze prosperującego i jako współpracownik. Jestem technikiem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 16 839

6 000 zł
włożę do pewnego przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer zdw 17 127

POŻYCZĘ
na krótki czas 3 000 (ewtl. przyjmę wspólnika) na korzystny zakup artykułu sezonowego. Dam 8 proc. miesięcznie. — Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 17 384.

WSPÓLNIKA (czki)
z 8 000 zł poszukuje dla wyzyskania zagranicznego chemicznego wynalazku. Wyłączna licencja na całą Polskę z prawem firmowania nazwiskiem wynalazcy uczonego światowej sławy radcy sanitarnego Dr. H. Zarobek wielki i pewny. Ryzyko wykluczone. Oferty „Par", ul. 27 Grudnia 18, pod 58,410. Pw 1535-58.410

50 000 zł
pożyczki poszukuje. Zabezpieczenie hipoteczne ewtl. w stałej walucie. Oferty Kurjer zdw 16 843

1 500 zł
pożyczki poszukuję na 3—4 miesiące na dobry procent, Gwarancja zupełnie pewna. Oferty Kurjer zdw 17 385.

DO WYNAJĘCIA

MIESZKANIA
do oddania, pośrednicy wykluczeni Handlowe Biuro Inkasowe, 27 Grudnia 5. zdw 16 794

MIESZKANIE
3 pokoje z kuchnią, 4 piętra, elektryczność, gaz, zupełnie odnowione za zwrotem kosztów, za zgodą gospodarza z powodu wyjazdu zaraz do oddania. Oferty Kurjer zdw 16 995.

SKŁAD
przy rynku z przyległem mieszkaniem zaraz do wynajęcia. — Wojciech Olejniczak, Krotoszyn (Wielkopolska). zdw 17 069

MIESZKANIA
próżne pokoje dla małżeństw, składy stale wynajmuje, także poszukuje „Pawilon". Głogowska nr. 112. zdw 17 192/3

MIESZKANIE
1, 2, 3, 4, 5, 6 pokojowe poleca „Mars", św. Marcin 22. zdw 17 358

SZUKA MIESZK.

ŚLUSARZ
poszukuje mieszkania, obejmie portjerstwo bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 16 860

POSZUKUJE
pokoju z kuchnią wprost od gospodarza, płace czynsz na 2 lata z góry. Oferty Kurjer zdw 17 115

MIESZKANIE
2—4 pokojowe z kuchnią za 2-letnim czynszem poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 17 299

POKOJE UMEBL.

SŁONECZNY
balkonowy, umeblowany pokój z elektryką dla jednej osoby ewtl. z utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Grunwaldzka 5, I ptr., pr. zdw 16 878

2 ELEGANCKIE
umeblowane pokoje z telefonem wynajme. Pollmann, Fredry 12, III ptr. (winda). zdw 17 036

POKÓJ
umeblowany z utrzymaniem lub bez dla 2 rzemieślników tanio do wynajęcia. Staszica 9, I p., prawo. zdw 17 244

GIMNAZJAŚCI
mogą sobie zapewnić stancję. — Adres wskaże Kurjer zdw 17 142

POKÓJ
dla 2 panów lub pań do wynajęcia. Ul. Stroma 26, Ratajczak. zdw 17 202

POKÓJ
wynajmę. Długa 10, II. Czabańska. zdw 16 905

CZYSTY
pokój dla pana do wynajęcia. — Działyńskich 2, II, prawo. zdw 16 943

POKÓJ
dla jednego lub dwóch solidnych panów u starszej samotnej pani do wynajęcia. Małeckiego 37, III, prawo. zdw 17 280

POKÓJ
z używaniem kuchni przy Rynku Wildeckim do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 17 383.

POKÓJ
umeblowany wolny zaraz. Małeckiego 27, I, prawo. zdw 17 390

POKÓJ
umeblowany zaraz do wynajęcia. Michalak, Patr. Jackowskiego 19. zdw 17 394

POKÓJ
umeblowany, słoneczny wynajmę od 1. 8. Zgłoszenia Szyperska 3, III p., lewo. zdw 17 400

CENTRUM
pokój frontowy, umeblowany z światłem elektr. wynajmę panu. Cieszkowskiego 8, II, lewo. zdw 17 414

POKÓJ
do wynajęcia. Pamiątkowa 6, II p., lewo. zdw 17 410

POKÓJ
niekrępujący zaraz do wynajęcia. Bulertowa, Działyńskich 7. zdw 17 412

POKOJE
umeblowane od 20 zł. kilka próżnych poleca „Mars", św. Marcin nr. 22. zdw 17 357

WYNAJMĘ
umeblowany pokój. Matejki 57, parter, prawo. zdw 17 403

POKÓJ
z utrzymaniem tanio dla pań w stanowisku. Młyńska 4 parter, prawo. zdw 17 379

CZYSTY
niekrępujący pokój frontowy z utrzymaniem lub bez wynajmę. — Wierzbięcice 5, I, prawo. zdw 17 446

SYMPATYCZNY
pokój, wejście wprost z sieni zaraz oddam. Matejki 51, III p., prawo. zdw 17 448

ŁADNY
pokój, świeżo odnowiony zaraz do wynajęcia, najchętniej z całodziennem utrzymaniem. 3 Maja nr. 5, III, lewo. zdw 17 449

POKÓJ
skromnie umeblowany korzystnie do wynajęcia zaraz. Kwiatowa nr. 15, II piętro, lewo. zd 17 308

SZUKA POKOJU

CHCECIE
wynająć pokoje? Zgłaszajcie Informator, pl. Nowomiejski 10 a. Pw 1103-28.95

POKOJU
z dwoma łóżkami bez pościeli poszukuje dwóch uczni kupieckich na Jeżycach za 30 zł. Bieńkowski św. Marcin 40, skład. zdw 17 368

LOKALE

UBIKACYJ
podwórzowych, osobny budynek, w centrum lub na przedmieściu poszukuję. Oferty do Kurjera zdw 17 076

UBIKACJI
suchej, jasnej, nadającej się na mniejszą pracownię w śródmieściu poszukuje. Zgłoszenia Kurj. zdw 17 095

DZIERŻAWY

WARSZTAT
ślusarsko-mechaniczny ew. jako garaż automobil. w Toruniu (6 imadeł, 3 tokarki itd.) do zadzierżawienia pod bardzo dogodnemi warunkami. Pewna egzystencja dla dzielnego fachowca z małym kapitałem. Zgłoszenia do „Par" w Toruniu, ul. Szeroka 46. Pw 1437/64.346

POSZUKUJĘ
dzierżawy cukierni, piekarni lub restauracji. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurj. Poznańskiego pod zdw 17 056

WYDZIERŻAWIAM
księg. skład papieru i galanterja z kompletnem urządzeniem i towarem lub bez. Przedsiębiorstwo jestnieje 18 lat, prosperuje bardzo dobrze, dom własny. Julian Falkowski, Międzychód (Wkp.). zdw 17-409

LETNISKA

ZAKOPANE
„Ermitage", ulica Chałubińskiego — pensjonat luksusowy, nowowtworzony, willa murowana. Kuchnia pierwszorzędna, obfita. Ceny przystępne Tel. nr. 10. nw 551

ODSTĄPIĘ
dogodne mieszkanie nad morzem przy kurhausie na ostatni sezon w Orłowie, poczta Mały Kack, dom Goertza, Hulewicz. zdw 16 736

OSOBISTE

KTO
ma do załatwienia ważne sprawy w Ministerstwach lub instytucjach prywatnych, mogę załatwić W następnych dniach wyjeżdżam do Warszawy. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 395.

ROZMAITE

PRACE
tokarskie w drzewie przyjmuje się — Tokarnia, ul. Wrocławska nr. 18. nw 4455

OBIADY
gospodarskie obfite, zdrowe po 1.10 zł a wykwintne z 3 i 4 dań po 2,50 i 1,50 zł wydaje na miejscu i na miasto Stołownia Szkoły Gospodarczej, św. Marcin 69. — Kurs letni krótkoterminowy gotowania w każdym czasie. Specjalny kurs zapraw, konserw. Zapisy do Szkoły od 1 września przyjmuje kancelarja Szkoły od 10—12 i 4—6. Kursy wszelkich prac ręcznych kobiecych. d 4489

PRZEPROWADZKI
własnymi wozami meblowymi w Poznaniu i pozamiejscowo, przechowywanie i opakowanie mebli, ekspedycje—dostawę bagażu oraz przesyłek kolejowych uskuteczna fachowo po zniżonych cenach Ludwik Modelski, Poznań ul. 27 Grudnia nr. 14. Ekspedycja międzynarodowa, żegluga, cienie, przewóz mebli, składowanie, inkaso, winkulacje Pw 1092-27.33

NAPRAWY
zegarków zwykłych i drogocennych, biżuteryj oraz wszelkie prace nowe i przeróbki z niemodnych na modne, rytowanie herbów, monogramów, napisów itd. wykonuje starannie i pod gwarancją Chwilkowski, św. Marcin nr. 40. zdw 17 371

WSPÓLNICZKI
celem założenia bezkonkurencyjnego hurtu, poszukuje od samotnej, przystojnej pani, nie ponad lat 35, około 12 tys. zł, które hipotecznie zabezpieczone będą, jako cichy udział lub pożyczka. Jestem kupcem, właścicielem lepszej nieruchomości i dobrego przedsieb., dobrze prosperującego, samotny w najlepszym wieku. Później cel matrymonjalny. Rzecz traktuje się honorowo. Łaskawe oferty Kurjer zdw 17 376.

OŻENKI

WDOWA
po mistrzu krawieckim, lat 34, z córeczką, posiadająca umeblowane 2 pokoje z kuchnią wraz pracownią krawiecką oraz 3 pokojowe mieszkanie na wiosce w Poznańskiem, poszukuje dla braku znajomości religijnego i trzeźwego męża. Wdowiec z dzieckiem nie wykluczony. Panowie krawcy mają pierwszeństwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 16 850. Anonimy do kosza.

WDOWIEC
lat 50, zdrowy i energiczny, z wyższem wykształceniem, na dobrem stanowisku, zamożny, prawego charakteru poszukuje towarzyskiego życia celem ożenku, w wieku do lat 36, z dobrego domu, inteligentnej, łagodnego usposobienia, o ile możności muzykalnej, średniego wzrostu, majętnej. Łaskawe oferty uprasza się składać do Kurjera Poznańsk. zdw 17 116.

DLA
młodej, wykształconej, muzykalnej panienki, 25 000 zł posagu, ewentualnie więcej, szuka s.e znajomości panów w celu matrymonjalnym. Poważni panowie zechcą oferty złożyć do Kurjera zdw 17 397.

NAUKA

PRYWATNIE
udzielam stenografji polskiej i niemieckiej. Knaflewska, Kantaka 1, II. zdw 16 922

LEKCYJ
angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego udziela łatwą metodą po cenach dostępn. b. prof. paryskiej „Ecole Pigier" Zgłoszenia Kurjer zdw 17 305.

MUZYKA

LEKCYJ
gry fortepianowej udziela gruntownie uczenica konserwatorjum. Jasna 16, III, lewo. zdw 17 361

SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

PODAPTEKARZ
solidny pracownik, duża praktyka, prezencja z niemieckim poszukuję kondycji. Warszawa, Grójecka 68, apteka Ginter. zdw 16 936

KRAWCOWA
przyjmuje szycie w dom, wykonuje akuratnie. Ceny niskie, suknie już od 5 zł. Ul. Grunwaldzka 15, Boruszak. zdw 17 199

KSIĄŻKOWA
kasjerka znajduje się w krytycznem położeniu, poszukuje jakiejkolwiek posady biurowej. Zgłosz. Kurjer zdw 14 934.

NAUCZYCIELKA
przygotowująca chłopców do gimnazjum, bardzo dobrze polecona, poszukuje posady od 1. 9. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 16 869.

RZEMIEŚLNIK
elektromonter bezdzietny obejmie portjerstwo w lepszym domu ewent. w willi. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 326.

1 500 zł
kaucji lub gwarancję w nieruchomości złoży na odpowiednią posadę handlową. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 179

POMOCNIK
leśny, inwalida, obowiązkowy, sumienny, który z powodu braku pracy stracił zajmowaną posadę i z tego powodu wraz z rodziną w ciężkiem położeniu się znajduje poszukuje stosownej posady zaraz lub później. Prosimy litościwe serca przyjść w pomoc biednemu inwalidzie, który najzupełniej zasługuje na poparcie. — Oferty zwracać do Redakcji Kurjera Zachodniego, Nowy Tomyśl nw 687

GOSPODYNI
rutynowana, obeznana wszechstronnie gospodarstwem zakładowem oraz dobra kuchnią poszukuje posady do zakładu lub do hotelu. Oferty prosze do Kurjera zdw 16 859

POMOCNIK
biurowy z trzyletnią praktyką i półrocznym kursem szkoły handlowej, z kaucją 400 zł szuka posady. Zgłosz. Kurjer dw 549.

INKASENT
z kaucją do 400 zł szuka posady. Zgłoszenia Kurjer dw 550.

SZOFER
kawaler, z 3-letnią praktyką poszukuje posady ewtl. na zastępstwo 1 lub 2 miesięcy. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 120

SZOFER
optant z dzieckiem, z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 125

APTEKARKA
elewka maturzystka z półtoraroczną praktyką poszukuje zaraz lub później zajęcia w aptece podczas studjów w Poznaniu lub okolicy. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 13 907.

MASZYNĘ
damską, okrągłe czółenko, korzystnie sprzedam. Skarbowa 17, podwórze, IV piętro. zdw 17 200

MECHANIK
z egzaminem mistrzowskim, obeznany dokładnie z repar. wszelkich maszyn rolniczych, motorów, prowadzenia pługów parowych oraz wszelkich prac w zakres ten wchodzących poszukuje posady w większym majątku ziemskim. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 225

APTEKARSKI
elew, maturzysta, 3-miesięczna praktyka, rok studjum poszukuje stałej posady. Zgłoszenia apteka pod Lwem, Bydgoszcz, Okole. zdw 17 246

DZIELNY
zbożowiec (podróżuj. ekspedjent). Pomorzanin, lat 23, obeznany z księgowością poszukuje posady także w innej branży. Posiada dobre referencje i gwarancje. — Wymagania skromne. Oferty do Kurjera zdw 17 331

MŁODSZY
pomocnik gastronomiczny poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdp 17 177

DLA
bony (Krakowianka), dobrze poleconej, poszukuję posady natychmiast. Zgłosz. Kurjer zdw 17 411

DZIEWCZYNA
nawskroś uczciwa i porządna, poszukuje całodziennej posługi lub półdniami zaraz. Oferty Kurjer zdw 17 389

UCZEŃ
6 klas gimn. z prowincji wstąpi w praktykę do przedsiębiorstwa handlowego lub też w rolnictwie. Zgłoszenia Kurjer zdw 17 396.

OGRODNICZKA
młoda inteligentna panna z paroletnią praktyką, dobra rysowniczka, przyjmie każdą posadę. Oferty Kurjer zdw 17 366.

KASJERKA
z kaucją 800 zł poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 17 105

WOLNE MIEJSCA

POTRZEBNY
książkowy (wa) bilansista, gruntownie obeznany z książkowością rolniczą. Posada zaraz do objęcia w dużym majątku. Uwzględnione będą pierwszorzędne siły. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 14 537

BLACHARZ
samodzielny potrzebny zaraz. Powałowski, Kraszewskiego 9 a. zdw 17-373

BUFETOWA
dzielna do kawiarni zaraz lub później z kaucją potrzebna. Oferty z podaniem pensji do: W. Maciejewski, Pniewy. zdw 17 118

UCZEŃ
leśny, syn uczciwych rodziców, może się zgłosić. Oferty do Oredownika pod zd 17070

FORMIARZ
starszy, specjalista na większe koła zębate może otrzymać zatrudnienie w fabryce maszyn St. Malinowski w Śremie. dw 538

STARSZY
służący samotny, potrzebny zaraz do dużego dworu. Świadectwa i rekomendacje wymagane. Zgłoszenia piśmienne do administracji Dom. Radomin, poczta Golub, Pomorze. dw 546

SŁUŻĄCA
do dzieci potrzebna. Zgłoszenia ul. Wesoła 3. zdw 17 172

Z POWODU
śmierci potrzebny zaraz aprobowany, doświadczony i trzeźwy aptekarz, nieżonaty jako administrator apteki w małem mieście Referencje i warunki proszę do Kurjera Pozn, pod dw 553

POMOCNIK
fryzjerski potrzebny zaraz. św. Marcin 64. zdw 17 396

UCZENICA
od 15 sierpnia może się zgłosić do wyuczenia kuśnierstwa. Witold Zalewski, Głogowska 87. zdw 17 364

UCZCIWA
służąca z gotowaniem potrzebna. Buczewski, 27 Grudnia 3. zdw 17 367

KOREPETYTORKI
poszukuję zaraz do powtórzenia kursu klasy II gimn. SS. Urszulanek, głównie łacina i matematyka, pożądany francuski. Dwór Ławica pow. Poznań. zdw 17 351

CHŁOPIEC
do posyłek zaraz potrzebny. L. Rubach, Głogowska 104 (podwórze). zdw 17 387

Czepki kąpielowe

poduszki i necesery do podróży, woreczki gumowe

w wielkim wyborze poleca korzystnie:

Perfumerja J. Domicz, Poznań, pl. Wolności 7.

Pw 1084-27.55